

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

(MÜFREDÂT)

2011

Tekin Açıkel

Bu bir TÜDİLAD yayımıdır.

TÜDİAD NEDİR

(TÜM DİN ADAMLARI DERNEĞİ)

TÜDİAD, dini öğrenim görmüş; bilimsel, dini, ahlaki, sosyal, kültürel yönden kendini yetiştirmeye ve toplum için bu konularda aydınlatıcı çalışmalarında bulunmaya çalışan; yaşadığı çağın farkında olan, yaşadığı çağı İslam'ın bakış açısıyla değerlendirebilen, vizyon ve misyon sahibi, bilinçli bir şahsiyet olmayı kendine ilke edinmiş kişilerden oluşan, gönüllülük esasına dayalı bir sivil toplum örgütüdür.

TÜDİAD NASIL KURULDU

TÜDİAD bir grup din görevlisi arkadaşın halka, özellikle gençlere yönelik yapmış oldukları faaliyetleri yaygınlaştırmak amacıyla dernekleşmeye karar vermesiyle kurulmuştur.

TÜDİAD İLKELERİ

Gönüllülük

Samimiyet

Çalışkanlık

Objektiflik

Idealistlik

PARTİLER CEMAATLER VE GRUPLARDAN BAĞIMSIZ KONUMUZ

TÜDİAD, somut projelerini gerçekleştirirken; siyasi partiler, dini cemaatler ve gruplardan bağımsızlığını korur. Doğruların yanında, yanlışların karşısında olabilmek için, özgürlüğünden asla ödün vermez.

VİZYONUMUZ

Bağımsız, objektif, söz sahibi uluslararası dini kültürel bir düşünce ve çalışma kuruluşu olmaktadır.

MİSYONUMUZ

İslam'ı anlamaya ve İslam'ın anlaşılması saframaya yönelik çalışmalar yapmak; dünya barışına katkıda bulunmaktadır.

AMACIMIZ

TÜDİAD'ın amacı toplumun sosyal, kültürel, sportif, eğitim, mesleki, bilimsel yaşantılarına katkıda bulunmak, dini bilgi ve kültürlerini artırmak; camileri birer eğitim, kültür, sosyal yardım ve yardımlaşma merkezi haline getirmek amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'nın faaliyetlerini destekleyici çalışmalar yapmak, toplumun sorunlarıyla ilgilenmek, diğer kuruluş ve dernekler ile işbirliğini geliştirmek, üyelerin birikimlerini ülkenin ve toplumun sosyal, teknik ve kültürel gelişimine katkıda bulunacak şekilde yönlendirmek, bu amaçla organizasyonlar yapmaktadır.

TÜDİAD

İçindekiler

S U N U M	6
I. BÖLÜM	8
<i>Birinci Ders.....</i>	8
<i>İkinci Ders.....</i>	11
<i>Üçüncü Ders.....</i>	14
<i>Dördüncü Ders.....</i>	16
<i>Beşinci Ders.....</i>	18
<i>Altıncı Ders.....</i>	20
<i>Yedinci Ders.....</i>	22
<i>Sekizinci Ders.....</i>	24
<i>Dokuzuncu Ders.....</i>	26
<i>Onuncu Ders</i>	28
<i>On Birinci Ders.....</i>	31
<i>On İkinci Ders.....</i>	34
<i>On Üçüncü Ders.....</i>	35
METİN ÇALIŞMALARI	38
<i>Birinci Metin.....</i>	38
<i>İkinci Metin.....</i>	39
<i>Üçüncü Metin</i>	40
<i>Dördüncü Metin.....</i>	41
<i>Beşinci Metin.....</i>	42
<i>Altıncı Metin</i>	43
<i>Yedinci Metin.....</i>	45
<i>Sekizinci Metin</i>	46
<i>Dokuzuncu Metin.....</i>	47
<i>Onuncu Metin</i>	48
<i>On Birinci Metin</i>	49
II. BÖLÜM.....	51
<i>On Dördüncü Ders.....</i>	54
<i>On Beşinci Ders</i>	56
<i>On Altıncı Ders</i>	58
<i>On Yedinci Ders.....</i>	60
<i>On Sekizinci Ders</i>	63
<i>On Dokuzuncu Ders.....</i>	67

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

<i>Yirminci Ders</i>	69
<i>Yirmi Birinci Ders</i>	72
<i>Yirmi İkiinci Ders</i>	74
<i>Yirmi Üçüncü Ders</i>	76
<i>Yirmi Dördüncü Ders</i>	78
<i>Yirmi Beşinci Ders</i>	82
<i>METİN ÇALIŞMALARI</i>	84
<i>Birinci Metin</i>	84
<i>İkinci Metin</i>	87
<i>Üçüncü Metin</i>	92
<i>Dördüncü Metin</i>	95
<i>Beşinci Metin</i>	96
<i>Altıncı Metin</i>	97
<i>Yedinci Metin</i>	98
<i>Sekizinci Metin</i>	99
<i>METİN ÇEVİRİLERİ</i>	100
<i>III. BÖLÜM</i>	106
<i>Yirmi Altıncı Ders</i>	107
<i>Yirmi Yedinci Ders</i>	108
<i>Yirmi Sekizinci Ders</i>	109
<i>Yirmi Dokuzuncu Ders</i>	110
<i>Otuzuncu Ders</i>	111
<i>Otuz Birinci Ders</i>	112
<i>Otuz İkiinci Ders</i>	113
<i>Otuz Üçüncü Ders</i>	114
<i>Otuz Dördüncü Ders</i>	115
<i>Otuz Beşinci Ders</i>	116
<i>Otuz Altıncı Ders</i>	117
<i>Otuz Yedinci Ders</i>	122
<i>Otuz Sekizinci Ders</i>	124
<i>Otuz Dokuzuncu Ders</i>	125
<i>Kırkıncı Ders</i>	126
<i>Kırk Birinci Ders</i>	126
<i>Kırk İkiinci Ders</i>	127
<i>Kırk Üçüncü Ders</i>	127

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

<i>Kırk Dördüncü Ders</i>	128
<i>Kırk Beşinci Ders</i>	129
<i>Kırk Altıncı Ders</i>	130
<i>METİN ÇALIŞMALARI</i>	131
<i>Birinci Metin</i>	131
<i>İkinci Metin</i>	132
<i>Üçüncü Metin</i>	133
<i>Dördüncü Metin</i>	134
<i>Beşinci Metin</i>	135
<i>Altıncı Metin</i>	136
<i>Yedinci Metin</i>	137
<i>Sekizinci Metin</i>	138
<i>IV. BÖLÜM</i>	140
<i>Kırk Yedinci Ders</i>	142
<i>Kırk Sekizinci Ders</i>	143
<i>Kırk Dokuzuncu Ders</i>	144
<i>Ellinci Ders</i>	144
<i>Ellî Birinci Ders</i>	145
<i>Ellî İkinci Ders</i>	146
<i>METİN ÇALIŞMALARI</i>	148
<i>Birinci Metin</i>	148
<i>İkinci Metin</i>	149
<i>Üçüncü Metin</i>	150
<i>Dördüncü Metin</i>	151
<i>Beşinci Metin</i>	152
<i>Altıncı Metin</i>	153
<i>Yedinci Metin</i>	154
<i>Sekizinci Metin</i>	155
<i>LÜGÂTÇE</i>	157
<i>KÂYNAKÇA</i>	166

S U N U M

Bu kitap, Altı yüz yıl gibi uzun bir süre edebiyatta ve sanatta, İlimde ve günlük hayatın içinde kullanılmış olan Osmanlıca Türkçesi'ni ve onunla neşredilmiş olan yazılı metinleri okumaya yönelik, siz meraklı öğrencilere yardımcı olması amacıyla TÜDİAD'ın desteği ile kaleme alınmıştır.

Osmanlı tarihi, şanlı Türk tarihi içinde bizler için apayrı bir yeri olan ve her döneminde büyük zaferler ve müjderler barındıran bir tarihtir. Her Türk evladı bu şanlı geçmişini merak etmeli ve ona yabancı kalmamalıdır. İşte bu sebeplerden dolayı tarihimizin dilini ve yazısını öğrenmeli ve bunu bir fazilet bilmeliyiz.

Bu çalışma dört bölümden oluşmuştur:

İlk bölümde Osmanlıca alfabesi tanıtılmıştır. Bunu yaparken alfabenin yazım kuralları üzerinde pek durulmamış, bu bilgilerin öğrenci tarafından bilindiği varsayılmıştır. Yalnızca harflerin başta, ortada ve sondaki halleri tablolar halinde gösterilmiştir.

Osmanlı Alfabesi incelenirken bilinen klasik yollarla gidilmemiş, bunun yerine yeni bir yöntem olan ses sistemi takip edilmiştir. Böylelikle öğrencinin bugünkü alfabede karşılık gelen sesleri çabuk kavraması amaçlanmıştır.

İkinci bölümde ise Türkçe yazımında kullanılan dilbilgisi kaideleri yer verilmiştir. Buradaki hedefimiz Osmanlıca'nın yazımını öğrenmek değil, yazılı olan metinleri daha iyi okuyabilmektir.

Üçüncü bölümde Arapça dil kaidelerine yer verilmiştir. Zira Osmanlıca'daki Arapça kelimeler, Arap dilinden mastar haliyle aynen alınmış ve yazılış kaideleri bozulmamıştır.

Dördüncü bölümde Farsça'dan Osmanlıca'ya geçmiş kalıplar ve ekler yer verilmiştir. Çünkü Altı yüz kürsү yıl içinde Osmanlı edebiyatında ziyadesiyle Fars edebiyatının etkisini görmekteyiz.

Bütün bunları incelerken yeri geldikçe üç dile ait sayılar, günler ve ayların yazımına yer verilmiş, çalışmalar örnek metinlerle zenginleştirilmiştir.

Bu eserin, diğer eserler ile kıyaslandığında göze çarpan en önemli farkı; konuları incelerken sırasıyla matbu, rika, divani ve ta'lik yazı çeşitlerinin ayrı ayrı işlemesidir. Bu sayede gerçek metinleri incelerken okuyucuya kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Uzun bir çalışmanın sonucunda tamamlamış olduğumuz bu eserin, mükemmel ve eksiksiz olduğu iddiasında değiliz. Fakat mümkün olduğu kadar dikkatle hazırladığımız bu eserde aradığınız her konuyu bulmanız ve ulaşmanız hedeflenmiştir. Buna rağmen tesbit ettiğiniz hataları ve eksikleri tarafımıza bildirmeniz bir lütf olacaktır.

İlim Müslüman'ın yitik malıdır, düşüncesi ile kitabımızın tamamını veya bir kısmını isim ve kaynak belirtmek şartıyla çoğaltabilir veya kullanabilirsiniz.

Tekin Açıkel
İzmir
2011

tekin_acikel@hotmail.com

TÜDİAD

OSMANLI ALFABESİ

،

ب

ج

هـ

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

*I. BÖLÜM
OSMANLI ALFABESİ**Birinci Ders*

Osmanlı Türkçesi 28 harflilik Arap alfabetesini temel alan bir dildir. Arapça'dan farklı olarak Türkçe sesleri karşılamak için Farsça'dan (pe) پ, (çe) چ (je) ڇ ve گ (Farsî kef) harflerini almıştır.

پ

ج

ڙ

گ

Osmanlı alfabetesinde dört adet okutucu harf vardır. Bu harfler Türkçe'deki sesli harfleri karşılar. Bunlar (Elif) ı, (He) ھ, (Vav) و ve (Ye) ى harfleridir.

ı

ھ

و

ى

e - a

e - a

o - ö - u - ü

1 - i

Gelin şimdi hep birlikte Osmanlıca Elifba'yi sırasıyla inceleyelim.

OSMANLICA ELİFBA

ث	ت	پ	ب	اء
SE	TE	PE	BE	ELİF
د	خ	ح	چ	ج
DƏL	HI	HA	ÇE	CİM
س	ڙ	ز	ر	ڏ
SİN	JE	ZE	RA	ZEL
ظ	ط	ض	ص	ش
ZI	Tİ	DAD	SAD	SİN
ك	ق	ف	غ	ع
ARABI KEF	KAF	FE	GAYN	AYN
م	ل	ڭ	گ	گ
MİM	LAM	TÜRKİ KEF	YAYİ KEF	FARSİ KEF
ى	لا	ه	و	ن
YE	LAM ELİF	HE	VAV	NUN
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
IN - İN	AN - EN	ÖTRE	ESRE	ÜSTÜN
	ـ	ـ	ـ	ـ
	MED	CEZM	SEDDE	VN - ÜN

- Fars dilinden Osmanlıca'ya geçen harfler
- Yalnızca Arapça kelimelerde kullanılan harfler
- Osmanlıca'daki sesli vokaller
- Osmanlıca kelimelerde kullanılan harekeler

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

BİTİŞEN HARFLER			
SONDA	ORTADA	BAŞTA	HARF
ب	ٻ	ٻ	ٻ
پ	ڦ	ڦ	ڦ
ت	ٿ	ٿ	ٿ
ڙ	ڙ	ڙ	ڙ
ج	ڱ	ڱ	ڱ
ڇ	ڇ	ڇ	ڇ
ح	ڻ	ڻ	ڻ
خ	ڦ	ڦ	ڦ
س	س	س	س
ش	ش	ش	ش
ص	ص	ص	ص
ض	ض	ض	ض
ط	ط	ط	ط
ظ	ظ	ظ	ظ
ع	ء	ء	ع
غ	غ	غ	غ
ف	ڻ	ڻ	ڻ
ق	ڦ	ڦ	ڦ
ك	ڪ	ڪ	ڪ
ل	ڦ	ڦ	ڦ
م	ڻ	ڻ	ڻ
ن	ڙ	ڙ	ڙ
هـ	هـ	هـ	هـ
يـ	يـ	يـ	يـ

SONDA	HARF
	ا
	د
	ذ
	ر
	ز
	ڙ
	و

■ Hafif telafuz edilen sesler

■ Ağır telafuz edilen sesler

■ Başka harflerin yardımıyla ağır veya hafif telafuz edilen sesler

■ Bitişen harfler

■ Kendisinden sonra gelenlerle bitişmeyen harfler

İkinci Ders

OKUTUCU HARFLER

ELİF

ل

ل

ل

ل

Arap alfabetesinin de ilk harfi olan (Elif) harfi, Osmanlı Türkçesinde kelime başlarında (e) sesini karşılar.

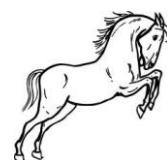
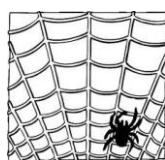
اَر

او

ال

ات

Türkçe kökenli kelimelerin başında (a) sesini ل (Elif-i memdude) karşılar.

آو

آغ

آى

آت

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

Osmanlı Türkçesinde (Elif) harfi, kelime orta ve sonlarında (a) sesini karşılar.

بَايَا

آنَا

آتَا

آدَا

چام

باجا

آرَابَا

پارَا

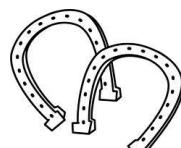

بال

نار

قار

زار

تارلا

طاراق

آرسلان

نال

آياق

پاراق

چای

ماصا

ساز

آيران

قاز

طاغ

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

چاتال

آغچ

قارغا

الما

آرپا

قاڙما

بالتا

تاباق

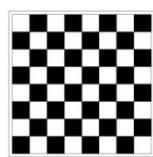

بارداق

باع

قاڙاق

راف

ماندا

قباق

داما

چاقال

Arapça ve Farsça kökenli kelimelerde ise (Elif) harfi; kelime başında (**e**), kelime ortalarında ve sonlarında uzun (**â**) olarak okunur.

Arapça

Farsça

باب	Bâb	آباد	Âbâd
آفات	Âfât	لا	Lâlâ
آفاق	Âfâk	شاه	Şâh
ادات	Edât	ازدرها	Ejderhâ
افکار	Efkâr	ایوه	Eyvâh
اسرار	Esrâr	اندام	Endâm

Üçüncü Ders

HE

د

ه

و

ه

Okutucu (He) د harfi kendisinden sonraki harflerle birleşmez ve (e) sesini karşılar.

ته په

دھوہ

بھ بھ

دھرہ

فانہ

فارہ

کاسہ

لالہ

(He) harfi, ilk hecede ve kapalı hecelerde okutucu harf olarak yazılmaz ise yanlış olmaz.

شکر

تکرلک

بیهک

کله بلک

سمر

ارک

سرچہ

جزوه

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

(He) okutucu harfinin, son hecede bazen (a) sesiyle okunduğu ve yazıldığı olmuştur.

چاپا : چاپه

تارلا : تارله

آرابا : آرابه

پارا : پاره

بادانا : بادانه

آتماجا : آتماجه

باجا : باجه

قازما : قازمه

ÖRNEK KELİMELER

آتشامه	ياشجه	باشده	يارسه
Akşama	Yaşça	Başda	Yazsa
باشقه	آرقه	سالچه	مارقه
Başka	Arka	Salça	Marka
باغلامه	چانطه	باراقه	آلجه
Bağlama	Çanta	Baraka	Alaca
آرامه	آنقاره	آچجه	آغارمه
Arama	Ankara	Akça	Ağarma
چارپمه	باتاريه	بانقه	باغلامه
Çarpma	Batarya	Banka	Bağlama
قفقاسيه	طاره	طانه	چاتالجه
Kafkasya	Dara	Dana	Çatalca
قاراجه	قانجه	قاناوه	قالقمه
Karaca	Kanca	Kanama	Kalkma
ماشرابه	مانغه	معاره	قاینارجه
Maşrapa	Manga	Mağara	Kaynarca
وارمه	ختنه	شاپقہ	پارلامه
Varma	Tahta	Şapka	Parlama

Dördüncü Ders

VAV

و

و

و

و

YE

ي

ی

ی

Türkçe kelimelerin başında (o), (ö), (u) ve (ü) seslerini (Elif) ve (Vav) harfleri karşılarken kelime ortasında ve sonunda ise, yalnızca (Vav) harfi karşılar.

اوکوز

اوردك

اوق

اودون

اوتو

اوزوم

قوزو

قويو

Türkçe kelimelerin başında (ı) ve (i) seslerini (Elif) ve (Ye) harfleri karşılarken kelime ortasında ve sonunda ise, yalnızca (Ye) harfi karşılar.

ایصلیق

ایصلاح

ایشيق

ایرماق

ایزجى

ایپك

ایگنه

اپ

☞ Türkçe kelimelerde; (Ye) ve (Vav) harflerinin ince sesli mi yoksa kalın sesli mi okunacağı konusunda, aynı kelimenin içinde yer alan ince ve kalın sessiz harfler size yardımcı olacaktır.

☞ Tüm bu kurallar Arapça ve Farsça kelimelerde geçerli değildir. Zira bu tür sözcükler kendi dillerinin kurallarıyla okunurlar.

ا = ى و = او

و		ى	
اوجوز	Ucuz	ایلیق	Ihk
اوشاق	Uşak	ایلیشیک	İlişik
پالتو	Palto	ایلک	İlk
اوت	Ot - Öt	ایتدیرمک	İtdirmek
اورتو	Örtü	ایچمک	İçmek
اوزون	Uzun	ایشچی	İşçi
اوتوز	Otuz	ایری	İri
اوتلاق	Otlak	ایکی	İki
اولمك : اولمق	Ölmek : Olmak	ایلیک	İlik
اوگله	Ögle	ایگنه	İgne
قول	Kul - Kol	ایپلیک	İplik
اوچاق	Uçak	ایصیريق	İsırık
اوستون	Üstün	ایسه	İse
اوغلان	Oğlan	ایشلهمک	İşlemek
اوجاق	Ocak	ایشته	İşte
اوفكه	Öfke	اینجه	İnce
اولغون	Olgun	ایراق	Irak
اوراق	Orak	ایچون	İçün
بورو	Boru	ایله	İle
بودور	Bodur	بیلیرم	Bilirim
دولاب	Dolab	ایری	İri
زور	Zor	دمیر	Demir
مور	Mor	ایرغات	Irgat

Beşinci Ders

BE

ب

ڦ

ڦ

ب

PE

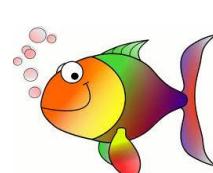
پ

ڦ

ڦ

پ

Arap alfabetesinin ve Osmalicanın ikinci harfi (Be) harfidir.

باقلاوا

بادم

باليق

بابا

بايراق

باوول

baston

القون

ÖRNEK KELİMELER

بكار

Bekar

بایرام

Bayrak

بايندير

Bayındır

بايات

Bayat

بنزين

Benzin

بلده

Belde

بكتاشى

Bektaşı

بكجي

Bekçi

بياض

Beyaz

بيان

Beyan

بتر

Beter

برات

Berat

بومبا

Bomba

بوغا

Boğa

بيلت

Bilet

بيبر

Biber

بوياجي

Boyacı

بوى

Boy

بوشناق

Boşnak

بوش

Boş

بولوت

Bulut

بولوك

Bölük

بوجك

Böcek

بوزوق

Bozuk

بويوك

Büyük

بوست

Büst

بولغور

Bulgur

بوراق

Burak

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

Osmanlı alfabesi (Pe) harfini, Fars (İran) alfabetesinden almıştır. Bundan dolayı (Pe) harfi içeren kelimelerin birçoğu Farsça kökenlidir.

پیرلانطه

پتک

پانچار

پیده

پالیاچو

پالتو

پاکه ت

پادشاه

ÖRNEK KELİMELER

پاراشوت

Paraşüt

پانطولون

Pantolon

پانسیون

Pansiyon

پاموق

Pamuk

پك

Pek

پازار

Pazar

پاسپاس

Paspas

پارماق

Parmak

پری

Peri

پرده

Perde

پنجره

Pencere

پنبه

Penbe

پایدوس

Paydos

پیلوت

Pilot

پیلاو

Pilav

پیژاما

Pijama

پوصوله

Pusula

پوسته

Posta

پولیтика

Politika

پلان

Plan

پینیر

Peynir

پیرلانطه

Pirlanta

پولیس

Polis

پوریاز

Poyraz

پنچه

Pençe

پرکل

Pergel

پرشنبه

Perşenbe

پیغامبر

Peygamber

پطريق

Patrik

پاترون

Patron

پاستا

Pasta

پاشا

Paşa

Altinci Ders

ج	ڦ	ڻ	ڙ	ڦ	ڦ
CE	چ	ڦ	ڙ	ڦ	ڦ

Osmalıcanın altıncı harfi (Cim) harfidir.

جیلان جویز جاسوس جادی

جوچه	جيوجيو	جيواطه	جزوه
------	--------	--------	------

ÖRNEK KELİMELER

جام	جاجيق	جان	جسارت
Cam	Cacik	Can	Cesaret
جاناوار	جلسه	جمال	جمره
Canavar	Celse	Cemal	Cemre
جناب	جنك	جاولاق	جسور
Cenab	Cenk	Cavlak	Cesur
جواب	جواز	جيچيجه	Cimcime
Cevab	Cevaz	Cici	
جيريد	جيوا	جوشقون	جومرد
Cirid	Civa	Coşkun	Cömerd
جيرو	جومبا	جيمرى	جيويلتى
Ciro	Cumba	Cimri	Civilti
جوهر	جبخانه	جانباز	جارجار
Cevher	Cebhane	Canavar	Carcar

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

Osmanlı alfabesi (Çe) harfini, Fars (İran) alfabetesinden almıştır. Bundan dolayı (Çe) harfi içeren kelimelerin birçoğu Farsça kökenlidir.

چوربه

چوجوق

چاقماق

چشمه

چاقيل

چوبان

چيلك

چورهك

ÖRNEK KELİMELER

چيچك

Çiçek

چاووش

Çavuş

چاريق

Çarık

چهره

Çehre

چابوق

Çabuk

چابا

Çaba

چيراق

Çırak

چارشي

Çarşı

چاماشير

Çamaşır

چاليم

Çalım

چالغى

Çalgı

چادر

Çadır

چهره

Çehre

چارپمه

Çarpma

چارداق

Çardak

چامور

Çamur

چنكل

Çengel

چليك

Çelik

چكيركه

Çekirdek

چكىچ

Çekiç

چوره

Çevre

چتىن

Çetin

چيقار

Çıkar

چته

Çete

چيم

Çim

چيكولاتا

Çikolata

چيقيش

Çıkış

چيغلىق

Çığlık

چوبوق

Çubuk

چوب

Çöp

چوماق

Çomak

چين

Çin

Yedinci Ders

TE	تة	ة	ذ	ت
----	----	---	---	---

TI	ط	ط	ط	ط
----	---	---	---	---

DAL	د	د	د	د
-----	---	---	---	---

(Te) harfi, ince ünlülerle kullanıldığı gibi kalın ünlülerle de kullanılabilir.

تورپو

تیلکی

تلهفون

تکرلک

توى

تورکیه

توفك

تورك

(Ti) harfi Türkçe kelimelerde kullanıldığında kalın (ta, ti, to, tu) ve (da, di, do, du) sesleriyle de okunabilir.

طوغ

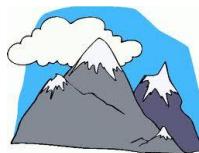
طوب

طيرطيل

طابانجه

9

طوراق

طقوز

طاغ

طاقیم

(Dal) harfi, ince ünlülerle kullanıldığı gibi kalın ünlülerle de kullanılabilir.

دو ما تىس

دو قتو ر

دارى

دال غيچ

دو من

دورت

ديشجي

دفتر

او قو ياز تکرارلا

بېك بىشكىدە او يۈدى. آبلاسى شىمىدى او ياندى. اىكى قوش بىر دالە قوندى. قويۇن سوروسى او تلايور. آرتىق آقشام اولدى. قوزولر قويونلر اينكلەر او كۆزلر دونو يۈرلەر. جمال قىرده قوشدى كامىل يۈلدە بىر دودوك بولدى. نورى كۆيدىن آرابە اىلە دوندى. قارداشى اورادە قالدى مى؟

تنجرە يووارلاندى قاپاغنى بولدى.

اي كى قارپۇز بىر قول توغە صىغماز.

اي كى المە اون پارماق واردە.

پلاوى پك سوه رم.

آرى بال يا پار.

Sekizinci Ders

SE	ث	ڻ	ڙ	ٿ
SİN	س	س	س	س
SAD	ص	ص	ص	ص

(Peltek Se) de denilen (Se) harfi sadece Arapça kökenli kelimelerde kullanılır. Türkçe kelimelerde asla kullanılmaz. Bu yüzden kelimeler Arapça kurallara göre okunur.

ÖRNEK KELİMELER

ثنا	ثبات	ثانیه	ثبت
Sena	Sebat	Saniye	Sabit
ثلث	ثقلت	ثواب	ثروت
Sülüs	Sıklet	Sevab	Servet
اثر	ثريا	مهر	اثواب
Eser	Süreyya	Semere	Esvab
كثرت	عثمانليجه	مثال	كثير
Kesret	Osmanlica	Misal	Kesir
تشليث	وثيقه	مثلا	مراث
Teslis	Vesika	Mesela	Miras

(Sin) harfi genelikle ince ses değeri taşımamasına rağmen, kalın olarak okunduğu yerler de mevcuttur.

8

سينك

سيٽ

سبزه

سكز

سفره

سلطان

سرای

ساج

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

(Sad) harfi kalın ses değeri taşır.

صیره

صاواش

صندالیه

صابون

صوجوق

صوقاق

صوغان

صيحاق

İkinci kol ordu-yu Osmanî dördüncü firkanın onuncu alayı üçüncü bölüğü
mülazim-ı sanisi Asitaneli (İstanbullu) Hasan Refik Bey'e takdim.

TÜDİAD

Dokuzuncu Ders

HA	ج	جـ	جـ	ح
HI	خ	خـ	خـ	خ
HE	ءـ	ءـ	ءـ	هـ

Noktalı (Hi) harfi genellikle Türkçe kelimelerde kullanılmaz ise de Eski Türkçe'de (ka) sesini taşıyan bazı istina kelimelerde kullanılmıştır.

ÖRNEK KELİMELER

قانغى

Kangi

قادون

Kadun

قاغان

Kağan

قان

Kan

خانغى

Hangı

خاتون

Hatun

خاقان

Hakan

خان

Han

Noktalı (Hi) harfi çoğunlukla Arapça ve Farsça kelimelerde kullanılmıştır.

خرابه

خانه

خادمه

خاخام

خطبه

خورتلاق

خيالجي

خسته

خَلْقٌ أَيْضُونَدَه مُعْتَبَر بِرْ نِسَنَه يُوقَدَولَنَه كَبِيْرَى
أَوْلَمِيْكَه دَولَنَه جَهَانَدَه بِرْ نَفَسْ صَحَّنَه كَبِيْرَى

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

(Ha) harfi genellikle kalın ses değeri taşır.

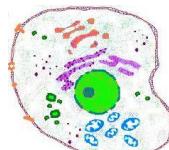
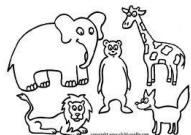
حَكْمَدَار

حَرْب

حَكْم

حَاجِي

A B C D E F
G H I J K L
M N O P Q
R S T U V
W X Y Z

حَرْف

حَيْوَان

حَوْض

حَجَرٌ

Okutucu olmayan (He) harfi genellikle ince ses değeri taşır.

هَلَال

هَيْكِل

هَمْشِيرَه

هَدِيهٌ

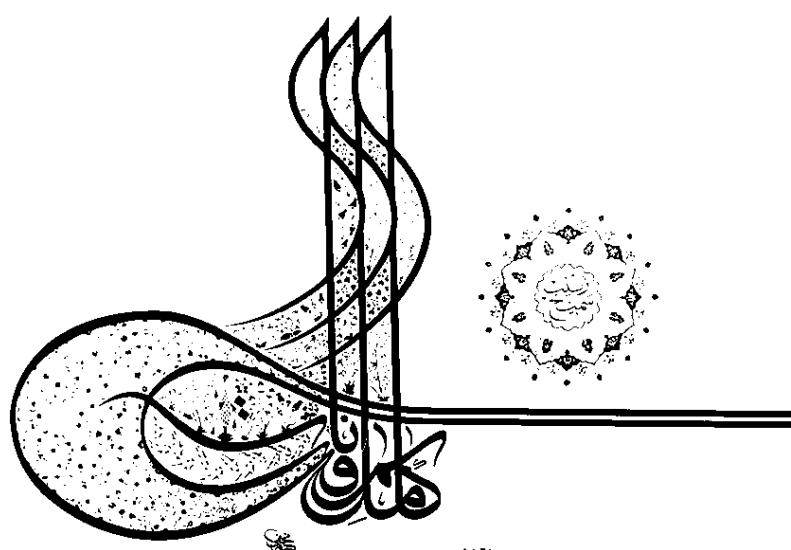

هَكِيم

هُولَانْدَا

هُونِي

هُورْكُوج

TÖDİAD

Onuncu Ders

ZE	ز	ز	ز	ز
JE	ژ	ژ	ژ	ژ
ZEL	ذ	ذ	ذ	ذ
ZI	ظ	ظ	ظ	ظ
DAD	ض	ض	ض	ض

Türkçe kelimelerin yazımında kalın ve ince (ż) seslerini sadece (Ze) harfi karşılar.

ÖRNEK KELİMELER

زور	قیز	یازی	قاز
Zor	Kız	Yaz	Kaz
بوزغون	آزری	آز	کوز
Bozgun	Azeri	Az	Göz
دیزی	چوزمک	چیزیک	بوزاغی
Dizi	Çözmek	Çizmek	Bozmak
ازمک	دوزکون	طوموز	طقوز
Ezmek	Düzungün	Domuz	Dokuz

Osmanlı alfabesi (Je) harfini, Fars (İran) alfabetesinden almıştır. Bundan dolayı (Je) harfi içeren kelimelerin birçoğu Farsça kökenli veya dilimize Batı dillerinden geçmiş kelimelerde kullanılır.

ژیلت

پیژاما

ژاندارما

اژدرها

ژوری

باراژ

آزان

آباژور

(Peltek Ze) de denilen (Zel) harfi sadece Arapça ve Farsça kökenli kelimelerde kullanılır. Türkçe kelimelerde asla kullanılmaz.

ÖRNEK KELİMELER

ذهن	ذره	ذمت	ذات
Zihin	Zerre	Zimmet	Zat
ذاتاً	مذهب	ذوق	ذكر
Zaten	Mezheb	Zevk	Zikir
فذلكه	جادب	ذروه	ذمين
Fezleke	Cazib	Zirve	Zemin
كذرakah	مجذوب	لذت	انفاذ
Güzergah	Meczub	Lezzet	İnfaz

(Zı) harfi sadece Arapça kökenli kelimelerde kullanılır. Türkçe kelimelerde asla kullanılmaz.

ÖRNEK KELİMELER

ظفر	وظيفه	تنظيم	ناظر
Zafer	Vazife	Tanzim	Nazır
منظره	حافظ	ظرف	ظالم
Manzara	Hafız	Zarf	Zalim
ظريف	ظاهراً	تظاهرات	محافظه
Zarif	Zahiren	Tezahürat	Muhafaza
معظم	مظلوم	لفظ	ایقاظ
Muazzam	Mazlum	Lafz	İkaz

يوزوب گزه رکن
دالوب چیقییور
بیاض تویندن
اینجی آقییور

باق شو کوچوك اورده ل
نه خوش يوزويور
حاووزده گزه ره ل
بزى سوزويور

حل حیفہ حل

(Dad) harfi sadece Arapça kökenli kelimelerde kullanılır. Türkçe kelimelerde asla kullanılmaz. Arapça söylenişinde özel bir telafuzu olduğu halde Osmanlı Türkçesin'de bazen (Ze) ve bazen de (Dal) harfi gibi okunur

ÖRNEK KELİMELER

فضيلة	بياض	رمضان	ضرر	ضابطه
Fazilet	Beyaz	Ramazan	Zarar	Zabıta
ضمير	حضرت	مقبوض	ايضاح	فرض
Zamir	Hazret	Makbuz	İzah	Farz
قاضي	افضال	عضله	ضربه	ضلالت
Kadi	Efdal	Adale	Darbe	Dalalet

فنا- با خجه قهونه هد مهنده مظاہر قمه اوله
برهنه آنما- معینه ایتمه و موقده زیارت
و ارباب حسن نزدک ایم- و ظلمه ایهشے.
بره طیم مک ایفه آنجه بیکون سس ایه بینه.
نقد بیات و بربانس بورای فیه ایه بیکه.
۴-۵-۴

"Fenerbahçe Kulübü'nün her tarafda mazhar-ı takdir olmuş bulunan asarı mesaisini işitmış ve bu Kulübü ziyaret ve erbab-ı himmeti tebrik etmemi vazife edinmiştim. Bu vazifenin ifası ancak bugün müyesser olabilmiştir. Takdirat ve tebrikatımı buraya kayd ile mübahiyim."

03.05.1334 (03.05.1918)

Ordu Kumandanı Mustafa Kemal Atatürk

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

On Birinci Ders

KAF	ق	ة	ق	ق
GAYN	غ	خ	غ	غ
ARABÎ KEF	ك	ك	ك	ك
FARSÎ KEF	گ	گ	گ	ک
YAYÎ KEF	-	گ	-	گ
TÜRKÎ KEF	ڭ	ڏ	-	ڦ

Türkçe kelimelerde kalın (**ka**) sesini (Kaf) harfi verirken, ince (**ke**) sesini (Kef) harfi vermektedir.

قازى

قار

قاشيق

قيز

قىلىچ

قوغو

قوچ

قيريق

كېرىت

كتنكله

كان

كدى

كورك

كويه

كوبك

كيليم

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

Kaf-ı yayı de denilen bu "Kef" , önceleri "yumuşak g" okunurken bir kısmı "Ye" ye ve bir kısmı da "Ve" ye dönüşmüştür. "Ye" ye dönüşenlere "Kaf-ı yayı" ; "Ve" ye dönüşenlere "Kaf-ı vavi" adı verilmiştir. Bunların bugünkü söylenişe uygun olarak yazılması en doğru olanıdır.

Yayi Kef

سومکى	sevmeyi	اوكله	Öyle	بك	Bey	لكلك	Leylek
-------	---------	-------	------	----	-----	------	--------

Vavi Kef

كُوكرجين	Güvercin	دوكمك	Dövmek	سوكمك	Sövmek
كوكده	Gövde	كُوكرته	Güverte	اوكز	Üvez

Türkçe kelimelerde kalın (**ga-ğɑ**) sesini (Gayn) harfi verirken, ince (**ge-ğe**) sesini (Farsi kef) harfi vermektedir.

غ

گ

طاغ	Dağ	غاغا	Gaga	اگرى	Eğri	گويما	Güya
صاغلام	Sağlam	غاراز	Garaj	دگل	Değil	گيت	Git
صوغان	Soğan	غيرغير	Gırğır	اگر	Eğer	گناه	Günah
باغله	Bağla	غروش	Guruş	ايگنه	İgne	گونش	Güneş
چيغلق	Çığlık	غوريل	Goril	دوگمه	Düğme	گولگه	Gölge
ياغلى	Yağlı	غوغوق	Guguk	دگيشمه	Değişme	گرداد	Girdab

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

(Kâfi Nuni), (Nazal Ne), (Sağır Kaf) da denilen (Türkî Kef) (Nun) harfi gibi okunursa da asıl söylenişi genizdendir. Türkçe kelimelerde kullanılan bu harf asla kelimelerin başında bulunmaz. Daha çok tamlamalarda, mülkiyet bildiren eklerde ve bazı kelimelerin yazımında kullanılır. Kullanıldığı kelimelerde (Türkî Kef) in noktaları çoğu kez gösterilmeyebilir.

آڭمۇق	Anmak	قاراڭلۇق	Karanlık	بَكْرَرْ	Benzer	بَكْلَا	Bana
آڭلاڭدۇڭ	Anladın	يالڭىر	Yalnız	يېڭى	Yeni	سَكَا	Sana
دىڭلە دۇڭ	Dinledin	ياڭلىش	Yanlış	اڭ	En	اوڭا	Ona
ايڭلە دۇڭ	İnledin	كىلدۇڭ	Geldin	اوڭى	Ün	اڭا	Ana(Ona)
بَكْرَه دۇڭ	Benzedin	گىلىرسۇڭ	Gelirsin	اوڭىلى	Ünlü	شُوكَا	Şuna
قولۇڭ	Kolun	قالىرسۇڭ	Kalırsın	اوڭارمۇق	Onarmak	سِنْڭ	Senin
سوزۇڭ	Sözün	گورۇرسۇڭ	Görürsin	اڭسە	Ense	اونڭى	Onun
پرده نۇڭ	Perdenin	يازىڭىز	Yazınız	دَكْيِيز	Deniz	صوڭ	Son
قوزۇنۇڭ	Kuzunun	وېرىڭىز	Veriniz	بِيڭ	Bin	صوڭە	Sonra
اودانۇڭ	Odanın	آلدىڭىز	Aldınız	چَكَه	Çene	اوڭى	Ön
كويلۇنۇڭ	Köylünün	بۇرودىڭىز	Yürüdüñüz	تَأْكِرِى	Tanrı	اوڭىجە	Önce

On İkinci Ders

AYIN

ج

خ

ع

ع

- ☞ (Ayin) harfi yalnızca Arapçaya mahsus bir harftir. Türkçe ve Farsça kökenli kelimelerde asla kullanılmaz.
- ☞ Arapça kelimelerde (ا, إ, ي, أ, ئ, ي, ئ, ي, ي) seslerinin hepsini karşılar.
- ☞ Kelimelerin sonunda yer alırsa cezimli okunur ve kesme işaretleri ile ifade edilir.

عالِم

عائِلَه

عَرْب

عَدْالَة

عُشُق

عَسْكَر

عَرَب

عَمَلِيَّات

عراق	Irak	عرق	Irk	عزت	Izzet	عيال	Iyal
عبادت	İbadet	علاج	İlac	عربت	İbret	عرفان	İrfan
عذر	Özür	عشر	Öşür	عرف	Örf	عمر	Ömer
عثمان	Osman	عنوان	Ünvan	عريان	Üryan	عمران	Ümran
مسعود	Mesûd	علما	Ulema	عنوان	Unvan	عموم	Umum
جمع	Cem'	واقع	Vaki'	جامع	Cami'	بايع	Bayi'

مَرْكَزُ الْعِشْقَةِ

On Üçüncü Ders

RA	ر	ر	ر	ر
ŞİN	ش	ش	ش	ش
FE	ف	ف	ف	ف
LAM	ل	ل	ل	ل
MİM	م	م	م	م
NUN	ن	ن	ذ	ن
YE	ي	ي	ي	ي

رقم	راهبه	راف	راديو
-----	-------	-----	-------

روك	روزگار	رنده	رسام
-----	--------	------	------

شبک	شاتو	شاپقه	شامدان
-----	------	-------	--------

شیشک	شمسیه	شهر	شفتالی
------	-------	-----	--------

او ب يا هو

TÜDİAD

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

فرمان

فاره

فالجي

فابريقا

$$\frac{x}{t} = \frac{R}{2WoL} = \frac{R}{2} \sqrt{\frac{C}{L}}$$

فورمول

فودبول

فيچى

فس

لبلبي

لاوابو

لامبا

لاحنه

لوقوم

ليرا

ليتره

ليمون

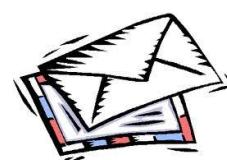

مكه

مقاص

ماقارنه

ماهيا

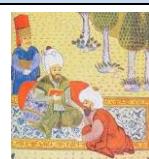

مولوى

متره

منكشه

مكتوب

موم

مغول

مينياتور

ميوه

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

نانه

نماز

نار

نال

نى

نوتا

نوبتجى

نظر

يدى

يای

يانغين

ياغمور

بوزوك

يلان

ينكج

يلكن

TÜDİAD

METİN ÇALIŞMALARI*Birinci Metin*

قوزو و بېڭ

قوزونڭ يوڭىنى قىرىپىدىلر ، حيوانجغۇز سىسىنى چىقارمادى. فقط اثوابى آلىننەجە كدرلىنى. چونكە هوا صوغودى. قوزو اوشودى، آجى آجى مەلهدى . ھمان گونش چىقىدى، قوزوبي ايصىتىدى. حيوانجغۇز سەۋىندى، صىچرامايمە باشلادى.

قوزو بر قادىنجغۇزڭ ايدى. قادىنڭ دە كۆچۈك چوجوغى واردى. گولەر ، اويناردى. قىش گلدى، چوجوق شوقنى قاچىردى. زира چوق صوغوق واردى. زاوللىيچق دوكۇيوردى.

بونڭ اوزرىنە آنەسى قالىن ، ايصىدىيچى چوراپلار اوردى، چاماشىر دىكىدى، اوڭا كىيدىردى. بېڭ ينه فرلاندى، گولەيمە باشلادى.

KUZU VE BEBEK

Kuzunun yününe kırıldılar, hayvanağız sesini çıkarmadı. Fakat esvabı alınınca kederlendi. Çünkü hava soğudu. Kuzu üzüldü, acı acı meledi. Hemen güneş çıktı, kuzuyu ısıttı. Hayvanağız sevindi, sıçramaya başladı.

Kuzu bir kadıncağızin idi. Kadının da bir küçük çocuğu vardı. Güler, oynardı. Kış geldi, çocuk şevkini kaçırıldı. Zira çok soğuk vardı. Zavallılık donuyordu.

Bunun üzerine annesi kalın, ısıtıcı, çoraplar ördü, çamaşır ditti, ona giydirdi. Bebek yine ferahlandı, gülmeye başladı.

İkinci Metin

بِيَلْمَه جَه

هر گون صباح شفقلره،
بزدن اول اویانیر.
بونی بیلن چابوچه
آفرنی قازانیر.

قاديفه دن البيسه سى،
ضابط گىبى مەمۇزلى.
پك گوزەلدر اينجه سسى،
قىرمىزىچە خوطۇزلى.

BİLMECE

Kadifeden elbisesi,
Zabit gibi mehmûzlu.
Pek güzeldir ince sesi,
Kırmızıca Hotozlu.

Her gün sabah şafaklarla,
Bizden evvel uyanır.
Bunu bilen çabukça,
Aferini kazanır!

Üçüncü Metin

چفتچىنىڭ نصيحتى

وقتىلە بىر چفتچى وارمۇش ،
تجربەلى اختىارمۇش .
خستەلەنوب ياتىش بىر گون
چوجوقلۇر مخزۇن ، كۆسکۈن
طۇپلامىشلار اطرافىنە

ديش : قولاق ويرك بىڭا
چونكە آرتىق ياورولرم
اولەجىم ، اختىارم
صوڭ سوزلرى باباڭىزك
عقلڭىزدە اي قالسىن !

تارلامىزدە خزىنە وار
قازارسەڭز آلتۇن چىقار.
چىفتچى اولور اوچ گون صوڭىرا
تارلا قالىر چوجوقلە .
قازمما ، كورەك قوشوشەرق
ايچىندەكى طاشى طوپراق ...

ÇİFTÇİNİN NASİHATI

Vaktiyle bir çiftçi varmış،
Tecrübeli ihtiyarmış.
Hastalanıp yatmış bir gün
Çocuklar mahzun، küskün
Toplanmışlar etrafına
Demiş: Kulak verin bana

Çünkü artık yavrularım
Öleceğim، ihtiyarım.
Son sözleri babanızın
Aklınızda iyi kalsın!
Tarlımızda hazine var
Kazarsanız altın çıkar.

Çiftçi ölür üç gün sonra
Tarla kalır çocuklara .
Kazma، kürek koşuşarak
İçindeki taşı toprak...

Dördüncü Metin

انسان

انسانڭ بىشى واردەر . باش ساچىلە اورتولودر . باشلىقىلىرى شونلۇ در : آلين ، ايکى گوز (صاغ گوز و صول گوز) ، گوز قىاقلىرى ، قاشلىرى ، كىرىپىكلىرى ، ايکى قولاق ، بورون آغىز ، دوداقلىرى و چىڭە .

دەدەملىقىلىرى و بىيغى واردەر. آغىزىدە دىيل و دېشلىرى بولۇنور. انسانڭ او موژلۇرى، قوللىرى، اللرى پارماقلۇرى، صىرتى، گوکسى، قارنى، باجاقلۇرى، آياقلۇرىدە واردەر .

گوز گورور، قولاق ايشىتىدى، بورون قوقلار، دىيل ايلە طاتارز، ال ايلە طوتارز.

آغىز ايلە قونوشورز ، آياق ايلە يورورز . آق جىڭىز گوکسەدر ، او نىڭ ايلە نفس آلىز . قلبىز چارپار . معده قارنمىزدەدر . يىكلەرى معده او گودور .

İNSAN

İnsanın bir başı vardır. Baş saçlarla örtülüdür. Başın kısımları şunlardır: Alın, iki göz (sağ göz ve sol göz) göz kapakları, kaşlar, kirpikler, iki kulak, iki yanak, burun, ağız, dudaklar ve çene.

Dedemin sakalı ve bıyığı vardır. Ağızda dil ve dişler bulunur. İnsanın omuzları, kolları, elleri, parmakları, sırtı, göğüsü, karnı, bacakları, ayakları da vardır.

Göz görür, kulak işitir, burun koklar, dil ile tatarız, el ile tutarız.

Ağız ile konuşuruz, ayak ile yürüz. Akciğer göğüstür, onun ile nefes alırız. Kalbimiz çarpar. Mide karnımızdadır. Yemekleri mide öğretir.

Beşinci Metin

صباح

شفق سوکدی : چیل خوروزڭ « قالق » دېيور ،
يېشىل قىرلىر پنېه رنگە بوياندى ،
ياورو قوشلار يۇوالىدە اوياندى ،
قوزو جقلەر اوتلامغە كېدىيور .

ياوروجم سندە آرتىق قالق اويان !
بو ساعتىدە باق ھەرىدە سىسىل وار :
كېنى انسان صاپاتى سوروكلەر ،
كېنى انسان اوچاغنى كوروكلەر ،

هركس ايشه كندىسىنى حاضرلۇر .
ياوروجم ! سندە ايشه حاضرلان !

SABAH

Şafak söküdü çil horozun kalk diyor,
Yeşil kırlar penbe renge boyandı,
Yavru kuşlar yuvalarda uyandı,
Kuzucuklar otlanmaya gidiyor.
Yavrucuğum sen de artık kalk uyan!

Bu saatte her yerde sesler var:
Kimi insan sapanını sürükler,
Kimi insan ocağını körückler,
Her kes işe kendisini hazırlar
Yavrucuğum! Sen de işe hazırlan.

Altıncı Metin

پاپاتیه

بەھار اولسوندە سیر ايدىڭ
ناصىل سوسلەر بايىرلىرى
زمرد گىبى چايىرلىرى
يۇزە گولەن نازىن
گلين يوزلۇ پاپاتىيالر
آلتون گوزلۇ پاپاتىيالر.

تارلا لاردە خوشە گىدەن
سارى، تورونجى، پنبە، مور
بر چوق دلبر چىچك اولور؛
بنجه دلبردر ھېسىندەن
گولر يوزلۇ پاپاتىيالر،
آلتون گوزلى پاپاتىيالر.

PAPATYA

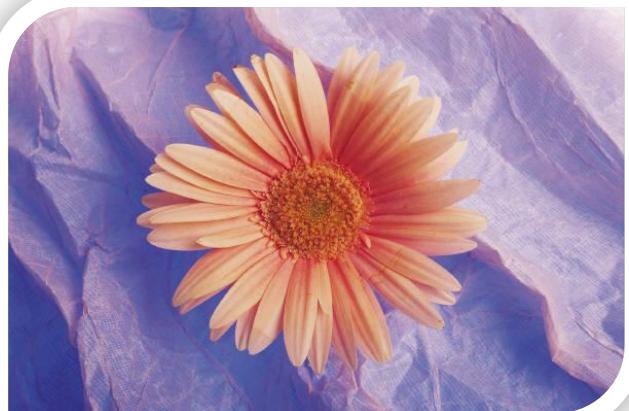
Bahar olsun da seyr edin
Nasıl süsler bayırları
Zümrüt gibi çayırları
Yüze gülen o nazenin
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Yaprakları kıvrı kıvrı;
O da ayrı bir güzellik.
Boy bos, boyun ip incecik;
Hem güzel, hem de nazlıdır
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

ياپراقلرى قىوير قىوير؛
اوده آيرى بر گوزهلىك.

بوى بوص، بويون اىپ اينجه جك
هم گوزهلى، همده نازلىدر.
گلين يوزلو، پاپاتىالار،
آلتون گوزلو پاپاتىالار.

روزگار اسر: گاه او يانه،
گاه بو يانه، هپ برابر
دالغا دالغا ايگىيلر؛
فرح ويريلر انسانه
گولر يوزلو پاپاتىالار،
آلتون گوزلى پاپاتىالار.

Tarlalarda hoşa giden
Sarı,turuncu, penbe,mor
Birçok dilber çiçek olur;
Bence dilberdir hepsinden
Güler yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Rüzgar eser: Gah o yana,;
Gah bu yana, hep beraber
Dalga dalga eğilirler;
Ferah verirler insana
Güler yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Yedinci Metin

قلمى توتان بو،
 ایگنه بىدە چەوېریر.
 قازانىلان پاره يى
 صاييان بىلە بو پارماق.
 قانايان يارابى
 يېنە بودر صاراجق!
 خرب گونلىرى گلدەكده
 وطنى دە كىم قورور?
 پارماق در تەتىكده:
 دوشمانلىرى بو اورور.

پارماقلر

ايکى الده اوون پارماق
 لوزومسىمى گورونور؟
 ال دورسون بوكا باق
 ال پارماقلە اوگونور.
 كيم در يايى اوستاسى?
 كيم يونتوپور مرمرى?
 كيم ايشلەر الماسى
 تاختا ويا دميرى?
 قانون، دف، عود، پيالى
 سىسلرينى كيم وېرير?

PARMAKLAR

İki elde on parmak
 Lüzumsuz mu görünür?
 El dursun buna bak
 El parmakla ögünür.
 Kimdir yapı ustası?
 Kim yontuyor mermeri?
 Kim işler elması,
 Tahta veya demiri?
 Kanun, def, ud, piyano
 Seslerini kim verir?

Kalemi tutan bu
 İğneyi de çevirir.
 Kazanılan parayı
 Sayan bile bu parmaklar.
 Kanayan yarayı,
 Yine budur saracak!
 Harp günleri geldikde
 Vatanı da kim korur?
 Parmakdır tetikte:
 Düşmanları bu vurur.

Sekizinci Metin

گل اوں پارا

خانفلره گل اوں پارا!
سپت بوشالدى ده ينه
دېيوب دوروردى ماسقارا:
گل اوں پارا، آڭىز هله،
دېكەرسكىزدە مندېلە،
كمر يابارسڭىز بلە؛
گل اوں پارا، گل اوں پارا!
على اکرم

گل اوں پارا، گل اوں پارا!
قولنده بىر گوزل سپت،
ايچىنده گل بش اوں صىرىھ،
تهمىز، سەۋىلى بىر چوجوق
دېيور: مالم دېگىل صولوق،
گلڭىز، آڭىز چابوق چابوق
گل اوں پارا، گل اوں پارا!

GÜL ON PARA

Gül on para, gül on para
Kolunda bir güzel sepet,
İçinde gül beş on sıra
Temiz, sevimli bir çocuk
Diyor: malım değil soluk,
Gelin, alın çabuk çabuk
Gül on para, gül on para

Hanımlara gül on para!
Sepet boşaldı da yine
Deyip dururdu maskara:
Gül on para, alın hele,
Dikersiniz de mendile,
Kemer yaparsınız bele;
Gül on para, gül on para

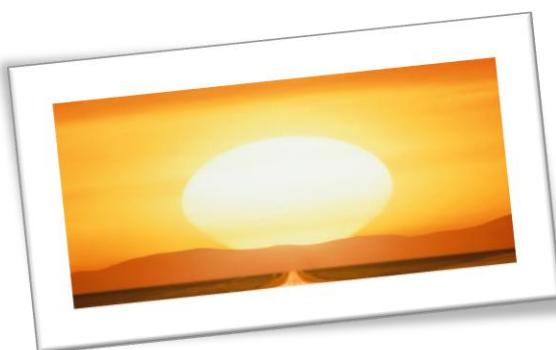

Dokuzuncu Metin

الله

دویوران هر حیوانی،
یاشادان هر انسانی،
قورویان شو وطنی:
بر الله در، بر الله!

یرى گوکى يارادان،
آغاچلرى دونادان،
چىچكلىرى آچدىران:
بر الله در، بر الله!

الله هر يرده حاضر،
نه ياپارسەم او گورور،
نه سويىرسەم ايشىدر.
واردر، بىدر، بويوكدر.

بن اللهى سەۋەرم،
ھەرمىنى دىڭلەرم.

صبرى جمیل

ALLAH

Yeri göğü yaratran,
Ağaçları donatan,
Çiçekleri açtiran:
Bir Allah'tır, bir Allah!

Doyuran her hayvanı,
Yaşatan her insanı,
Koruyan şu vatanı:
Bir Allah'tır, bir Allah

Allah her yerde hazır,
Ne yaparsam O görür,
Ne söylesem işitir;
Vardır, birdir, büyütür.
Ben Allah'ı severim,
Her emrini dinlerim.

Sabri Cemil

Onuncu Metin

صالینجاڭ

كۈچۈك قارداش گول، سەھوين،
فراھلانسین يورەگىڭ،
نە وار بوندە قورقاچق؟
اوخ، نە گوزەل صالحنجاق!

بۇ گۈن جمعە مكتب يوق
هر طرفە اوپۇن چوق؛
اڭ گوزەلىدر آنجاق
باغچەدەكى صالحنجاق!

سويلەيەلم توركولر،
قوشلرده باق، هې اوتر؛
بىزى صاغلام يا پاچق
قوردىيغىز صالحنجاق.

على علوى

SALINCAK

Bu gün Cuma mektep yok
Her tarafta oyun çok;
En güzelidir ancak
Bahçedeki salıncak!

Küçük kardeş gül, sevin
Ferahlansın yüreğin.
Ne var bunda korkacak?
Oh, ne güzel salıncak!

Söleyelim türküler,
Kuşlar da bak, hep öter;
Bizi sağlam yapacak
Kurduğumuz salıncak.

On Birinci Metin

وقت

بر گون ایکی يه آیریلیر: گوندوز و گیجه.
گوندوzin گونش، گیجهلين آى و بیلدیزیلر
ایشيق ویریلر. بر گون یگرمی دورت
ساعتدر. بر هفته يدی گوندر. گونلرڭ
اسملرى شونلردر: جمعه، جمعه ايرتهسى،
پازار، پازار ايرتهسى، صالح، چارشنبه، پرشنبه. جمعه تعطیل گونیدر.

بر سنه اون ایکی آيدر. بعضى آيلر اوتوز، بعضى آيلر اوتوز بر گوندر. بر سنه ده
دورت موسىم واردە: ايلك ٻهار، ياز، صوڭ
ٻهار (گوز)، قيش

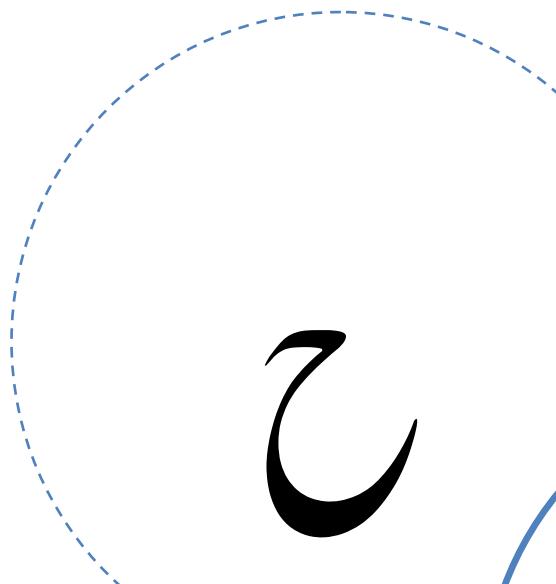
ON BİRİNCİ METİN

VAKİT

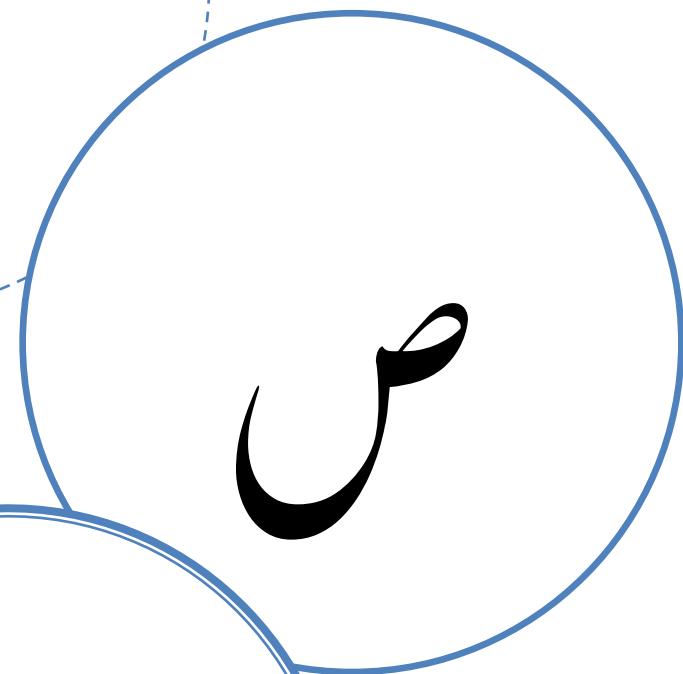
Bir gün ikiye ayrılır: Gündüz ve gece. Gündüzün güneş, geceleyin ay ve yıldızlar ışık verirler. Bir gün yirmi dört saatdir. Bir hafta yedi gündür. Günlerin isimleri şunlardır: Cuma, Cumartesi, Pazar, Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe. Cuma tatil günüdür.

Bir sene on iki aydır. Bazı aylar otuz, bazı aylar otuz bir gündür. Bir senede dört mevsim vardır: İlkbahar, Yaz, Sonbahar (Güz), Kış.

OSMANLI TÜRKÇESİ

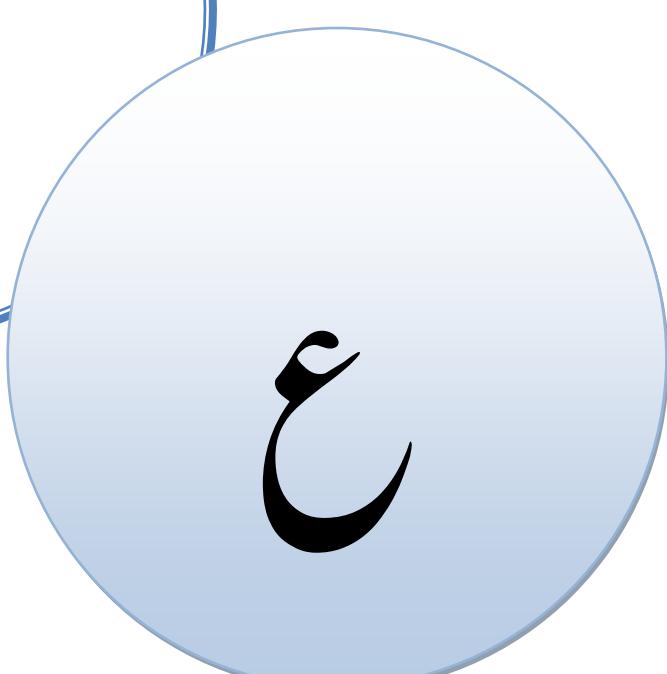
ڭ

س

ڙ

ح

II. BÖLÜM
OSMANLI TÜRKÇESİ

Osmanlı Türkçesi kendi arasında kronolojik olarak üç sınıfa ayrılmıştır. Bu dönemlerde gerek konuşma ve gerekse yazı dili açısından değişiklikler göstermiştir. Birinci dönem Eski Osmanlıca dediğimiz 11. - 15. yy. Türkçesidir. İkinci dönem Klasik Osmanlıca 16. - 19. y.y. arasında görülür. Son olarak Yeni Osmanlıca dönemi ise 20. y.y. Osmanlıcasıdır. Bu kadar uzun bir geçmişe sahip Osmanlı yazı dili elbette bir takım değişimlere ve kalıcı kalıplara sahip olmuştur.

*K*itabımızın bu bölümünde Osmanlı Türkçesinin son dönemdeki gramer yapısını inceleyeceğiz. Osmanlı döneminde Türk dili konusunda yazılan ilk eser Bergamalı Kadir'in yazmış olduğu Müyessiret'ül-ulum adlı eseridir (1530). 19. y.y. da rüşdiyelerin açılmasıyla okutulmaya başlanan gramer kitaplarıyla Osmanlıca dil yapısı şekillenmeye başlamıştır. Kitabımızın bu bölümünde ayrıca Rik'a dediğimiz el yazısının inceliklerini öğreneceğiz.

*R*ik'a Yazısının Özellikleri:

Tevkî'nin kurallarına bağlı olup onun nesih gibi küçük yazıları, sözlükte "küçük sayfa ve mektu" anlamına gelen rik'a, vakif işlerinden başka Kur'an-ı Kerim'in sonunda dua sayfasında; yani hattatın kendi adını andığı ve eseri yazdığı yeri, tarihi ve Allah'a duasını bildiren bir veya iki sayfalık yerinde çoklukla kullanılmıştır

Osmanlı Türkleri'nin icadı olan rik'a divanî hattındaki dikey harflerin boyalarının biraz küçültüldmesi, sadeleşmesi, kavis ve meyillerinin azalmasıyla meydana gelmiştir. Kalemin tabiatına uygun, süratli ve kolay yazma ihtiyacını karşıladığı için harf yapıları basitleşmiş; fe, kaf, mim, vav gibi harflerin başları ufalmış, dişleri yok olmuştur. Sola doğru dik ve köşeli çizgiler, kelimelerin satırlara meylederek yaptıkları akıcılık, bu yazı çeşidinin karakteristik özelliklerindendir.

*R*ik'a yazısının yazımında sağladığı bütün bu kolaylıklar yani; yazı türü olarak daha düz ve daha keskin olması ve ayrıca noktaların birleşik yazılması yanan kişiye büyük kolaylık sağlamıştır.

Sarayda doğan bu hat en çok günlük yazışmalarda ve mektuplarda kullanılmıştır. En eski örneklerine 18. asrin ilk yarısında rastlanan rik'a 19. asırda Bâbiâli'de gelişmiş ve asıl hüviyetini orda bulmuştur.

Bâbiâli'de Mümtaz Efendi (ö. 1871) tarafından yazılan Mümtaz Efendi rik'ası ve Mehmet İzzet Efendi (ö. 1903) tarafından geliştirilen ve sıkı kaidelere bağlı kalan bir çeşit rik'a (Ki daha sonra Arap âleminde celî şekliyle revaç bulmuştur) en tanınmışlarındandır.

Hat Çeşitlerini Gösteren Kâmil AKDİK'in yazmış olduğu levha.

خورف خط الرقعة

ث	ت	پ	ب	ا
ث	ت	پ	ب	ا
د	خ	ح	ج	ج
د	غ	ع	ع	ع
س	ژ	ز	ر	ذ
س	ڏ	ڏ	ر	ڏ
طا	ط	ض	ص	ش
ٿ	ٿ	ڻ	ڻ	ڻ
ق	ف	غ	ع	ظ
ڦ	ڦ	ڳ	ڪ	ڦ
ل	ڦ	گ	ڦ	ک
ل	ڦ	گ	ڦ	ک
ي	ه	ن	م	لا
ي	ه	ن	م	لا
٥	٤	٢	٣	ا
١٠	٩	٨	٧	٦

On Dördüncü Ders

دېست

دار قاپیسندن باشقه آیدینلۇق كىرەجك هىچ بىرى اولىيان دكانتىدە، تك باشنى، كىچە كوندۇز، قىيىلمىلر صاچارق چالىشان قوجا على، قفسە قۇنىش تىرىھلى بىر آرسلانى آڭدىرىپىوردى. اوزون بويلو، اىرى پىنچەلى، قالىن پازولو، كىشى اومىزلىو بىر پەلۋاندى! اون سىنەدر بىر قارانلۇق اين اىچىنە خام دەمىردىن دوگىكى قىلىچ ناملىرى، بوتون آناطولوودە، وطن روم اىلىدە، سرحد بويلىرنىدە بويوك بىر نام قازانشىدى. حتى استانبولده يىلە يىكىچىرلىر، صاتىن آلاجقلرى قامالىرڭىز، صالدىرىمالرڭىز، ياتاغانلارڭىز اوستىنە "عمل على اوستا" دامغاسىنى آراپورلاردى. او، چىلىكە "چىفتە صو وېرمە" سىنى بىلىوردى. اوزون قىلىچلەر دگل، يابىدىغى قىصە جق بىچاقلار يىلە اىكى قات اولور، يىنە قىرىپىلازدى. "چىفتە صو وېرمك"، صىنتىڭ يالكىز اوڭا مخصوص بىر سىرى ايدى. ياننە چىراق آماز، كىسى يىلە قونوشماز، دكانتىن دىشارى چىقماز... هابرە اوغراشىردى. بكاردى. خىصىي اقىباسى يوقدى. مىلكتىڭ يابانخىسىدى. قىلىچىن، دەمىردىن، چىلىكىن، آتىشىن باشقە لاف يىلمز، پازارلغە كىرىشىز، مشتىرىلىرى نە وېرسە آلىرىدى. يالكىز مخابىه زمانلىرى او جاغنى سوندىرر، دكانتىڭ قاپىسنى كلىدلەر، غائب اولور، مخابىهدەن صوڭرە مىدانە چىقاردى. شەرەدە اوڭا دائىر بىر چوق حكاىيە لە سوپىلنىرىدى. كىيى "جلاد الندىن قاچىش بىر چلىي"، كىيى "سوكىلىسى اولدىكى اىچۇن وقتىز دىنلىيلىرىدى. سىيادىن، بويوك كۆزلىرىنىڭ يوڭىشك باقشىندىن، كبار طورىندىن، مغۇرۇر سکونىندىن، دوزكۈن سوزلەرنىن اونڭ اوپىلە عادى بىر آدم او لمادىغى بىللىدى. آما كىمدى؟ نەھلىدى؟ نەھدى؟ نەھەن كىمىشى؟ بونلىرى بىلەن يوقدى. خلق كىدىسىنى سوپىلنىرىدى. شەرەدە بويله مشھور بىر اوستانىڭ بولناسى ھەركىس اىچۇن آپرى بىر افتخاردى:

- بزم على...

- بزم قوجا اوستا...

- دىنادە ئىشى يوقدر!

- ذوالفقارڭىز سىرى اوندە در!

دېلىرىدى. (عمر سيف الدین)

İsimlere Gelen Ekler

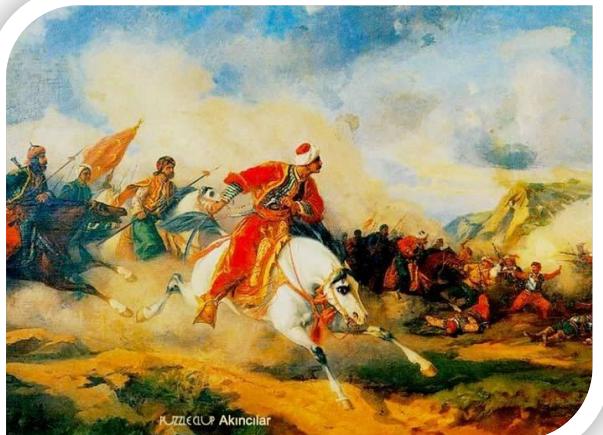
كتابدهـ	كتابدهـ	كتابـ	كتابـيـ	كتابـ
kitaptan	kitapta	kitaba	kitabi	kitab
سوقاـدـهـ	سوقاـدـهـ	سوقاـغـمـ	سوقاـغـيـ	سوقـافـ
sokaktan	sokakta	sokağa	sokağı	sokak
كلـمـ بـلـدـهـ	كلـمـ بـلـدـهـ	كلـمـ بـلـمـ	كلـمـ بـلـگـىـ	كلـمـ بـلـ
kelebekden	kelebekde	kelebeğe	kelebeği	kelebek
درـهـ دـهـ	درـهـ دـهـ	درـهـ يـ	درـهـ بـيـ	درـهـ
dereden	derede	dereye	dereyi	dere
قاـيـادـهـ	قاـيـادـهـ	قاـيـاءـ	قاـيـاءـيـ	قاـيـاـ
kayadan	kayada	kayaya	kayayı	kaya

لر	لر	لر	لر	لر	لر
کلمه لر	قاپیلر	صوفره لر	پیره لر	دره لر	سوزلر
kelimeler	kapilar	sofralar	pireler	deler	sözler
شونارى	شىمدىلەرەدە	چۈچۈنلەر	قۇيۇنلار	كتابلار	ساعتلار
şunları	şimdilerde	çocuklara	koyunlar	kitaplar	saatler
برىجىل	بىم جىل	تەف جىل	مېنېچىل	كۆچۈجىل	درەجىل
biricik	bebecik	tefecik	mimicik	küçükük	derekik
سوز جڭىز	بنجڭىز	كلجڭىز	سودجڭىز	كويجڭىز	أوجڭىز
sözceğiz	benceğiz	gülceğiz	sevdiceğiz	köyceğiz	evceğiz
قيصادىجۇ	قوزوجۇ	باباجۇ	آناجۇ	اوجلاخۇ	اوفاجۇ
kıscık	kuzucuk	babacık	anacık	oğlancık	ufacık
آناجىز	چۈچقىغۇز	ياورو جىز	قىز جىز	آدامجىز	قوشىغۇز
anacağız	çocukcağız	yavrucağız	kızcağız	adamcağız	kuşcağız
ھىم يىلم	اوردويم	سوگىيلە	ماصايىلە	زورلە	كۆزلەكىلە
çeşmeyle	orduya	sevgiyle	masayla	zorla	güzellikle
خىزلىجىم	بنجى	قصىم	ياشىم	قاباجىم	تۈركىجىم
hızlıca	bence	kıscaca	vasca	kabaca	Türkce

On Beşinci Ders

آقینجى

بىڭ آتلى آقىنلرده چوجوقلر كې شىندك؛

بىڭ آتلى او كون ديو كې بىر اردوئى يىندك!

آق طولغالى^{*} بىكلرىكى هايقىردى: ايلرلە!

بر ياز كونى گچدك طونادن قافله لرلە...

شىشكى كې بىر سىمته آتىلدق يىدى قولدىن،

شىشكى كې تورك آتلرنىڭ گچدىيگى يولدىن.

بر كون دولو ديزكىن بوشانان آتلرېزلە،

يردىن يىدى قات عرشە قانادلاندق او خىزىلە...

جىنتىدە بو گون گىللەرى آچمىش گورورزدە،

حالا او قىزىل خاطرە تىتەر كوزمزدە!...

بىڭ آتلى آقىنلرده چوجوقلر كې شىندك؛

بىڭ آتلى او كون ديو كې بىر اردوئى يىندك!

يىمىي كمال

* طولغا (Bir tür savaş başlığı, kask)

İsimden Sifat Yapan Eklərin Yazılışı

جى	ھېچ كىچى	أوجى	كتابچى	طوزجى	گوزجى
	çicekci	avci	kitabci	tuzcu	gözcü
ز	بىلگىز	شىكرىز	قالز	صوھز	طوزز
	bilgisiz	sekersiz	kalemsiz	suçsuz	tuzsuz
لو	قولاۋ	دولتاو	استانبوللو	زورلۇ	اوزلۇ
	kollu	devletlü	İstanbullu	zorlu	özlü
لى	دېلللى	طاتلى	بروـلى	نئـلى	يرـلى
	dilli	tath	Bursalı	neşeli	yerli
داـ	يولداـ	آداـ	قارداـ	جانداـ	رداـ
	yoldaş	adaş	kardaş	candaş	sırdaş

Sifat Kelimeleri

بو	شۇ	او	قاچ	قاھر	قاچىنى	قاچىنى
bu	şu	o	kaç	kaçar	kaçinci	kaçinci
كىم	كىمى	قىنغي	هانگى	بعض	بر قاع	birkaç
kim	kimi	hangi	hangi	bazi	birkaç	birkaç
نېھ	خىلى	ھىچ	ھ	چوغى	اوـتـكـى	اوـتـكـى
nice	hayli	hiç	her	çoğu	öteki	öteki
دېڭـر	ايـشـتـمـىـتـىـ	اـيـشـتـمـىـتـىـ	برـيـكـىـ	فـضـلـىـ	بوـتـوـ	بـوتـوـ
diger	iste	beriki	öteki	fazla	bütün	bütün

فـانـعـ اـولـانـيـ اـيـسـتـمـمـ

دا مغا

جىسىخانەدن چىقدىن صو كرا ايکى كىچە جلالدە، بىر كىچەدە محمود افندىدە قالدىم . زواللى خوجام بى سقط آياغىلە سوقاق سوقاق، قاپى قاپى آرامىشدى .

مۇھۇز افندى يىنه صارى كوزلەدەكى اوئىنده او طورىيوردى . قارىسى هان هان بونامىشدى . او ايشلىرىنە كلىنى باقىيوردى . او غلللىرىنەك اولومىندن صو كرا بو غيرتلى قادىنجىزى اولاد يىدىنىشلىر، اولىرنەدە آليقويمىشلىرىدە .

مۇھۇز افدىنەك اوون ياشلىرنە بىرده طورۇنى واردى . كىچە كىچ وقتلىرە قدر ھېپ بى آرادە او طوردق . بو فقير، ناموسلى ئاڭلە او جانى بىكانە اي تأثير ايتىدى . او رادە اىضاح ايدىلز بىرامىت حسى دوييوردى . كىندىمىي استانبولك بىر كوشەسىنە لەكمى كىمسەنەك بىلەمدىكى بىرە كىزىلەنمىش صانىوردى .

او كىچە محمود افندى متادىماً اسکى كونلۇك ماصالىنى آكلاتدى . بىندىن بىحث ايدىركەن دقت ايدىيوردى . ھېپ بىم كوزل خوپىلىرىمىي، كىبار طبىعتلىرىمىي سوپىلەيوردى . او يىلە حس ايتىدم كە خوجام بىم قىرىق جسارتمى تعمير ايتىك اىستەبور، اسکى عقىتك بوس بوتون اولىهدىكىنە بىي اياندىرمه چالىشىور . صوڭ وقۇمە داڭر كۆچۈك بىر ايمادن بىلە چىكىنىدى .

رشاد نورى

Zamir Kelimeler

آندر	شوندر	بوندر	او	شو	بو
onlar	şunlar	bunlar	o	şa	bu
اوْط	شوط	بوط	اونى	شونى	بونى
ona	şuna	buna	onu	şunu	bunu
اونج	شونج	بونج	اونلە	شوندە	بوندە
onca	şunca	bunca	onun	şundan	bunda
آندر	سز	بز	او	سن	بن
onlar	siz	biz	o	sen	ben
آندرى	سزى	بزى	آنى	سنى	بني
onları	sizi	bizi	onu	seni	beni
آندره	سزه	بزه	آم	سە	بە
onlara	size	bize	ona	sana	bana
آندرە	سزڭ	بىزىم	آنلە	سنانە	بىنم
onların	sizin	bizim	onun	senin	benim

Mülkiyet Zamiri

اونلە قىلى	سنانە قىلىڭىز	بىنم قىلىم
onun kalemi	senin kalemin	benim kalemim
اوندارلۇ قىلى	سزڭ قىلىڭىز	بىزم قىلىمىز
onların kalemi	sizin kaleminiz	bizim kalemimiz
مۇزكەن	محمدەن	آرقداشلەن
tuzun	Muhammed'in	arkadaşın
على نىڭ	چانقەن نىڭ	ئەن نىڭ
Ali'nin	çantanın	ninenin
اوقولىيڭى	يۈلۈيڭى	دەدەڭى
okulunu	yolunu	dedeni

قالدیریملر

یعقوب قدریه

سوقاقدہ یم، کیسہ سز بر سوقاقد اورتا سندہ،

یورو یورم، آرقامہ باقماند بیرو یورم.

یولمڭ قاراڭلۇغه قارىشان نقطه سندہ

صانکە بنى بىكە بىن بر خىال كورو یورم.

قارا گوكلر كۈل رىنگى بولو طىرلە قاپانىق،

أولرڭ باجاسنى قوللا یور بىلدیرىملر.

بو كىچە يارىسىندە ايکى كىشى اويانىق:

بىرى بىم، بىرى دە او زايىان قالدیرىملر.

صانىيورم هر سوقاقد باشنى كىمش دىولر.

سېم سياھ جاملىپى اوزرىمە دىكىيور

گوزلرى چىقا رىلمىش بر اعماڭى أولر.

قالدیرىملر، اضطراب چىكنلىك آنه سى

قالدیرىملر، اىچىمە ياشامىش بر انساندر.

قالدیرىملر، دويولور سكون اىچىنده سسى،

قالدیریملر، ایچمده او زایان بر لساندر.

بکا دوشمز جان و پرمک یوموشاق بر قوجاقده،

بن بو قالدیریملرڭ ایسته دیگى چوجغم.

آمان صباح اولماسين بو قاراڭلۇق سوقاقدە،

بو قاراڭلۇق سوقاقدە بىتىھ سىن يوجىلغەم.

بن گىدە يىم يول گىتسىن، بن گىدە يىم يول گىتسىن،

ايکى يامدىن آقسىن بر سىل كې فىرلىر.

طاڭ طاق آياق سىسى آچ كۈپكىر ايشىتىسىن،

يولدە بر طاق اولسون ئىلمىتنى طاش كەمرلەر.

نه ايشىقىدە گەزە يىم، نە كۆزە كۆرونە يىم،

گۈندۈزلەر سزە قالسىن، وېرڭ قاراڭلۇقلرى.

ايىلاق بر يورغان كې ايىجه بورونە يىم،

اورتىڭ اوستىھ او رتىڭ، سرین قاراڭلۇقلرى

او زانىورسە كۆودەم طاشلەر بويىن بويىھ،

آلسى بى صوغۇق طاشلەر آلمەدە كى آتشى.

دالوب سوقاقلەر قادار اسراپلى بى او يقۇيە

اولسە قالدیریملرڭ قارا سودالى اشى ...

خىب فاضل

Safit Zamirleri

عَالِمُونَ	عَالَمَةُونَ	عَالَمَاتُونَ	عَالِمٌ	عَالِمَةٌ	عَالِمَاتٌ	عَالِمٌ
alimlerdir	alimdirler	alimsiniz	alimiz	alimdir	alimsin	alimim
بَايْلَرَدَر	بَايْلَرَلَر	بَايْلَزَ	بَايْزَ	بَايْلَر	بَايْلَهَ	بَايْمَ
babalardır	babadırlar	babasınız	babayız	babadır	babasıń	babayım
اوصاوم اوصاوله اوصاودر اوصاوز اوصاولدر اوصاولدر						
uslulardır	usludurlar	uslusunuz	usluyuz	usludur	uslusun	usluyum
راضييم راضييه راضيير راضييرلر راضيادر	راضييز راضييز راضييز راضييزلر راضيادر	راضييز راضييز راضييز راضييزلر راضيادر	راضييز راضييز راضييز راضييزلر راضيادر	راضييز راضييز راضييز راضييزلر راضيادر	راضييز راضييز راضييز راضييزلر راضيادر	راضييز راضييز راضييز راضييزلر راضيادر
razılardır	razıdırlar	razısınız	raziyiz	razıdır	raziśin	raziyim
بَنْدَهَلَر	بَنْدَهَلَزَ	بَنْدَهَيَزَ	بَنْدَهَيَزَ	بَنْدَهَلَر	بَنْدَهَلَهَ	بَنْدَهَيَمَ
bendelerdir	bendedirler	bendesiniz	bendeyiz	bendedir	bendesin	bendeyim

كَنْدِيَمَ	كَنْدِلَهَ	كَنْدِيَنَ	كَنْدِيَزَ	كَنْدِيَزَ	كَنْدِلَهَ	كَنْدِلَهَ
كَنْدُولَرِي	كَنْدُوكَزَ	كَنْدُومَزَ	كَنْدِيَزَ	كَنْدِيَزَ	كَنْدُولَهَ	كَنْدُومَ
kendileri	kendiniz	kendimiz	kendisi	kendin	kendin	kendim

İşaret Zamirleri

بو	شو	او	بونار	شونار	اونار
bu	şu	o	bunlar	şunlar	onlar
بورا	شورا	او را	بورار	شونار	اورا
bura	şura	ora	buralar	şuralar	oralar
بويله	شويله	او يله	بويله لر	شويله لر	او يله لر
böyle	şöyle	öyle	böyleler	şöyleler	öyleler

يا حضرت مولانه

On Sekizinci Ders

قهرمان نوری

ملی حکایه

قره حصارڭ هر بوجاغنده داوللر
چالىنپىر. دوگۇنى وار؟.. أوت دوگۇن وار؛
ملت دوگۇنى وار!.. آرتق بولغار ايله ده،
صرب ايله ده حرب اعلان ايدىلەمشىدى.
برىرىپى تېرىك ايدەن اختىارلر بر طرفدن
ردىفلرى * اوغۇرلاپىرلر، بر طرفدن حرب
اعانەسى هلال احمر * اعانەسى * طوپلاپىرلەردى.

داوللر چالدى، چالدى.. شىمدى صوصىدى... نه

او سىس.. اوف، نه ھيچان وىين، نه حرېھ اشتىاق وىين شرق!.. وطنڭ ناموسى اىچون صباحدن بىرى باشقە دورلو
چارپاڭ قلىلر آرتق بر سوبىج آغلامەسى طوتولدىلر. اوھ! بو ياقلاشان، يكنسق * صدا!.. گلدى، گلدى، ياقلاشدى.
جنگاوارانە بر بستە... اعدادى و رشدى مكتىبنىڭ * كورپە صىحەلرى * هر طرفە عكس صدارلار يايپىر... دورت يوز
آرسلانىندن بو وطن قالدى بزە يادكار، تۈرك ايدرسەك لىنت اېقزمى بزە پىوردىكار * ايلرى، ايلرى آرش ايلرى، آلمۇ
دشمنىندن اسکى يىلرى... نورى، ھيچانلار ايله مكتىبلەرى حۆكمت اوڭىنە قارشىلايان نورى آرتق كىدىنە مالك دىلدى.
آغلابىردى،

* **رەدیف** (Terhis edilerek ihtiyata geçirilen kur'a askerlerine verilen bir ad) :

* **ھىلەل احمر** (Kızılay) :

* **اعانە** (Para yardımı) :

* **يىكنسق** : Yeknesak (Tek düzen)

* **مكتىب اعدادى و رشدى** (Mekteb-i İdadi ve Rüşdi (Lise ve Ortaokul)) :

* **صىحە** (Sayha (Nara, Bağırmá)) :

TÜDİĄD

* پروردگار (Rızıklandırmacı, Allah) : Perverd-gar

باغيرپوردى : «كىم ترك ايدىپور، كىم ترك ايدەجك. بو وطنى ترك ايدەنە طاشلر، طوبراقلر، جھانلر لعنت ايدر. اللهم بزى او تاندىرمە!...»

جوشان نورىنىڭ اطرافى آلانلر چوجوقدە بر فو قالعادەلک گورپورلەرى. نورى شىمدى آلايىلىگەنە قوشپور، مىرىلدانپور، باغىرپوردى. بعضىلر زوللى چوجوق مطلقا تىجنَ^{*} ايتدى دېپورلەرى!

نورى مكتبلىرىڭ «ايلى، ايلى، آرش ايلى...» صدارى اىچىندە كىدىنى غائب ايدىپور؛ دىكىلىپور و قوشپوردى. نورى بلدىه اوڭىنە كىنجە طوردى و اىچرى يە طالدى.

اون ايکى ياشىندهكى نورى شىمدى نفس آله آله كوكوللى قىد ايدەنلەر قارشىسىنە وطنى ترك ايدرسەن الله لعنت ايدر دېپورلە. بن اللهڭ بو أمرىنى يابازسەم مطلقا آمانسز اولەجگم. قوزۇم آغالار، بىنى دە او دفترە يازىڭىز... بن دە ايمانسز ياشامەيەيم، بن دە يا غازى، يا شەھىد او لايىم... دېپوردى.

قرە حصارڭ اختىارلىرى نورى يى، بو فداكار و انسان چوجوغى طانىقىدە هېچ مشكلات^{*} چىمەدىلر. اونڭ چىلغىنچەسىنە تكرار اىتدىگى سوزلەرى متأثرانە^{*} دىكىلەدىلر. ھىسى بو مىنى مىنى و طپپورى تحسىن^{*} ايدىپورلەرى فقط نورى يە هېچ بى جواب ويرەمەدى، ھېپ كوكوللى هيئىتى بو ھىجان و طپپورانە قارشىسىنە دوندى، قالىد؛ بېرىلىنە باقىشپورلەرى. سنجاقدار اوغلى على افندى، صقالىنە هلاللایەرق نورى يە خطاب ايتدى...

* تىجنَ : Tecennün (Delirme, çıldırmma, cinlenme)

* مشكلات : Müşkilat (Güçlükler, zorluklar)

* متأثرانە : Müteessirane (Üzüntü ile)

* تحسىن : Tahsin (Güzel bulup takdir etme, alkışlama)

Fil Çekimleri I

كثير	كلم جاه	كمبيوتر	كلمه	كيلدى	كلمات
Gelir	Gelecek	Geliyor	Gelmiş	Geldi	Gelmek
قالير	قالا جو	قالسيور	قاله	قالدى	قالعو
Kalır	Kalacak	Kaliyor	Kalmış	Kaldı	Kalmak
آرادر	آرايا جو	آرایور	آرامه	آرادى	آراموه
Arar	Arayacak	Ariyor	Aramış	Aradı	Aramak
ويرمنز	ويرم ماه	ويرميور	ويرم مه	ويرم دى	ويرم مل
Vermez	Vermeyecek	Vermiyor	Vermemiş	Vermedi	Vermemek
باشلاماز	باشلاما يا جو	باشلامايور	باشلاما مه	باشلامادى	باشلاماما
Başlamaz	Başlamayacak	Başlamıyor	Başlamamış	Başlamadı	Başlamamak

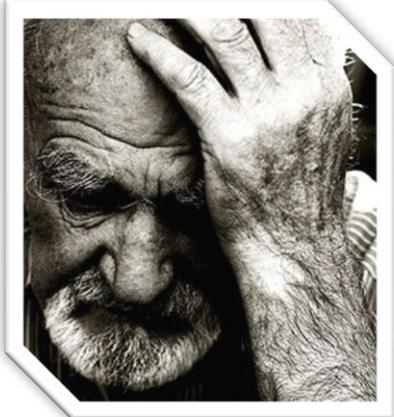
• Fiillerin mastar halleri söyledir

مك	لـ مـك	الـ مـك	هـيـزـ مـك	كـرـ مـك	كـوـ كـرـهـ مـك	دـيـلـ مـك
mek						
bölüşmek	ilişmek	büyütmek	sevmek	vermek	بـولـوشـمـك	أـيـلـيـتـمـك
işitmek	kesmek	melemek	temizlemek	mühürlemek	آـرـامـعـ	إـيـشـتـيمـك
aramak	asmak	almak	kırmak	yazmak	آـصـمـعـ	كـمـ
buluşmak	canlanmak	tıkamak	satmak	okumak	آـنـوـعـ	بـولـوشـمـك
unutmak	sarkmak	sakatlamak	sağlamak	inanmak	صـارـقـمـعـ	أـنـوـعـ

On Dokuzuncu Ders

اختیار دکرمنجی

ایرماق گوزل بر فورولغڭ اتگىنەن، قرمى يوصونلو قايدالر اوزىزىنەن، آللى يىشىلى رىنكلرلە آقىوردى. كۆپ كېيىچىن يايپىلەش دگەمنى بونڭ اوزىزىنە چاغىنلىرىلە دونىوردى. بن بو دگەمنە ياقلاشدىم؛ اورادە بويۇنلەر چانلى حىوانلارڭ يوكىرىنى ئىندىروب طاشىيان بر دلى قانلى يە اختیار دکرمنجى يى صوردم. بو دلى قانلى بىڭى ياراسىنە دوقۇنىشىم گىيى: «او اختیار بىم عمجمەم ايىدى، سزە عمر گچن قىش اولىسى» جوابنى ويردى.

زواللى آدام!.. بوندن اوچ يىل اول بىز اونڭلە شورادە، اىشتە شو سكود آغا جىلىنىڭ گولگەسىنە، بابا اوغل گىي باش باشە ويرەرك بر چوق صباحلىرى برابر گچىرىمىشكى. يىنه بر صباح او طورو بىوردق. او بىڭى موسقۇف غاوغاسىنى آنلا تىبور، بو غاوغادە آلدېغى يارالرڭ يىرلىرىنى گوستەرىپوردى. بو صىرادە يامزىدە اسکى بىر چارشاھە بورۇنىش، يالىن آياق ياشلىجە بىر قادىن گلەمىشىدۇ؛ صىرتىندەكى طاغارجىغى^{*} او كەزە قويەرق: «اوغل او شاق اىكى گوندىن بىرى آچز؛ الله رضاسىچۇن شو آرپاجىغى او گوت» دىيە دکرمنجى يە يالوارىمغە باشلادى. دگەمنىجى، قادىنجىغۇزڭ شو آجىقلى حالنە دايانا مايمەرق قالقۇب طاغارجىغى النه آلمىش و بىم يۈزىمە باقەرق اىچىن اىچىن دىمىشىدۇ كە:

- يوقسۇلۇق!.. اىشتە بىر يارا داها كە دەمەن سىڭا گوستەرىدىگەم يارالردىن دەرىن... .

أى بىم عزيز دوستم؟.. اىشتە سنڭ او دورت طىلىشى چوپىن دگەمنىڭ يىنه دونىور؛ «كىكىت»^{*} اىرماغى يىنه چاغلا بىور. سەن بونلارى، داها بىر چوق شى لرى هېپ بورادە براقوب گىتىدۇ. آنجاق بۇ گون سنڭ گىتىدىگە، يارىن طۇپمىزڭ گىدەجىگى او يە سەن يالنۇز بىر شى گوتوردىك؛ او يوقسۇل قادىنجىغۇزڭ صىحاق آرپا امكەنلى دومان چىقاركەن يېتىم چوجۇقلارىلە سىڭا اىتتىيگى دعالرى!

محمد أمين

* طاغارجىق : Dağarcık (Çobanların yiyecek koydukları küçük torba)

* كىكىت : Kelkit (Karadeniz'de bir ırmak)

Füll Çekimleri II

☞ Bağ - Fiillerin yazım örnekleri şöyledir.

كَلْدِيلِينَدَه	كَلِيرْكَن	كَلِيرْ-	كَلِمْرَك	كَلِيب
Geldiğinde	Gelirken	Gelirse	Gelerek	Gelip
كُورْدُولِينَدَه	كُورْرُوكَن	كُورْرُور-	كُورْهَرَك	كُورْرُوب
Gördüğünde	Görürken	Görürse	Görerek	Görüp
قَالِدِيغِينَدَه	قَالِيرْكَن	قَالِيرْ-	قَالَرَه	قَالِيب
Kaldığında	Kalırken	Kalırsa	Kalarak	Kalıp

☞ Dilek kiplerin yazım örnekleri şöyledir.

كَالِين	فَال	آلِين	آل	كُورْ-	كُورْسُون
Kalsın	Kalsa	Alsın	Alsa	Görsün	Görse
صُورْ-	صُورْسُون	كُورْهَلَه	كُورْمَهَلَه	صُورْمَهَلَه	صُورْمَايَلَه
Sormayasin	Görmeyesin	Göresin	Görmesen	Sorsun	Sorsa

☞ Emir kiplerin örnek yazımları şöyledir.

قويلاخ	آرَايلاخ	يورويلاخ	گورلاخ	يابلاخ	لَهْ يَلَهْ
koyun	arayın	yürüyüñ	görün	yapın	
قويوه	آرلين	يوروسوه	گورسوه	يابلين	سَيْن سُون
koysun	arasın	yürüsün	görsün	yapsın	
قويونار	آراسنار	يوروسونه	گورسونه	يابينه	سَيْنَه سُونَه
koysunlar	arasınlar	yürüsünler	görsünler	yapsınlar	
قويسنڭ	آرَايىڭ	يورويىڭ	گوريڭ	يابىشىڭ	بَىڭ
koyunuz	arayiniz	yürüyünüz	görünüz	yapınız	

قاچما	صورما	يازما	آراما	باقا	OLUMSUZ EMİR
Kaçma	Sorma	Yazma	Arama	Bakma	
قاچم	صورم	يازم	آرام	باقم	HAFIF MASTAR
Kaçma	Sorma	Yazma	Arama	Bakma	

Yirminci Ders

اوغلعلە شعرى

چوجوغە بر چوجوق گبى اویارم؛

چونكە اویقىدە ذوقلىر دویارم.

بعض كره طوب اوینازز، آتاماز،

بنى آلداتق ايسەر آلداتاماز.

ھپ بو اویونلە مزاچنى دەنەرم،

بىنيلير بعض كره ينهرم.

اڭلاماز عجزىنى، بىليرمى صبى^{*}!

خدت ايلر، مزاچى پىڭ عصبى.

قارشى گلدكجه قاشلرم چاتىلir؛

قىزارم بن او گولمهدن قاتىلir.

صانكە جىدىتى مزااحە دوڭر

حدقىدىن زواللى پىڭ اورىڭر

كاھ اولور ذهننى يورار بىر شئ،

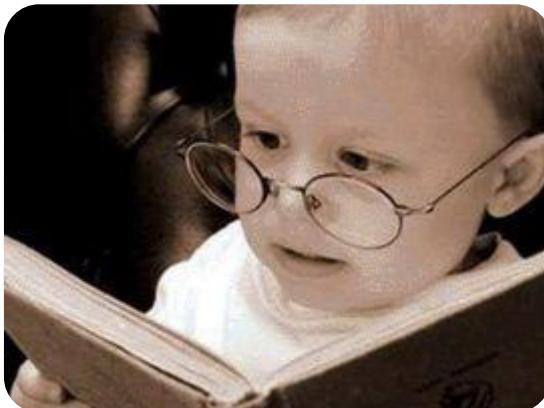
* صبى : Çocuk

اينجه دن اينجه يه صورار بر شئ.

أودهمى بى حضور شبهه و ظن؟

آسمانی^{*} سؤال ايدر بعضاً.

ويرمكدر پدر ايچون بنجه

چوجوغه الڭ صفالى^{*} أكلنجه.

«سڭا اوغلام، لاقيردى سويلركن

«ديه (ها!) بر دها؛ (افندم!) دى!

دييەرك بعض ايلرز تكدير^{*}.

ياورو بر كون ياندە، ميندەرده

اوقوپور جھر^{*} ايله «الف، به، ته، ثه»

«جيم!» ديدم؛ «جيم» ديدى؛ ديدمكە: «حا» دى!

بن ويرنجه بو امريي نه ديسە

بکەنیر، هم ايدرسڭىز تقدير:

«ها ديه، بك بابا، افندم دى!..»

اسماييل صفا

* آسمان (Gökyüzü) :

* صفا : Safa (Rahatlık)

* تكدير : Tekdir (Azarlama)

* جھر : Cehr (Açıktan, yüksek sesle)

Ki Bağlacı ve Ki Eki

☞ Ki bağlacı okutucu (he) ile gösterilirken aitlik zamiri bildiren ki eki (ye) okutucuya gösterilir.

مادام کم	چونکم	دیکم	تا کم	بلکم	کم
madem ki	çünkü	de ki	ta ki	belki	ki
دونکى	آرق ده کى	اونلکى	سنلکى	بنمكى	کى
dünkü	arkadaki	onunki	seninki	benimki	ki

Mi Soru Ekinin Yazımı

بن مى	سوه جىكارمى	مافرى	قالىم مى	كلى مى
ben mi	sevecekler mi	misafir mi	kalmış mi	geldi mi
كلىير ميسن	يوقى	دەگلى	شەدى مى	بويله مى
gelir misin	yok mu	degil mi	şimdi mi	böyle mi

De Bağlacı ve De eki

كىيد ده كور	بر كره ده سز كىيدلە	برده اويلم دېمىش
Git de gör	Bir kere de siz gidin	Bir de öyle demişim
بندە بىر آت وار	يۇزدە طوقۇز	كۈننە ئېكىي كرە يېر
Bende bir at var	Yüzde dokuz	Günde iki kere yer

(Ne) ile Başlayan Zamir ve Zarflar

ن دە	ن اى	نېھوھ	ن بى	ن
Neden	Neyse	Niçin	Neyi	Ne
ن در	ن جى	نڭ	ن قادر	ن درلو
Nedir	Neci	Neyine	Ne Kadar	Ne Türlü
نيه	نصور تله	نيج	نه وچىلە	نصل
Niye	Ne suretle	Nice	Ne vecihle	Nasıl

Yirmi Birinci Ders

مُحَسِّن

«بر مقدار پىشمىش ئىڭىنە بىر درهم وزىندە^{*} زاچ ياغى^{*} ايلە قورشۇن سىركەسى علاوه
اولۇندقىدە...»

نەد بىر سطرلىرى، اسکى
«معلومات» غزىتەلرندن بىرىنىڭ،
فارە أولدىرىمگە چارە ، سر
لوھەلى بىر ستونىندە اوقيبوردى.
چۈنكە ، فائىق ئوندە معزىزە
قالىقلەرى كىچەنلىك ايرتەسى كۇنى،
آرادقلەرى ئۆي بولامادىلر. بىر
چاتى آلتى چىقىنچە يە قادار فائىق ئوندە
قاىقلىق لازم. ياتاق

مسئىلەسىنە بىر چارە بولۇندى آما، كىنج قىز فارەلى او دالىردى ياتقىدىن قورقىدىغى اچىن بىر آچ كۆزلى حيوانلار
قارشى حرب آچقى اجاب ايدىپوردى.

«معلومات» غزىتەسىنىڭ علاجىنى ياخىپدىرىمغە حاجت قىلدادن، فائىق باباسى بىر كىدى و اىكى قاپانە بىر
مسئىلەبى دە حل ايتدى.

نەدالە معزز، كۆندوزلەرى أو پىشىنە كىپىبورلىرىدى. شوپىلە، اىكى، ياخود بويوجىك بىر اودا. آيدىنلىق،
يىكى، سىخى بىر أوڭ سلاملىق بولۇگى كىيى بىر شى آرادىبلر، بىوق. **يامى صفا**

* وزن (Tartma, ağırlık) : Vezn

* زاچ ياغى (Sülfürük Asit) : Zaç Yağı

Bazı Kelimelerin Yazılışı

گچ	قلع	پادشاه	درزی	باغی
Gece	Kale	Padişah	Terzi	Bahçe
دیوار	سل	آنَا	یگرمى	ایچوْن
Duvar	Sel	Ona	Yirmi	İçin
اورمع	ایتمان	ایرمان	ویرمان	دیمل
Vurmak	Etmek	Ermek	Vermek	Demek
قایغو	تیز	ایلچى	ايل	پیغام
Kayıgı	Tez	Elçi	El	Yemek
خواجم	بعضه	دیو	فَنْغِي	اردو
Hoca	Bazi	Dev	Hangi	Ordu
قیو	انگلتره	استانبول	آناطولی	روم ایان
Kapı	İngiltere	İstanbul	Anadolu	Rumeli
کاشکم	موظیافه	ایرتھے سی	دورلو	ھماں
Keşke	Mutfak	Ertesi	Türlü	Hemen
خدمت	طوغرى	میش	قارداھ	عوجم
Hizmet	Doğru	Meşe	Kardeş	Amca
مادام	نیچوْن	اوْظَه	کلمان	بل
Madem	Niçin	Öyle	Leylek	Bey
ماده	تیمور	ھیتین	ایرکن	پیشین
Madde	Demir	Çetin	Erken	Peşin
ایو	آلتوھ	ھر ھیوہ	ازمیر	برو-
İyi	Altın	Çerçeve	İzmir	Bursa
کم	تکیه	یوکروان	سلطان	سوری
Ki	Tekke	Yörük	Sultan	Sürü
دروھ	آلوب	دیو	کارباھ	فنار
Derin	Alıp	Diye	Kervan	Fener

Yirmi İkinci Ders

□ تواریخ آل عثمان

آنی بیان ایدر کم عثمان غازی الله رحمته واردی آندن صکره اورخان غازی نیلدی آنی بیلدرر.

چونکم آتاسی کیتىدی قارداشی «علاءالدین پاشا» يله بر آرایه کلدىلر آخر حالى نىسە كوردىلر. اول زمانده «آخى حسن» واردىكىم آنڭ تكىيەسى دخى واردە بورو سەدە حصار اىچىنە بىك سراپىنە ياقىندر. و دخى اول زمانده اولان عزىزلىر جمع اولدى عثمانڭ مالى وارمى يوقى ديو تفتىش ايتدىلرلەم مرات اولنە بو اىكى قارداش آراسىنە. بو فتح اولان ولايت وار آنجاق آقچە و آلتون هېيج يوقدر. عثمان غازىنىڭ يېڭىجە بر سرتق تكلتىسى* و بر يانجىغى* و بر طوزلغى و بر قاشقلۇغى دخى واردى و بر صوقمان*، ادىكى* دخى واردى و بر قاچ اىوجه آتلرى دخى وار و بر قاچ سورى قويۇنى دخى وار شەمدىكى حىننە* بروسە نواھىسىنە* يوروپىن قويۇن آندىنر سلطان اوڭىنە بر قاچ يوكۇوك يوندى* و بر نىجه چفت اوکۇزى دخى واردى آيروق* نىسە بولىندى و ھم قالمىدی. اورخان غازى قارداشىنە ايدر* بو ولايت حقىڭىر زىرا كە چوبان كىكىر بو ولايتىڭ حالتى كورە و باشارە و ھم آڭا اسباب دخى كىك.

* تکلىتى : Teyelti (Eyer altına konan kaba dikişli keçe)

* يانجىق : Yancık (Zırh, at zırhı)

* صوقمان : Sokman (Büyük Türkmen çizmesi)

* ارىكىك : İdik (Çizmenin yumuşak cinsi)

* حىن : Hin (Zaman, vakit)

* نواھى : Nevahi (Nahiyeler, bucaklar)

* يوندى : Yund (Yabani kısrak)

* آيروق : Ayruk (başka)

* ايدرر : Eydür (Dedi ki)

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

ایمدى اسباب اولدر کم بو یوندلر پادشاهڭ اوله و ھم بو قويونلار پادشاهڭ اوله ايىدى اول چوبان سن اول دىدى. علاءالدين ايىدر كل قارداش آتامزڭ دعاسى و هەتى سىنگەدر آنچونكى كىدى زماننە عسکرى سڭا قوشمىش ايىدى چوباناق دخى سىنگەر دىدى و ھم بو عزىزلىر دخى بونى قبول ايتدىلر. اورخان غازى ايتدى ايىدى سن بڭا پاشا اول دىدى. علاءالدين قبول ايمدى «كىت» اوواسىنده «قۇدە» دىرلىر بىر كۆى واردە آنى بڭا وېر دىدى. اورخان قبول ايتدى اول كۆپى آڭا وېردى. علاءالدين كۆكتىلى دە تكىيە يايپىدى بروسە قابلو جەسنسە كىرەجەك يىردى بىر مسجد يايپىدى ياننە ساكن اولدى تا بو زمانە دىگىن اولادىن واردى.

عائشى باشا زاده

Batı Dillerinden Gelen Kelimelerin Yazılışı

☞ Batı dillerinden Osmanlı Türkçesi'ne geçmiş kelimeler aynen söylendiği gibi yazılır.

مانىپولاسيون	مادام	موده	مونىز	موسي
manipülasyon	madam	moda	monşer	mösyö
فيترین	دولت	وستير	ترن	تياترو
vitrin	volt	vestiyer	tren	tiyatro
تلفون	تلغراف	تاكسي	شووه	ستريكنين
telefon	telgraf	taksi	şoven	striknin
ستاچيئر	سپور	سيغورطم	سانتم	رونم سانس
stajyer	spor	sigorta	santim	rönesans
راديو	پوزىتىۋىزم	پوسته	پوليس	لوندوغا
radio	pozitivizm	posta	polis	Londra
فوطograf	فرانك	غراموفون	ھەگمونيا	اينزو
fotografi	frank	gramofon	hegemonya	ipnoz
ژەنرатор	ذەاولۇرى	ژورنال	قانالىزاسىون	قاپيتالىت
jeneratör	jeoloji	jurnal	kanalizasyon	kapitalist
وېكتور هوغۇ	بىمارىن	ادوارد	مونتە	ردھاوصىن
Viktor Hugo	Bismarck	Edward	Monte	Redhouse

Yirmi Üçüncü Ders

بر مکتوب

افندم !

بنم جاندن عزيز اولان والده جكم

كچنکى آلدیغیم مکتوبىڭىدە بر يىلدىن بىرى خستە اولدىغىڭىزى بىلدىرىمىش
ايدىگىز؛ لەن بوندىن آكلادىغىمە گورە جانڭىزە اوغراسىپور مرتىبە يە گلمىش
سەڭز! اوپىلە ايسە افندم نىچۇن بۇ زمانە قدر بىلدىرىمىدىگىز؟ اگر بىلدىرىمىش
اولىيەتكۈزۈچ چار چابوق تەھسىلىڭ آرقەسىنى آلوب شىدى يە دك آستانە يە^{*}
گللىرىم؛ چونكە بوندىن مقدم^{*} دە قولايلىقلەر وار اىدى؛ هەر نە ايسە شو
گۈنلەرە ايشمى بىتىرمىك اوزرەيدىر.

اگر خستە لەڭىز پاك آغلۇشىپور ايسە تىز بىز ياز! تا كە عودت^{*} اىتەنەڭ

چارەسىنە باقەيم؛ اما يىنه سز اھمال بىورمۇب شو خستەلەقدىن قورتىلمە يە چالشىڭ! وجود صاغ اولىدىقىن صىڭىرە، مال و
ملکى نە ياخىلىرى ؟ صاققوب، بۇ خصوصىدە پارەمىيەسەڭز! بر قاچ طېپىپە باقدىرىڭ! اگر بورج بىلە ايدىلىرسە
اداسىنە اللە كېمىدر، ھەمان سز وار اولىڭ!

افندم ! شىدى اىچىپ ايدىپپور، كە شو آنە قدر گوڭلەمە صاقلاadiغىم سىرلىرى سزە سوپىلييەيم، تا كە نە سىڭا، نە بىڭا، داغ
درونى^{*} اولسۇن. چونكە بىنى آدم بالطبع حوصلى اولدىغىنى آشكاردار، آما بۇ حرص بىر قاچ درلودر، بۇ حرصم شەمىيىكى
عقل و ادرامە باقىلۇرسە بىراز كچنەجىك اىلە چوق ھەزدىن عبارتىر. الحمد لله تعالى شو كېچ ياشىمە بونلەرنىن بىر مقدار
حصەدار اولىم، لكن حقيقىتىدە ھې سنىڭ ساپىيەڭىدەر، زىرا بىنى اوقوتدىرۇب، يازدىرىتىڭ! سنىڭ حقىقى يېڭى بىل
يىشاسىم اوەدەيەم، سىندىن بىشقە كېسىم يوقىر.

* آستانە : Astane (Merkez, başkent, İstanbul)

* مقدم : Mukaddem (Önce)

* عودت : Avdet (Geri gelme, dönme)

* درون : Derun (İç, iç taraf, kalp, yürek)

ایشته افندم معاذالله سزه بر حال اوله حق اولسه سندن بشقه سنه والدہ دیمکه آغزم وارهمن. و دیبیم علم الله! و سنه اولنجه یه قدر اونو قام.

انشاء الله تعالى مخصوص بر تربیه یا پدیره جغمدر، جملمزک بر مکانده اولمسنی آرزو ایدیبورم. سنث خانه کی سوندرم، و رحمته و سیله اولور آثاره سعی ایدرم.

دین و دولت و وطن و ملت یولنه کدمی فدا ایتگی ایسترم.

آما جاندن عزیز اولان والدہ جگم! کنجلک و جاھلک مناسبتیله سزه هر نه قباحت ایتمد ایسه جمله سنی عفو ایله حقگی حلال ایله!

شناخت

فی ۳۰ كانون ثانی ۱۲۶۲ (عن پارس)

Ünlemeler

بره !	به !	آی !	اه !	آ !
bre !	be !	ay !	ah !	a !
ای !	اه !	دور !	ده !	بر او و !
ey !	eh !	dur !	deh !	bravo !
هاه !	حا !	ها !	ایو الله !	ایواه !
hah !	ha !	ha !	eyvallah !	eyyah !
ھیھات	ھی !	ھم !	خایر !	ھای !
heyhat !	hey !	he !	hayır !	hay !
اوغ !	اوف !	اخ !	ھو !	ھیھی !
oh !	of- uf- öf- üf	ih !	hu !	hey hey !
یا !	وای !	واه !	ولام !	پوف !
ya !	vay !	vah !	ulan !	püf !
تاڭرىم	آفرىن !	ياشا !	آمان !	ياقو !
Tanrim !	aferin !	yaşa !	aman !	yahu !

Yirmi Dördüncü Ders

اویان !

باقسەڭا كىم بويىنى بوكوك آغلايان ؟

حاق حيانىڭ* سنىڭ ئى مسلمان !

قورتار او بىچارەي الله اىچۇن ،

آرتىق أولوم او يقولىندن اويان !

بونجە زماندر او بىودىڭ ، قاناداڭ ئى :

چىمىدىگىڭ قالمادى ، اوصلانماڭ .

چىكىنەدىلر يوردىگى باشىن باشە ،

سن ينه بر كە قىملانماڭ !

تى دىكىلەدىگىڭ ولوه ..

كۆكەيدىرىك آقمادە مستقبلە ،

بر ابى سل كە زماندر آدى ئى :

هايدى قاتىل سن دە او جوشقۇن سله .

* حان حيات : Hakk-ı hayat (Yaşama hakkı)

* ولوه : Velvele (Şamata, gürültü)

* مستقبل : Müstakbel (Gelecek)

قارشى طوروماز، جريان سينه چاك^{*} ..

وارسه طورانلر اولور البت هلاك.

طالغه لر آكلامادن سيريني،

كوز كوره گردا به نهدر انهاك^{*} ؟

دهشت ماضى يي^{*} كتير ياديگه^{*} ؟

كيمسه يتىشمىز يارىن امدادىگه.

مرحىتك يوق دىيەلم نفسىگه؟

مرحمت ايمزمىسىن اولا دىگه؟

«بن اونى دنيا يه كتيردم...» دىيە،

قالقىشە جقسىن دىك، اولدرمه يە!

سوق ايدىبورمىش مىگر انسانلىرى،

حق ابوتده^{*} بو جانىلگە!

* سينه جاك : Sine-i çak (Yüreği yaralı)

* انهاك : İnhimak (Bir şeyin üzerine fazla düşme)

* دهشت ماضى : Dehşet-i mazi (Geçmişteki felaketler)

* ياد : Yad (Hatır, hatırlama)

* ابوت : Übüvvet (Babalık, atalık)

طوغرمیدر يأس* ايله اولمق تباه*؟

يوقى گلوب غيرته بـر انتباه*؟

بـكله دـيكـث صـبـح قـيـامـقـيدـر*؟

كون باـتـيـورـ، سـن آـريـپـورـسـينـ صـبـحـ!

گـوزـلـرـيـ مـاضـيـ يـهـ باـقـانـ مـلـتـ،

عـمـرـيـ تـمـادـيـسـيـ اـولـورـ نـكـبـتـلـ.*

قارـشـيـكـهـ مـسـتـقـبـلـيـ دـيـكـمـشـ خـداـ،

كورـمهـيـهـ، لـكـنـ دـهـ يـوقـ نـيـتـلـ!ـ

اـيـ قـوـجهـ شـرـقـ، اـيـ اـبـدـيـ مـسـكـنـتـ!*

سـنـ دـهـ قـيـمـلـدـانـهـ يـهـ بـرـ نـيـتـ اـيـتـ.

قـورـقـيـورـمـ، غـرـبـلـ التـدـنـ يـارـينـ،

قـالـماـيـهـ جـقـكـمـدـيـكـثـ مـلـعـنـتـ.*

* يـأسـ : Ye's (Ümitsizlik, elem)

* تـبـاهـ : Tebah (Yıkılmış, yok olmuş)

* اـتـبـاهـ : İntibah (Uyanma)

* صـبـعـ قـيـامـتـ : Subh-ı kiyamet (Kiyamet sabahı)

* تـعـادـيـ : Temadi (Sürüp gitme)

* نـكـبـتـ : Nekbet (Talihsizlik, felaket)

* مـسـكـنـتـ : Meskenet (Miskinlik, fakirlik)

حق حیاتلث دها چیگنئمەد،

قان دوکەرک آمالىسین مىد ايسەڭ.

چونكە بو كون اورتەدە حق صاحبى،

بر كشىدر : «حقىقى ويرم» دىين.

محمد عاكف ٣٣٠ شباط ٥

Sayılar

١	بىر	ايكى	اوج	دورت	بىم	٥
٦	بىر	يىدى	سکنر	طقۇز	صفر	٩
١٠	آلتى	يدى	سکنر	طقۇز	بىم	٩
٥٠	آلتى	اوتوز	قېرىھ	اللى	بىر	٥
١٠٠	آلتىمە	يىتمە	سکاھ	طقاھ	بىر	١٠٠
٦٠	بىلە	مېليار	مېلييۇھ	بىلە	مېليار	٦٠
٧٠	بىنچى	اوچىنجى	اوچىنچى	بىنچى	اوچىنجى	٧٠
٨٠	بىر	اوجەر	اوجەر	بىر	اوجەر	٨٠
٩٠	بىنچى	اوچىنچى	اوچىنچى	بىنچى	اوچىنجى	٩٠
٩٠	بىنچى	اوچىنچى	اوچىنچى	بىنچى	اوچىنجى	٩٠
٨٠	بىر	اوجەر	اوجەر	بىر	اوجەر	٨٠
٧٠	بىنچى	اوچىنچى	اوچىنچى	بىنچى	اوچىنجى	٧٠
٦٠	بىلە	مېليار	مېلييۇھ	بىلە	مېليار	٦٠
٥٠	آلتىمە	يىتمە	سکاھ	طقاھ	بىر	٥٠
٤٠	آلتى	اوتوز	قېرىھ	اللى	بىر	٤٠
٣٠	بىر	يدى	سکنر	طقۇز	صفر	٣٠
٢٠	بىر	يىدى	سکنر	طقۇز	بىم	٢٠
٢٠	بىر	يدى	سکنر	طقۇز	بىم	٢٠
١٠	آلتى	اوتوز	قېرىھ	اللى	بىر	١٠
١٠	آلتى	اوتوز	قېرىھ	اللى	بىر	١٠

Yirmi Beşinci Ders

عثمانلوجه نئے اصلاحی

ادبیلر بیننده آرالق آرالق عثمانلی کتابتندن^{*}
بحث اولنوبده هر حالدہ سادھلگی کلفته^{*} ترجیح ایدن
بریسی « جامی یازیلر بو قادر مغلق^{*} یازیله جغنه براز
آچیق یازلسهده هر اوقویان آکلا یه بیلسه یعنی یازیلان
شیلره او قدر عربی و فارسی لغتler قاتلمسہ ده
هر کسک آکلا یه بیله جگی کبی شویله قباچه بر عثمانلیجه
یازلسه « دیدیگی زمان بو ذاته ایدیلن مقابله « قباچه
یازلیق نصل مکن اولور؟ عربی و فارسی نصل ترك
ایدیلور؟ عثمانلی لسانندن عربی ایله فارسی بی چیقارر ایسه ک لسانی تمامًا ترك ایتمش اولورز « سوزلرندن
عبارت اولدیغی کورلمکده در.

واقعاً^{*} ایلک نظرده شو مقابله یولنده کبی کوریلور. چونکه بز تورکستانندن کتورمش اولدیغمز اصل
آنَا لسانزى غیب ایتمش بولنديغمزدن شمدىکی حالدہ لسانزدن عربی و فارسی لغتلىرینى چیقارمش اولور
ایسه ک عثمانلی قاموسنىڭ^{*} ھمان بتون بتون بو شاله جغنى درکاردر^{*}.

* **كتابت** Kitabet (Bir yazıyi kaidelerine uygun şekilde yazma) :

* **كىفت** Külfet (Zahmet, sıkıntı) :

* **مغلق** Muğlak (Kapali, anlaşılmaz) :

* **واقعا** Vakia (Gerçi, her ne kadar) :

* **قاموس** Kamus (Sözlük) :

* **درکار** Der-kar (Malum, aşikar) :

آنچاق لسانزىڭ اصلاحنە مانع اولان شى يالڭىز بو ايسە آندن بو قدر مأيوس^{*} اولىق اىجاب اتىز.
عجبا دنياده بىر لسان وارمىدە كە مخلوط^{*} اولىيوب دە صرف كىدى مالى اولان الفاظى^{*} قوللانسۇن ؟

احمد مرحىت

* مأيوس : Me'yus (Ümitsiz)

* مخلوط : Mahlut (Karıştırılmış)

* الفاظ : Elfaz (Kelimeler, sözler)

Günler - Aylar - Mevsimler

بىر هفتى يىدى گوندر

بىر	هارشنبى	چارشنبى	پازا	بازار
بىر	هارشنبى	چارشنبى	پازا	بازار

بىر يىل اوھا يېكى آيدر

مايس	نياھ	مارت	شباط	اوچاف
اكيم	ايول	آغتوس	تموز	هزيراء
			آرالىق	قاسىم

بىر يىلده دورت موسم وارد

قىئىم	صوڭىز بھار	ياز	ايلىك بھار
-------	------------	-----	------------

METİN ÇALIŞMALARI*Birinci Metin***إِسْتِقْلَال مَارْشِي**

قَهْرَمَانَهُ اُوردو مَزْنَهُ

قَوْرَقَما! سُونْمَز بُو شَفَقَلَرَه يُوزَه آل صَانِجَاه،
سُونْمَرَه يُورَدِيمَكْ اُوسْتَنَه تُوتَه الْصُونَ اُومَاه.
او بِنْمَ مَاتَمَكْ يِلَدِيزِيدَه بَارَلا يَا جَمَاه،
او بِنَهَرَه، او بِنَمَ مَاتَمَكَه آنْجَس!

چَانَما، قَربَانَه اُولَامِ چَهَرَه کَهْ نَازَلَ هَهَلَل؛
قَهْرَمَانَه عَرْقَمَبَرَکَوَل... نَبُوْشَدَت، بُوْجَلَل!
طَهْ اُولَازَرَوْکَوَلَه فَانَدِيزَ صَوْکَرَه هَلَل.
حَقِيقَه طَابَانَه مَاتَمَكْ اسْتَقلَال.

بَه اَزَلَدَه بَرِيدَه عَرِيَاشَارَم عَرِيَاشَارَم؛
هَانَکَه مَيلَغَيَه بَطَنَخِيرَه اوْبَقَسَه؟ شَاشَارَم!
لَوْكَرَه سَه سَلَكَبَه يَمَ، بَندَمَيَه بِيَگَزَآشَارَم.
سَيِّرَتَارَم طَغَدَرَى، اَنَلِيسَدَه صِفَغَام، طَشَارَم.

عَرْبَلَه آفَاقَنَه صَارَسَه مَلِيكَ زَرَهَه رِيوَار،
بِنَم اِيمَانَه طَولَ كَوْكَسَه كَبَيَه سَرَمَم وَار.
اُولُو سَوَه، قَوْرَقَما! نَاصَل بُويَلَه بَر اِيمَانَه بُوغَار،
مَدِينَت دَيدِيَّكَه نَك دَيَّشَيَه فَالَّسَه بَانا وَار؟

آردا سه ! يور دىعه آلماقلى او غراما صافىه .

سېرىت كوكىدە كى ، طور سوھ بومەسازىمە آقىه .

طوغابىقدىر سە وۇدىسىدىگى كونار مەقلە ...

كىم بىلىرى ، بىلە يارىھ ، بىلە يارىندە رە ياقىه .

با صىدىغىڭ يىرى طوراھ ! دىسىر كەنخە ، طانى :

دوشۇنە آلتىنە كى بىتىرىجە كەفسز ياتانىف .

سە شەرىد او غىلىخە ، اىنجىتە ، يازىقدىر ، آنانىڭ :

ورىم ، رىنالرى آلە كەرە ، بومەنت و طقى .

كىم بومەنت وطنە او غىزىنە او لازىكە فدا ؟

شەيدا فىئىرا بىر طوراڭى صىقەن ئەشەدا !

جاپى ، جاپانى ، بىتىنە وارىمىي آلىسىدە فدا ،

ايىمە سىرە ئاك و طخىدە بىنى رىنارە جىدا .

روحمان سىنە ، آرى ، سۇر آنجۇ اماى :

دگىسىر مىعىدىغان كوكىن نامحرىم ئىلى .

بوازاندا كە شەهادىدارى رىنالى تىلى ..

ابدى يور دىمان ئۆستىنە بىنم اىچە ماى .

او زمانه وجد ایله بیلئ سجدہ ایدر واره ئاشم ،
 هر جریحه مده ، آرای ، بو شانوب قانقی باشم ،
 فیتھیر روع مجرد کبی یرده نفعم ؛
 او زمانه یوکدره عرته دگر بلکه باشم .

طالف لاله سره شفقلد کبی ای گانی هلال !
 او لسوه آتنه روکوله قاندیمله هی هلال .
 ایدیا سطه یونه ، عرقمه یونه اضمحلال ؛
 حسیدر ، هر یاتا صه ، بایراغمله عربت ؛
 حسیدر ، هفه ئه باهه ، سلمانه استقلال !

محمد عاکف

İkinci Metin

Hızlı Okumaya Alışma Faslı (Tekrarlama ile elde edilir) (1)

آری آرا آری آرا آرا
 آری آرا آرابا آرا بابا آرابا آرا.
 آری بوراده آرابا آداده فاز ده ره ده بابا بازی بازار.
 بابا ده دی آداده آرابا آرا ده ره ده آری آرا.
 بابا ده دی بابا بازدی.
 ده ده فازه باز ده دی فاز باز مادی بابا آرمود
 آرادی فوز و آرامادی دورما بازی باز.
 دامارده قاه آفار نوری او بیوہ او بینادی.
 بابا بازی بازدی ده ده او رماندہ او درون آرادی.
 آبی فازی آرادی فوز و فور قدری او رماندہ دور مادی.
 ده ده قبز دی بابی قبر دی بابا باف ! آی بوراده.
 او زوم بوراده آرمود نار او راده ده ده بوقازه
 باف ده دی بابا می بازی بازار آدام آرابایی قبر دی.
 ده ره ده آداده قارده بوز ده او رماندہ
 آنامی بابامی فوز و می ده ده می آرام.
 بابام مارول آرادی نوری بده دم : آرابایی آل.
 بوبیول آدامی بورار فوز و مارول آرار.

(1)

ایلک فرائت درسلری مؤلفی مصطفی حامد 'den naklen

آلتنی اوچ اوون رَقَمْلِر يدی دورت
دوقوز بر بش ایکی سکیر

١ ٢ ٣ ٤ ٥
٦ ٧ ٨ ٩ ١٠

آل باه آرا بول دورما قىزما فىزما باز اوينا
فۇزولىرىلىرىدە قۇرقار. قازلىرىدە دە بۇزۇپۇرلىر.
دابى آرابابى آلمى. نورى دەرەدە بورودى.
دەدە اورماندە قۇرۇدال آرادى، بولمى.

آنەم قۇرۇ داللىرى باقىدى.

او زوم او زوم باقا باقا قارايرى.

دەدە نورىبىدە دەدى: سادى قۇسىدى، دۇسىدى؛
باشى، دېسى فانادى. شۇقىزه باه، بىرە دۇسىدى.
قوسە! قوسە! قىزى فالدىر. بەدە قۇستارم.
ووردى. بە اوچ ايدە بىر فارنال ووردم.

سامى، بە سەندە بۇبۇڭمۇ. بىز كەدىبە سوت وىردىك.
بىنم ایکى قۇزوم دار. قاراقۇزمى سەدەرم. قوبۇنلار،

اینکظر سورايد کويه دونوپورلر. بابام بنه دهدى :
 شىمدى سوقاق ياساھ !
 شو بار اماز كمى سنه باقىسور. أكرم أت ايھ املک يەدى.
 بو كويىدە دەرە وارمى ؟ دەرە يۇھ، أئىك وار.
 فوزولر، فوبونلر، اينکظر، او كوزلر كويه دونوپورلر.
 كوييلو نور كوسويىدې بور. قىزلىرى او بىنابورلر.
 نارلا دە باشاق وار. سوقاقدە آلدى بور وبور.
 شودولابدە ئىلى بال وار. بو درس قولدى در.
 بو شىركى او جھوز شىرك وېرىر. بورو دوستى ،
 جام قېرىلىدى . آراباچى آنلىقىنە اوت آرادى ،
 دەدە بنه بىر بىلەجە سويىدە دى :
 بوزى دەرىدىنە ، قولاقلارى دەمىرىدە ؟
 بىن شادى يە بىر بورو ، نورى يە بىر دۈرۈك آلمىم . دايى
 بنه بورەك آلدى . بو فازىمى ، شواوردەكىمى بويۇك ؟
 قېز يازى يازدى . قازلر دەرە دە يوزۇپورلر.
 قوزولر بولىدە بور وبورلر. قىزلىرى او بىنابورلر
 قازلر ، اوردەكلىرى قېردىه او بورلر . تىزى قېز
 آنه سە ياردىم ايدەر . نازە بورەك يەدم .
 آنه ، بوقىزە باق ! بوروسى قېردى .

اوزوم آلم . نوری بربوبون آرابابه بیندی . دایی يالیه فوم آلدی . سادی بولده بردودوک بولدمی .

بواداده آیی بوق . او رماندہ اودووہ بارارلر .

فوز و قارنالدنه قورقار . او ردک ده ره ده بورزه ر .

رزوی قیزی ایسمه ایسلر ، آنمه باردمم ایده ر .

کدی کله بلک ایده او بنا بور . کومور بانار ، کول او لور .

کومور نه میزدر . کدی او بودی .

قویتلر بوداده او بورلر . بن قوشہ بوروالر بی بوزمام .

سو باور و فوز و بی باق ، ن سگرلی ! او ردک لردہ ره ده

باوشه باوشه بوز و بورلر .

سو آدام او رماندہ آو بور مادی .

بالبقلر صوده یاسالر . ده ره قاباردی ، نارلاری صو باصدی .

بن اونه فادار صابارم : بر ، ایکی

قارغا غاغاسی اید داری بی یدی .

جو جو قلر قیسیه قیزاق اید قابارلر . فوزولر هایرده او تملر

چوباده فاوال ھا لر . نبل آج فالبر ، ھابتاھ فازانبر .

آنتم ھاماشیرلری صاندیقدہ صافدر .

او جی او آرادی . قوتلر او ھدی . طا و وق بومور طهردی .

سرھددنه قورقاره داری اگن .

اما بی بردم؛ خورمایی فارده شم، صافه ردم. نار لالرده بوغه ای،
آریا با تا افهی صاره دی. او را فیلر با تا افهی زیده دیر،
خماره فور و لمدی.
خانم فیلر خامارات اولور. فارده شم نار بخ کتابی او فوپور.
کوفه جی بوك طاسیر. لاف لافی آهار. او مزده هیو فاره واردی
مور طیافده خبر سلیعه ایده رلر دی
نگیر کدی بزر بزر فاره لری یاده افاده دی. آفرینه نگیره!
کلمدم. کبندم. کوردم. کولدم. کونوردم.
دامه دامه کول اولور.

شواوزوم صالحی نه کوزه؟

کوہیوں کی کولکھ سی ایدہ
او سنایور۔

بوکوونه با برام، طوریلر آپلیسیور. کون یوزی ماوی در.

اُل اُد و بِرہ مل . او قویہ مل ، بازہ مل .

Üçüncü Metin

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ
[الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى الْأَئِمَّةِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ]

آی قرداش... بند نه بر قایع نصیحت استان. سه بر عکس اول یعنی جوهر عکر لئن تغییراتیه سکن
خط یه جهاد اسلام: بر قایع محققیت نفس مسلم بر بر دیگله.. چونکه نفسی هر کس ره زیاده نصیحه محتاج
کو رسیدم. و فتنه ساز آستینه استفاده است یگم (سکن سوزی) برآز ازو زنجی نفسه دعدهم.
شیخی فیضه به وعوم لاند نفسه دیگم کیم اینته بر بر دیگله سره.

برخی سوز [۲]

بسم الله الرحمن الرحيم . بزديق باشده اوظا باشدرز . بيل اى نفسم : سوبارك طمه ، اسلام
شاف او ليدنگ كي . بتوره مجهودانه سا هاليه ورز زياند . بسم الله شبيون توکنر برقوت ..
نه همچو سيز برگت او ليدنگ آخده هر استران شوئشي هطريجگه باقه دينقد . شويگر :
بدوي عرب چولانده سياحت يده رم كردارك : بر قيد رئستان الحسنی آسيه . و حمايسه كيرسيه .
تا شقيده شرمنده قوي تلوب هابها تاني تدارك ايده بياسيه . يوقه تان باشيد همز روئمه و لمباها هارت
فا شوي رشاد او لا جقدر . ايشته بويده بر سياحت ايجوه ايکي دم صحراء صيقوب كيرسولر . اونداره
برسي متواضع ايدى ، ديركى مغفور . متواضع بر رئستان الحسنی آلدى ، مغفور آلدى .. آلانى هفر
يرده سلامتى كىزدى . بر قاطع الطريقة است حکم : دير بهه فادره رئستان الحسنی كىزم . شقى
رفع الور . ايمىش مز . بر چاريده كيرس : اونام يلد حرمت كورور .. او تكى مغفور بتوره سياحتىه
او يله بداره مدارك : تعريف يلد نمىز . دائما تىسر ، دائما رىخىلاڭ يېرىدى . هەم زىل هەم زىل او لىدى .

ایشته‌ای مغروف نیم: سه اوستا من. شور نایا بر جولد. عجزان و فرقان هزار ر...

دوشمنك هاجانك خايسزدر. مارام اويدرر.. شو صورانك مالان آبىسى و حلام ازىزنىڭ اسقى آل..
تابۇرە ئاماڭ ئېچىلگىسىدە وەھەر تائانق قاوشىنە سىتە مردىھ فۇرتولاقى..

اوئ بوكىم اويدى سبارك بىرىقىنە رىركە : سىنخا ئەزىز عجزىن و فھرىن.. سىنخا ئەزىز قىدرە رەحىمە
بىط ايدىق قىدىرە حىمان دەھنە.. عجزى، فھرى اڭ مىقۇول شفاغىچى ياما... اوئ بوكىم اويدى :
حىرىت ايدىھ اوآدم باكىزىدە : عىدە قىدا لور. دولت نامنە حىرىت ايدى... ھەج بىرىمە دەپرولى
قاڭماز. قانۇن نامنە دولت نامنە دير. ھەرىسى ياما... ھەرىسى قاوشۇ طىپا نىر. باشىدە دېمىشك.

بىتىھ مۇھىدات ساھان ايل بىشتم الله دير. اويدىمى؟

اوئ.. ناصلە كۈرسەن.. بىرتىڭ دەم كىدى. بىتىھ سەھرەھا لىسى جىراً بىرىھ سوقە ئىتى... و جىراً
اىشىدەم ئەلىشىرىدى. يېقىنًا بىلەر سىنخ. اوآدم.. كىندى ئاسىدە كىندى قوشىلە حىرىت ئەتىپو. بىلەك او
بىر عىكىردى. دولت نامنە حىرىت ايدى... بىر ماشىھ قۇۋە ئىستارايدى... اويدى دەھرىنى جىناب حەققەن
نامنە حىرىت ايدىرك: زەرە جەڭلەكىي تىخومىد، جەڭدە كەدە.. باشىرنە قوجە ئاخىمەرى طاشىپور بىغانلىقى
بىو ئەرىپپىرلەر. دېمىشكەر بىغانلىقى بىشتم الله دير. خىزىنە رەخت مىوه لەزىزە للەنلىنى طولىپپىرلەر.
بىزىرە بىلە جىلىقە بىرپىرلەر. ھەربىسان بىشتم الله دير. مەطبخە قىدرتىدە بىر قازانه اولىر كە جەپپەشىد
پاڭ چوقۇھ مختلف لەزىز طعامىد ايمىنە بىرپىشىرلەپپىرلەر. ھەربىسان، روه، قۇيۇن، كەچى كەپپەن
میوانىد بىشتم الله ديرلەر رەخت فېھىنەدە بىرسوت ھېنىسى اولىر بىزىرە زەزە ئامنە ئەن ئەصىف
اڭ ئەنظىف آب ھىان كېيىر غەنۇپ قىدىم بىرپىرلەر. ھەربىنات و آغاچ و اوپىران ئىپك كېيىر مۇساكەن و كون و
ھەمارى بىشتم الله ديرلەر. سەرت اولاد ئەلسە و طوبىرغىن رەزىكىپپىرلەر. الله نامنە، رەھىن نامنە دىرلەر
ھەرىسى او طەمسىز اولور. اوئ ھەوارە دالدەن ئىستارى و مىوه دېرىسى كېيىرلەر. اورت ئەلسە و طوبىرقە كە
كۆچلەن ئەكال سەرەلە ئىستا ئەتىسى.. دېرالىتىدە سىمسە دېرىسى.. ھەمنىت حەراتە قاوشۇ ئايدىر جە
نازىك، يىشىل ما قىدىن ياسە قالىسى طبىعىونك ئەغزىز شەتكە طوقان اوپپىرلەر. كۆر او لەسى كۆزىزىنە باىقۇنى
صوپپىرلەر. دېرىپپىرلەر كە: اڭ كودن ئېگەنلەن سەلاتت و حەراتە ئەتىسى.. امرىتىنە حىرىت ايدىپپىرلەر كە: او
ئىپك كېيىر مۇساقاھ ئەلەر بىر عصايىتۇرى كېيىرلەر [فَاضْرِبْ بِعَصَمَكَ الْجَنَاحَ] امرىتىنە ئىستال ايدىك..

عَمَّ

طاشدی شوہ ایسولر. واو سیقاره ٹانڈی کی اینجہ نازنیہ باراقد براعصانی برالھم کبی.. آئہ صاحبہ
 حرارہ قا شو [یانا رکوئی بردا او سلاماً] آئتی او قویور .. مارام لھرنی معنا بسم اللہ دری.
 اللہ نامنے الھن غمتماری کتربت بزرگہ وریسولر. بزر جنی بسم اللہ دیلی بیز .. اللہ نامنے
 وریلی بیز. اللہ نامنے آٹلی بیز . اویلدی ایه اللہ نامنے وریسین غافل اننا فدرہ آلمانی بیز ..

سوآل؟ طابد جی ھلکنہ اوں اننا فدرہ بر فیشان وریسوز. عجب اصل صاحبی اویلدی اللہ .. نہ
 فیشان ایسہ بور ? [الجواب] اوت .. او منعم مقصیقی ناک بزرگہ او قیمتار حاملہ بدل ایسٹلگی
 فیشان ایسہ .. وعیشیدر. بری ذکر، بری شکر، بری فکردر. باشہ بسٹھلہ زکردر. آخرہ
 الحمد للہ شکردر. او رتہ بو قیمتار ھارقہ صنعت اولاد نعمدار .. احمد صداق معجزہ قدری
 و ھدیہ رحمی اولیغی روشنیک ور لک ایمک فکردر. بر پا شہلہ قیمتار بر ھدیہ سی سط
 کسیرہ بر مکیہ دملک یاغنی اویوب ھدیہ صاحبی طانیماہ : نہ در جہ براہت ایس .. اویلدہ
 خلھری منعمری منع و محبت ایوب منع مقصیقی بی اونوچہ : او نندہ بیک در جہ رہا بر لھسر
 ای نفس بویلد ابلہ او لامو ایسٹل .. اللہ نامنے ور .. اللہ نامنے آل ... اللہ نامنے باشہ

الله نامنے ایسہ بھٹھھہ و السلام

Dördüncü Metin

بادشاھ

ازنھمايونم اوشىد

عرضنېھ بىقىرماۋىدۇ شونكىو كرامنلۇ ھابانلۇ فەزىلۇ ولىغۇم افقم

ارباب سخفاۋىن سىباراھىم خېفه عىچمال صونوب استابولۇم واقۇزەكى حبى جىلى جام شەقىلە

خطابى محاول او لمۇلە مەحولىزىكىن و بىھ صىفە بىرلىق بايىنە اسىنىعائى عىتابا بىقىلە بالۆرى

ازنھمايونم اوشىد دبوختھابون شۈكۈنۈزىلە نزىبىت بىرلىق بايىنە امىزلىك

غۇنكىو كرامنلۇ ھابانلۇ فەزىلۇ ولىغۇم افقم بادشاھىدۇ

Beşinci Metin

Altıncı Metin

دیار بکه و ایانی مکن نهیمی علی شیب نهیمی
شیخ

عده
٨٢١

فتنه
آقق
امور مو دو دوزن همانز ت پا زند اعما را معا شسته ای و چون اول بادمی هر سه خانه اوزر و نه خانه بی ای ای ای
کسی ای ای ای

غلاصه

Yedinci Metin

اگر فاتح او لوپ مذکور اسکی فوجیه وارد او سلز دکار اوکن حضرالیا
 اد اسک قله دن یا نزد کوچک چهار لر مذکور برا افراطیله درینکار
 انذن صکره مذکور اسکی فوجه نک لیما نخدای بدل لیما نذر غایت
 او لو بارچالر شکر چهار یوز پاره کمیه محیل لیما نذر ایری میکلو تا
 قلعه او گونه وارد لر کتاره اد فری او لوپ یا نور لر مذکور قلعه نک
 کون دوغی طرفین کاد رعه دو شوب او قلعه دین یا نور لر زیرا
 لذکور قلعه نک افع طرفه دریادر و بطریه قریه در و بعد مذکور
 لیمانک اکنخی بو جاغنه تکر تختا سیدر لر اوک بو جاق صیغدر کناره
 قایق و آمناز مذکور تکر تختا سین کون با طی لود دو طرفه دو شدن
 دوه بوئنی دیر لر بزر تو رو و وار اوک بور نک قله طرفین بربو جاق
 و آر مذکور بو جاق قم پور مان لو کون لرده یا نور لر مذکور بو جاغنک تکرار
 قله طرفین کلک لیما ندیر لر خداي بولیما ن وارد مذکور لیمانک
 ای خند قله طرقی میفردا کا وارت میکل بدل طرفین یا تور و یون مذکور
 لیمانک تکرار قله طرفین برمیل مقدار دیگز ده و نزدیک فیاری دیر لر
 پلزاره قلیه یا نور نرقاج عظم طاشلر وارد او لطاشلر بعیض صویون

Sekizinci Metin

وَازْبَرَ رَحْمَانِدَهُ وَبِرْسَهِ شَيْطَانِدَهُ رَخْمَانِ سُلْطَانِدَهُ آدِي
 عَقِيلَهُ نَابِيْ إِيمَانِدَهُ صُوبَاشِ مِكِنْكَلَهُ وَهَمِ يُورَكُونَ
 صَاغِ قُلَاعَتَهُ بِرِيْ قَلْعَهُ وَازْدَرَ هَرِزِ قَلْعَهُ حَقِّ تَعَالَى نُوكَهُ
 بِرِزِ دَارِيْ مُؤْكَلَهُ وَأُوكِ دِزِ دَارُكَهُ آدِيْ مَعْلُومُ دِزِ آوْلَهُ
 دِزِ دَارِيْ عِلْمَهُ أَكْبَجِيْ دِزِ دَارِيْ صَبِرْ دِزِ أَوْجَنْجِيْ دِزِ دَارُكَهُ آدِيْ
 آدِبِ حَيَادِرْ دِزِ دَجِيْ دِزِ دَارُكَهُ آدِيْ صَبِرْ دِزِ شِبَنجِيْ دِزِ دَارُكَهُ
 آدِيْ هَرِزِ دُرْ التَّبَّهِ قُورْ قُودِرِ دِجِيْ اَوْ دَرِ پَئِ هَرِزِ دِزِ دَارُكَهُ
 بُوزِيْكِ جَسَدِيْ وَازِ يَعْنَهِ خَذْمَتِ كَارِ وَازِ بُولَازِ قَامُهِيْ إِيمَانَ
 بَجِيلِرِيْهُ بُواشِلِيْ تَامَ قِلَدُقِ حَقِّ تَعَالَى دَنِ دِيدَكَهُ مَعْرِفَتَ
 بَارِيْ قِلَدِيْ وَهَمِ بِشَنَّهَهُ يَعْنَهِ بِشَجَلَعَتِ تَا كَلِيْهُ اوْ
 شَجَلَعَتِ الْهَامَنَهُ أَكْبَجِيْ فَهَمَهُهُ اُوجَنْجِيْ عِشْقَلَهُ دُرْ دِجِيْ شَوَفَهُهُ
 بِشَبَنجِيْ عَجَبِ اُولَقَدَهُ پَئِ بُونَلَرِ جَانَهُ توْنَدِيْ جَانَ دَرِ لَهِيْ عَقْلَ
 مَعْرِفَتَ اُولَهِيْ كَلَهِيْ وَارِنِيْ زِيرِ كِيمِ جُمَلَهُ شَبَهَهُ لَزِ جَانِهِهِ دَلَهِ
 جَانَ مَعْرِفَتِهِ دَرِيدِهِ اِمِدِهِ مَعْرِفَتِلَرِ جَانَ اَرَنَلَرِ جَانِدَهُ
 وَمَعْرِفَتَ سُوزِ جَانَ حَيَوَانَلَرِ جَانِدَهُ پَئِ عِزِيزِ جَانَلَرِ دِيزِ
 جَانَ قَاجِ دُرْ لَوْدُزِ وَهَمِ جَانَ دَرِ لَهِيْ دِكِينِ پَئِ جَانَ اُولَهِ
 اُونِيْتَهُ اُولَهِ خُوشِ صُورَهُكَهُ يَا جَانَ غَارِفَ اَنَلَزِ كِيمِ اُونِ

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

METİN ÇEVİRİLERİ

BİRİNCİ METİN

İSTİKLAL MARŞI

Kahraman ordumuza

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üzerinde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım cehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal,
Hakkıdır, Hak'ka tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım;
Kükremiş sel gibiym, bendimi çiğner aşarım;
Yırtırmış dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbin afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğüm gibi serhaddim var.
Uluslararası, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar.
'Medeniyyet! ' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın!
Siper et gövdemi, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vaadettiği günler Hak'kin;
Kimbilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toplak' diyerek geçme, tanı!
Düşün, altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıkta atanı;
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fişkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsin da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi şudur ancak emeli;
Değmesin mabedimin göğsüne na-mahrem eli!
Bu ezanlar ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üzerinde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secede eder varsa taşım;
Her cerihandan, ilahi, boşanıp kanlı yaşam,
Fişkirir ruh-i mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselsek arşa değer belki başım!

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal;
Olsun artık dökülen kanların hepse helal!
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağının hürriyet;
Hakkıdır, Hak'ka tapan milletimin istiklal!

Mehmet Akif Ersoy

İKİNCİ METİN

HIZLI OKUMA FASLI

Arı ara ar ara Araı ara. Araba ara. Baba araba ara. Araı burada. Araba adada. Kaz derede. Baba yazı yazar. Baba dedi. Adada araba ara. Derede arı ara. Baba dedi. Baba yazdı. Dede kaza yaz dedi. Kaz yazmadı. Baba armud aradı. Kuzu aramadı. Durma, yazı yaz. Damardan kan akar. Nuri oyun oynadı. Baba yazı yazdı. Dede ormanda odun aradı. Ayı kazı aradı. Kuzu korktu, ormanda durmadı. Dede kızdı, yayı kırdı. Baba bak! Ay burada. Üzüm burada, armut, nar orada. Dedem bu kaza bak dedi. Babam yazı yazar. Adam arabayı kırdı. Dereden adadan kardan buzdan ormandan. Anamı babamı kuzumu dedemi ararım. Babam marul aradı. Nuriye dedim: Arabayı al. Bu yol adamı yorar. Kuzu marul arar.

Elmayı yedim, hurmayı kardeşime sakladım. Tarlalarda buğday, arpa başakları sarardı. Orakçılar başakları biçtiler, harman kuruldu. Hanım kızlar hamarat olur. Kardeşim tarih kitabını okuyor. Küfeci yük taşır. Laf lafi açar. Evimizde fare vardı. Mutfakta hırsızlık ederlerdi. Tekir kedi birer birer fareleri yakaladı. Aferin Tekire! Geldim. Gittim. Gördüm. Güldüm. Götürdüm. Damla damla göl olur. Şu üzüm salkımı ne güzel? Küçük kedi gölgesi ile oynuyor. Bugün bayram, toplar atlıyor. Gökyüzü mavidir. El ele verelim. Okuyalım yazalım.

Üzüm aldım. Nuri bir büyük arabaya bindi. Dayı yalıya kum aldı. Şadi yolda bir düdük buldu. Bu adada ayı yok. Ormanda odun yararlar. Kuzu kartaldan korkar. Ördek derede yüzer. Terzi kızı iş işler, anneme yardım eder. Kedi kelebek ile oynuyor. Kömür yanar, kül olur. Kömür temizdir. Kedi uyudu. Kuşlar yuvada uyurlar. Ben kuş yuvalarını bozmam. Şu yavru kuzuya bak, ne şekerli! Ördekler derede yavaş yavaş yüzüyorlar. Şu adam ormanda av bulamadı. Balıklar suda yaşırlar. Dere kabardı, tarlaları su bastı. Ben ona kadar sayarım: Bir, İki. Karga gagası ile darıyı yedi. Çocuklar kızın kızak ile kayarlar. Kuzular çayırda otlar. Çoban kaval çalar. Tenbel aç kalır, çalışan kazanır. Annem çamaşırları sandıkta saklar. Avcı av aradı. Kuşlar uçtu. Tavuk yumurtladı. Serçeden korkan dari ekmez.

Altı üç on rakamlar yedi dört dokuz bir beş iki sekiz al bak ara bul durma kırma yaz oyna. Kuzular ayılardan korkar. Kazlar derede yüzüyorlar. Dayı arabayı aldı. Nuri derede yürüdü. Dede ormanda kuru dal aradı, buldu. Annem kuru dalları yaktı. Üzüm üzüme baka baka kararır. Dede Nuriye dedi: Şadi koştı, düştü; Başı dişi kanadı. Şu kızı bak, yere düştü. Koş! koş! Kızı kaldır. Ben de koşarım. Vurdum. Ben ok ile bir kartal vurdum. Ben sen biz siz. Sami, ben senden büyüğüm. Biz kediye süt verdik. Benim iki kuzum var. Kara kuzumu severim. koynular

İnekler sürü ile köye dönüyorlar. Babam bize dedi: şimdi sokak yasak! Şu yaramaz kedi size bakıyor. Ekrem et ile ekmek yedi. Bu köyde deve var mı? Deve yok, eşek var. Kuzular, koyunlar, inekler, öküzler, köye dönüyorlar. Köylü türk süslüyor. Kızlar oynuyorlar. Tarlada başak var. Sokakta alay yürüyor. Şu dolapta iyi bal var. Bu ders kolaydır. Bu şekerci ucuz şeker verir. Boru düştü, cam kırıldı. Arabacı atlarına ot aradı, dede bize bir bilmecे söyledi: Yüzü deriden, kulakları demirden? Ben Şadi'ye bir boru, Nuri'ye bir düdük aldım. Dayı bize börek aldı. Bu kaz mı, şu ördek mi büyük? Kız yazı yazdı. Kazlar derede yüzüyorlar. Kuzular yolda yürüyorlar. Kızlar oyun oynuyorlar. Kazlar, ördekler kırda uyurlar. Terzi kız anneme yardım eder. Taze börek yedim. Anne bu kızı bak! Borumu kırdı.

ÜÇUNCÜ METİN

BİRİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ سُتُّونُ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَى
اللَّهِ وَ صَاحِبِيهِ أَحْمَمِينَ

Ey kardeş! Benden birkaç nasihat istedin. Sen bir asker olduğun için askerlik temsilâtiyle, sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikatı nefsimle beraber dinle. Çünkü ben nefsimi herkesten ziyade nasihâtâ muhtaç görüyorum. Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim sekiz sözü biraz uzunca nefsimde demiştim. Şimdi kısaca ve Avâm lisaniyla nefsimde diyeceğim. Kim isterse beraber dinlesin.

Birinci Söz

Bismillah her hayrin başıdır. Biz dahi başta ona başlarız. Bil ey nefsim, şu mübarek kelime İslâm nişanı olduğu gibi, bütün mevcudatın Lisan-ı hâliyle vird-i zebânidir. Bismillah ne büyük tükenmez bir kuvvet, ne çok bitmez bir bereket olduğunu anlamak istersen, şu temsili hikâyeciğe bak dinle!. Şöyled ki:

Bedevî Arab çöllerinde seyahat eden adama gerektir ki, bir kabile reisinin ismini alsın ve himeyesine girsin. Tâ şakîlerin şerrinden kurtulup hâcâtını tedârik edebilsin. Yoksa tek başıyla hadsiz düşman ve ihtiyacâtına karşı perişan olacaktır. İşte böyle bir seyahat için iki adam, sahraya çıkip gidiyorlar. Onlardan birisi mütevazi idi. Diğerî mağrur... Mütevazii, bir reisin ismini aldı. Mağrur, almadı... Alanı, her yerde selâmetle gezdi. Bir kâtiû't-tarîka rast gelse, der: "Ben, filân reisin ismiyle gezerim." Şakî defolur, ilişmez. Bir çadıra girse, o nam ile hürmet görür. Öteki mağrur, bütün seyahatinde öyle belalar çeker ki, târif edilmez. Daima titrer, daima dilencilik ederdi. Hem zelîl, hem rezil oldu.

İşte ey mağrur nefsim! Sen o seyyahsın. Şu dünya ise, bir çöldür. Aczin ve fakrın hadsizdir.

Düşmanın,hâcâtın nihayetsizdir. Mâdem öyledir; şu sahanın Mâlik-i Ebed'i ve Hâkim-i Ezeli'sinin ismini al. Tâ, bütün kâinatın dilenciliğinden ve her hâdisatın karşısında titremeden kurtulasın.

Evet, bu kelime öyle mübarek bir definedir ki: Senin nihayetsiz Aczin ve fakrın , seni nihayetsiz kudrete, rahmete raptedip Kadîr-i Rahîm'in dergâhında aczi, fakrı en makbul bir şefaatçı yapar. Evet, bu kelime ile hareket eden, o adama benzer ki: Askere kaydolur. Devlet namına hareket eder. Hiçbir kimseden pervâsi kalmaz. Kanun namına, devlet namına der, her işi yapar, her şeye karşı dayanır.

Başta demistik: Bütün mevcudat, Lisan-ı hâl ile Bismillah der. Öyle mi?

Evet, nasıl ki görsen: Bir tek adam geldi. Bütün şehir ahalisini cebren bir yere sevketti ve cebren işlerde çalıştırıldı. Yakânen bilirsin; o adam kendi namıyla, kendi kuvvetiyle hareket "etmiyor. Belki o bir askerdir. Devlet namına hareket eder. Bir padişah kuvvetine istinad eder. Öyle de her şey, Cenâb-ı Hakk'in namına hareket eder ki; zerrecekler gibi tohumlar, çekirdekler başlarında koca ağaçları taşıyor, dağ gibi yükleri kaldırıyorlar. Demek herbir ağaç, Bismillah der. Hazine-i Rahmet meyvelerinden ellerini dolduruyor, bizlere tablacılık ediyor. Her bir bostan, Bismillah der. Matbahâ-i kudretten bir kazan olur ki: Çeşit çeşit pekçok muhtelif leziz taamlar, içinde beraber pişiriliyor. Herbir inek, deve, koyun, keçi gibi mübarek hayvanlar Bismillah der. Rahmet feyzinden bir süt çeşmesi olur. Bizlere, Rezzak namına en lâtif, en nazif, âb-ı hayat gibi "bir gıdayı takdim ediyorlar. Herbir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları, Bismillah der. Sert olan taş ve toprağı deler geçer. Allah namına, Rahman namına der, her şey ona musahhar olur. Evet havada dalların intişi ve meyve vermesi gibi, o sert taş ve topraktaki köklerin kemâl-i sühûletle intişar etmesi ve yer altında yemiş vermesi; hem şiddet-i hararete karşı aylarca nâzik, yeşil yaprakların yaşı kalması; tabiiyyûnun ağızına şiddetle tokat vuruyor. Kör olası gözüne parmağını sokuyor ve diyor ki: En güvendiğin salâbet ve hararet dahi, emir tahtında hareket ediyorlar ki; o ipek gibi yumuşak damarlar, birer asâ-yi Mûsâ (A.S.) gibi فَقُلْنَا أَضْرِبْ بِعَصَا كَالْحَجَرِ emrine imtisâl ederek

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

taşları şakk eder. Ve o sigara kâğıdı gibi ince nazezin yapraklar, birer a'zâ-yi İbrahim (A.S.) gibi ateş saçan hararete karşı **يَا نَارُ كُوْنِيْرِ دَاوَسَلَامَا** âyetini okuyorlar.

Mâdem her şey mânen Bismillah der. Allah namına Allah'in ni'etlerini getirip bizlere veriyorlar. Biz dahı Bismillah demeliyiz. Allah nâmına vermemiyiz. Allah nâmına almamalıyız. Öyle ise, Allah nâmına vermemeyen gafil insanlardan almamamalıyız...

Sual: Tablaci hükmünde olan insanlara bir fiat veriyoruz. Acaba asıl mal sahibi olan Allah, ne fiat istiyor?

Elcevab: Evet o Mün'im-i Hakiki, bizden o kıymettar ni'metlere, mallara bedel istediği fiat ise; üç şeydir. Biri: Zikir. Biri: Şükür. Biri: Fikir'dir. Başta "Bismillah" zikirdir. Âhirde "Elhamdülillah" şükürdür. Ortada, "bu kıymettar hârika-yi san'at olan nimetler Ehad-ü Samed'in mu'cize-i kudreti ve Hediye-i rahmeti olduğunu düşünmek ve derk etmek" fikirdir. Bir pâdişahın kıymettar bir hediyesini sana getiren bir miskin adamın ayağını öpüp, hediye sahibini tanımadan ne derece belâhet ise, öyle de; zâhirî mün'imlere medih ve muhabbet edip, Mün'im-i Hakiki'yi unutmak; ondan bin derece daha belâhettir.

Ey nefis! böyle ebleh olmamak istersen; Allah nâmına ver, Allah nâmına al, Allah namına başla, Allah nâmına işe. Vesselâm.

DÖRDÜNCÜ METİN

BERAT

İZN-İ HÜMAYUNUM OLMUŞDUR

ARZ-I BENDE-İ BÌ MÍKDAR OLDUR KÌ,
ŞEVKETLÜ, KERAMETLÜ, MEHABETLÜ, KUDRETLÜ, VELİ NÌ'MET EFENDİM.
ERBAB-ı İSTİHKAKDAN SEYYİD İBRAHİM HALİFE ARZ-I HAL SUNUB İSTANBULDA VAKI' KARAKÌ¹
HÜSEYİN ÇELEBİ CAMÌ' ŞERİFİNİN HITABETİ MAHLÛL OLMAKLA;
MAHLÛLUNDEN KENDÜYE(KENDİSİNE) SADAKA BUYURULMAK BABINDA İSTİD'Â –YI İNAYET
ETMEKLE BALASI İZN-İ HÜMAYUNUM OLMUŞDUR;
DEYÜ HATT-ı HÜMAYUNUM ŞEVKET MAKRUNLARIYLA TEZYİN BUYURULMAK BABINDA EMR Ü
FERMAN
ŞEVKETLÜ KERAMETLÜ MEHABETLÜ KUDRETLÜ VELİ NÌ'MET EFENDİM PADİŞAHIMINDIR.

BEŞİNCİ METİN

Şifre

Hu

Haleb Vilayetine

Bab-ı Ali
Dahiliye Nezareti
Emniyet-i umumiye müdürüyeti
Umumi :
Hususi :

115

Haleb'de bulunan yabancı Ermenilerin bilâ istisnâ Raka, Zor ve Kerek cihatlerine sevklerine Muhâcirîn Müdürü Şükrû Bey tarafından lüzüm gösterilmiş ve keyfiyet nezâretce de münâsib görülerek mûmâ ileyhe teblîğât-ı lâzime ifâ olunmuş olmağla vilâyetcede tedâbîr-i mukteziyenin ittihâzi.

Fî 4 Teşrîn-i evvel sene [1]331 (17 Ekim 1915)

Nazır
İmza

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

ALTINCİ METİN

Şifre

Hu

Bab-ı Fetva

Daire-i Meşeyhat-ı İslamiye

Tahrirat Kalemi

Tezkire

168

Diyarbekir vilayeti merkez kadısı Ali Necib Efendi

Faziletli Efendüm.

Umur-ı mevduaniza mübaşeret tarihinden itibaren maaşa müstahak olacağınızın ol babdaki istidadınız üzerine muhasebe ifadesiyle işarina mübaderet kılındı.

Fi 23 Muharrem sene 1333(1914) ve Fi 29 Teşrin-i Sani sene 1330 (12 Aralık 1914)

Şeyhül-İslam namına
Müsteşar

YEDİNCİ METİN

KİTAB-I BAHRİYE

.....Eğer vaki' olub mezkur (zikredilen) eski Foça'ya varur olsalar zikr olan Hızır İlyas Adasının kibleden yanından giriüb çıkarlar. Mezkur yer ifratla (aşırı) derindür. Andan sonra mezkur Eski Foça'nun limanı Hudayı bî bedel (tabii güzellik) limandur. Ulu barçalar (büyük savaş sandalı) girür çıkar yüz pare (parça) gemiye mütehammil (dayanan) limandur. İri gemiler ta kal'a önüne varurlar. Kenara (?) olub yaturlar. Mezkur kal'anun gün doğusu tarafında kadırga dolaşır ol kal'a dibinde yaturlar. Zira mezkur kal'anun üç tarafı deryadur ve bir tarafı karyedür (köy) (veya karayadur) ve ba'de (sonra) mezkur limanun ikinci bucagına Tekir Bahçası dirler ol bucak (tarafı) sığdır kenara kayık varmaz. Mezkur Tekir Bahçasin gün batısı lodos tarafına dolaşıkda Deve Boynu dirler bir burun var. Ol burnun kible tarafında bir bucak var. Mezkur bucakda poryazlı günlerde yaturlar. Mezkur bucagın tekrar kible tarafında Keklik Limanı dirler hudayı (doğal) bir liman vardur. Mezkur limanun içinde kible tarafı sığdır. Ana (ona) varan gemiler yıldız tarafında yatur ve ba'de (sonra) mezkur limanun tekrar kible tarafında bir mil mikdar denizde Venedik Kayaları dirler yıldıza kibleye yatur birkaç azim taşlar vardur. Ol taşların ba'zi su yüzünde.....

SEKİZİNCİ METİN

MAKALAT

Bu bab Ma'rifetün ma'rufların (bilinen) cevaplarının beyan kılur.

Ol kutb-ı alem buyurur kim (ki) : Gönül bir şehrstandur. Hak Subhanehu ve Teâla arşdan surayaya (toprağın altına) degen neki yaratdı ise ol gönül şehrstanda vardur iki sultan ... Var bir Rahmanidür ve birisi şeytanıdır.

Rahmani sultanun adı akıldur nayibi imandur subası miskinlidür (fakirlikdir) ve hem yüregün sağ kulağında yedi kal'a vardur her bir kal'aya Hak Teâlanın bir dizdarı müekkeldür ve ol dizdarun adı ma'lumdur (bildirilmiştir) evvelki (birinci) dizdarı ilimdir ikinci dizdarı sabırdur üçüncü dizdarun adı edeb hayadur dördüncü dizdarun adı sabırdur beşinci dizdarun adı perhisdür altinci korkudur yedinci oddur (ateştir).

Pes her bir dizdarun yüz bin cesedi var ya'nı hizmetkarı var bular kamusu (bunların hepsi) iman bekçileridür .

Bu işleri temam kılduk Hak Teâladan diledük ma'rifet yarı kıldı ve hem beş nesne ya'nı beş hil'at ta geldi.

Ol hil'at ilhamdur ikinci fehmdür üçüncü aşkdur dördüncü şevkdür beşinci muhibb olmakdur.

Pes bunlar cana kondı can dirildi akıl ma'rifet oldu geleni varanı.

Zira kim cümle nesneler canile dirildi can ma'rifetle diridir .

İmdi ma'rifetler can erenler canıdır ma'rifetsüz can hayvanlar canıdır.

Pes aziz canlar dirsins (dersin) can kaç dürlüdür ?

Ve hem can dirildi dersin

Pes can öldü ? Ölü nite (nasıl) ola ?

Hoş (güzel) sordun ya can arif

Anlar kim (onlar ki) üç.....

ARAPÇA KELİMELERİN
OKUNUŞU

ة

؛

ى

ب

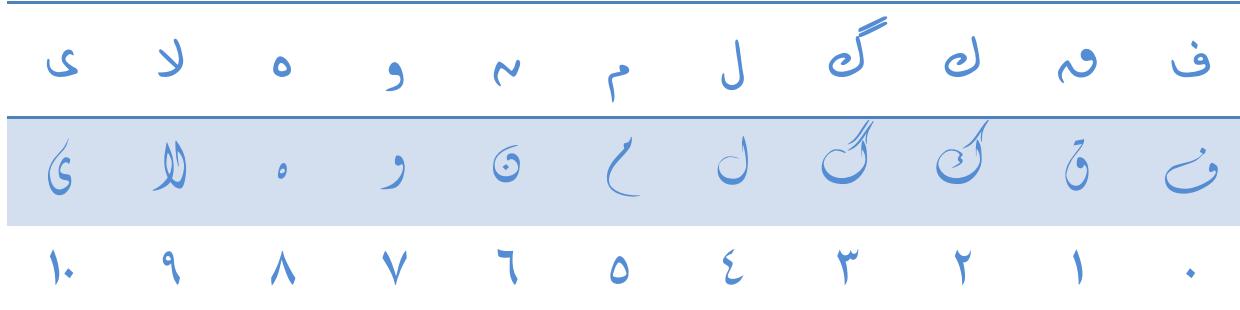
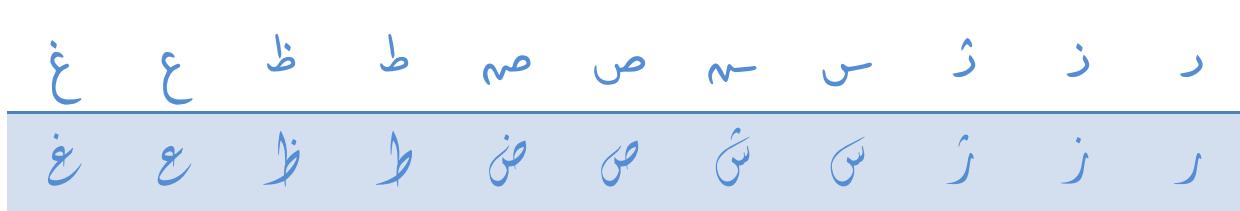
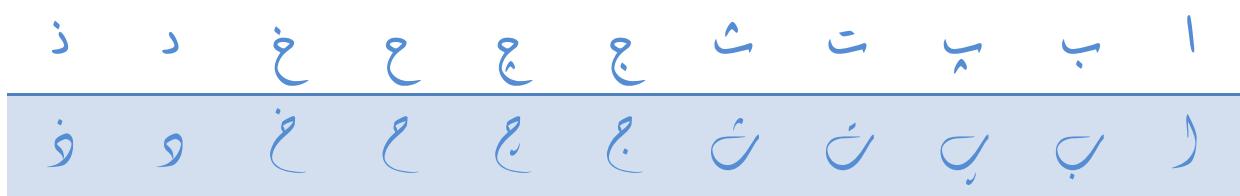
III. BÖLÜM *ARAPÇA KELİMELERİN OKUNUŞU*

Osmanlı Türkçesinde özellikle Klasik dönemde Arapça isimlere, sıfatlara ve tamlamalara çok sık yer verilmiştir. Hatta bazı beratların dua kısmında çekimli fiiller dahi kullanılmıştır.

Arapça kelimeler, genel olarak üç harflik kök kelimelerden (süslü masdar) oluşur. Yeni üretilen bütün kelimeler, başlangıçtaki bu üç harflik kök kelimelere dayanır. Böylece kelimenin kökenini bildiğimizde yeni üretilen kelimeleri okumak ve anlamak kolaylaşır. Buradaki amacımız sizlere Arapçayı öğretmek değil, sadece Osmanlıca kelimeleri daha iyi kavramanızı sağlamaktır.

*K*itabımızın bu bölümüne kadar Matbu ve Rik'a yazı çeşitlerini gördük ve öğrendik. Bu bölümde Osmanlı'nın özellikle Klasik Döneminde, Mühimme Defterlerinde ve Berat gibi resmi yazılarla kullandığı ve tamamen Müslüman Türklerin oluşturduğu Divani Yazı çeşidini, örnekleriyle birlikte göreceğiz. Bu yazının Celi Divani ve Divani kırması gibi çeşitleri vardır.

Şimdi gelin Divani yazlığını, Rik'a ile karşılaştırarak hep beraber yakından inceleyelim.

Yirmi Altıncı Ders

İsm-i Fâil

- ☞ Arapçada bütün kelimeleri ve fiilleri فعل (yapmak) mastarıyla göstereceğiz.

Yapan Kişi	فَاعِلٌ	فعل
	فَاعِلٌ	فعل
عَامِلٌ	عَمَلٌ	عمل
Âmil	Zâlim	Kâtib
سَاكِرٌ	عَالِمٌ	طَالِبٌ
Şâkir	Âlim	Tâlib
خَالِقٌ	شَاهِدٌ	أَمْرٌ
Hâlik	Şâhid	Âmir
عَابِرٌ	جَاهِلٌ	عَارِفٌ
Âbid	Câhil	Ârif
خَابِرٌ	فَاعِلٌ	نَاظِرٌ
Hâbir	Kâtîl	Nâzîr

- ☞ İsm-i Fâil'in üç şekilde cem'i جمع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya bir kaçı meşhur olabilir.

جُهْلًا	أَمْرًا	شَهِيدًا	عَلَمًا
جُهْلٍ	طَبَّابٍ	عَمَلٍ	كَفَرٍ
جُهْلٌ	كَاتِبٌ	فَاعِلٌ	كَفَارٌ

*Yirmi Yedinci Ders**İsm-i Mef'ûl*

Yapılan

مفعول

<=

فعل

مفعول

فعل

مفعول

فعل

مفعول

فعل

مفعول

فعل

مفعول

فعل

مكتوب

كتب

Ma'mûl

Mazlûm

Mektûb

محظوظ

مخلوق

ملعون

معلم

مظلوم

طلب

Mahlûk

Malûm

Matlûb

مقنول

فعل

مجهول

جهله

مامور

لمر

Maktûl

Mechûl

Memûr

منوع

منع

ملعونة

لعن

معروفة

عرض

Memnû'

Mel'ûn

Ma'rûf

- ☞ İsm-i Mef'ûl'ün iki şekilde cem'i جمع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya ikisi meşhur olabilir.

مكتوبات

مجهولات

معلومات

مسؤللات

مكاتب

مطالب

معاريف

مطالع

عشق ایسخ فرنہ ولر عالمہ

علم بر قیل و قال ایسخ آنجاں

*Yirmi Sekizinci Ders**Ifâl Bâbı*

Geçişli Fiil

 فعل <= فعل **فعل** **فعل** **فعل** **فعل** **فعل****لكرم****كى****اعل****علم****لخان****دخل****لرساد****رسد****ابطال****بطل****خرج****خرج****لسناد****سندر****لفرلار****فرر****اظمار****ظطر****Isnâd****İkrâr****Iftâr**

- ☞ Bütün üç harfli kökleri, İfâl babına sokamayacağımız gibi; Bütün bablarda, kelimeleerin Fa'il ve mef'ulleri olmayabilir veya Osmanlı Türkçesinde kullanılmayabilir.

فاحف = مفعول مفعول = مفعول جمع = فعل فعل**محبر****مفترط****مسلم****مسرف****مجبر****منكر****muhibir****müfrît****müslim****mûsîrif****mûcbir****münkir****لإخبارلة****مكر****مراد****منكر****مبين****ihbarât****idhalât****mükrem****murad****münker****müsbet**

لور لور منع حقيقى بزدوا لور فيميلار نعمتلره ماللره بدل ايدىندر يلىكى

فائقه ايسده لور سيدر برى ذكر برى سكر برى فكر دور

Yirmi Dokuzuncu Ders

Tefîl Bâbi

Geçişli Fiil

فعيل نفعيل <= فعل

فعيل نفعيل

فعل

فعيل نفعيل

فعل

فعيل نفعيل

فعل

نوحيد

وحر

تكذيب

كذب

تعليم

علم

Tevhîd

Tekzîb

Ta'lîm

تعریف

عروف

ندریس

دریس

تشکیل

شکل

Ta'rîf

Tadrîs

Teşkil

تفصیل

فص

برک

بلع

سلیمان

سلیمان

Taksîm

Tebrîk

Teslîm

فاعل = < مفعول > مفعول = < مفعول > جمع = < مفعول >

محرب

محرر

مفسر

مجدد

مدرس

علم

Muharrib

Muvahhid

Müfessir

Müceddid

Müderris

Mu'allim

مكرر

مرفه

مقدح

مركب

مفر

سلع

Mükerrer

Müreffeh

Mukaddem

Mürekkeb

Mukarrer

Müselleml

تشکیلات

تکلیفات

تغیرات

تغیرات

تکلیفات

تدریسات

Teşkilat

Ta'lîmat

Taksîrat

Tahribat

Teklîfat

Tedrisat

آخر لگبى دىن سعادى دخى عباوندە و الله عسىك لولىقى دىن

Otuzuncu Ders

Mufâ'ale Bâbi

İşdeşlik Fiili مُفَاعِلَة فَعْلٌ = <

مُفَاعِلَة	فَعْلٌ	مُفَاعِلَة	فَعْلٌ	مُفَاعِلَة	فَعْلٌ
محاكمة	حکم	مُفَاعِلَة	فَوْل	محاربة	حرب

Muhâkeme	Mukâvele	Muhârebe
----------	----------	----------

مُحَافَظَة	حَفْظٌ	مُسَابِكَة	سَبَقٌ	مُزَّكَرَة	ذَرْكَرٌ
------------	--------	------------	--------	------------	----------

Muhâfaza	Müsâbaka	Müzâkere
----------	----------	----------

مُراجَعَة	رَجْعٌ	مُنَاسِبَة	نَسْبٌ	مُخَالَفَة	خَلْفٌ
-----------	--------	------------	--------	------------	--------

Mürâca'at	Münâsebet	Muhâlefet
-----------	-----------	-----------

☞ Bu Bâbin mefulü çok az gelir.

فَاعِلٌ = < مُفَاعِلٌ مَفْعُولٌ = < مُفَاعِلٌ جَمِيعٌ = < مُفَاعِلَاتٌ

مُلَائِيمٌ	مُحَايِرٌ	مُحَافِظٌ	مُهَاجِرٌ	مُنَاسِبٌ	مُلَائِيمٌ
------------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------

Mülâyim	Muhâcir	Muhâfiz	Muhâbir	Münâsib	Müşâhid
---------	---------	---------	---------	---------	---------

مُنَاهِرٌ	مُجاَبِرٌ	مُقاَوِلَاتٌ	مُعَاوِنَاتٌ	مُفَاعِلَاتٌ	مُحَاطِبٌ
-----------	-----------	--------------	--------------	--------------	-----------

Mukâyesât	Mu'âvenât	Mukâvelât	Muhâberât	Müsâhîd	Muhâtab
-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------

بعادون خاوري بر لآخر لغى دلارور فقط معناسنده لويده بر راحندى
و حفيفلى دلارور كه نعریف ایدلمنز.

Otuz Birinci Ders

İnfi'âl Bâbi

Dönüştülük Fiili فعل = **النِّفَاعُ**

فعل فعل فعل فعل فعل فعل

قلب انقلاب انتقام انتقام انتقام انتقام

İnkışâf İnkisâf İnkisâm

فَسَعَ فَسَعَ فَسَعَ فَسَعَ فَسَعَ

İnfihâm İnkisâf İnkisâm

☞ Bu Bâbin mefulü ve cem'i yoktur.

فَاعِلٌ = < منْفَعِلٌ

منكسر منحصر منحصر منحول منحصر

Münhasif Münhall Münharif Müncemid Münhasır Münkesir

بر فقره

نصرالدين خواجة برگوا مرکبی ضایع اینسان مع آرالار مع شکر ایدر ایمس. سبب نتکری صور مدلل. اوزرنده بولنسر بغمہ شکر ایدر بیوری. لگر بولونایدیج بن و برلبر غایب اوزلورمع دیمسن.

Otuz İkinci Ders

İfti'âl Bâbi

Dönüşlüük Fiili

فعل = **فَعْل****الفَعْل**

فعل

الفَعْل

فعل

الفَعْل

فعل

الشَّرْك

شرك

النَّظَام

نظم

النَّفَار

فخر

İştirâk

Íntizâm

İftihâr

الجَنَاح

جناح

الجَهَاد

جهاد

الجَمَاع

جماع

Íhtîşâm

Íctihâd

Íctimâ'

الرِّجَاع

رجع

الغَرَاضَة

غرض

الجَهَاد

جهاد

Írticâ'

Í'tirâz

Íhtimâl

☞ Bu babın düzensiz kalıptaki fiillerinden bazıları şunlardır.

الافرا

فزي

النَّفَاق

دفن

الجَاهَاد

وحد

Íftirâ

Íttifâk

Íttihâd

الزُّورَق

زوج

الدُّعَا

دعوا

الضَّرَاب

ضرب

Ízdivâc

Íddiâ'

Izdrâb

فَاعِل = < مُفْعَل > مُفْعُل = < مُفْعَل >

السَّتْفَل

مجتمع

المرْزُق

مرنى

السَّفَك

مجهر

Müntakil

Müctemi'

Mürtezik

Mürtehin

Müttefik

Müctehid

السَّخْبَر

محتمل

السَّخْرَن

محنن

السَّنْكَر

سخن

Müntahab

Muhtemel

Muherem

Muhteşem

Müşterek

Muntazam

Otuz Üçüncü Ders

Tefe'ül Bâbi

Dönüştülük Fiili

فعل \leftarrow فعل

نَفْعٌ فعل نَفْعٌ فعل نَفْعٌ فعل

تحمّل حسّل جسم جسم شكر

Tahammül

Tecessüm

Teşekkür

نَوْلَدْ وَلَدْ نُوْجَهْ وجَهْ نَصْرَفْ صَرْفْ

Tevellüd

Teveccüh

Tasarruf

تَسْتَرْ سَرْ زَرْدَدْ رَدْ بَسْ بَسْ

Tesettür

Tereddüd

Tebessüm

فَاعِلٌ = مَفْعُولٌ مَفْعُولٌ = مَفْعُولٌ

مُتَعَدِّدْ مُتَحَمِّلْ مُتَخَصِّصْ مُتَنَكِّرْ

Müteaddid Mutasavvif Mütevekkil Mütefekkir Mutahassis Müteşekkir

مُتَصَوِّرْ مُتَعَاصِبْ مُتَوَلِّدْ مُتَوَجِّهْ مُتَصْرِفْ

Mutasavver Mutaassib Mütevekkil Mütevellid Müteveccih Mutasarrif

خُلُوْ لِإِيْجَنْدَه بِرْ نَسَه يُوقَ دَوْلَتَ كَبِي

لَوْلَيْه دَوْلَتَ جَهَانْدَه بِرْ نَقَسْ صَحَّتَ كَبِي

*Otuz Dördüncü Ders**Tefâ'ül Bâbi*

İşteşlik Fiili

نَفَاعُل < فعل**فَعْل** **نَفَاعُل** **فَعْل** **نَفَاعُل** **فَعْل** **نَفَاعُل**

درز نولنر وضع نواضع سرف ساون

Tesadüf

Tevazu'

Tevatür

☞ Bu Bâbinin mefulü ve cem'i yoktur.

فَاعِل < مَفَاعِل**مَجَاهِر** **مَوَاضِع** **مَنَادِي** **مَتَابِه** **مَسَانِد** **سَرَارِيد**

Mütezâyid

Mütesânid

Müteşâbih

Mütemâdî

Mütevâzi'

Mütecâsir

بوده گجریا هو

بوده گجریا هو

بوده گچریا هو

Otuz Beşinci Ders

Istifâl Bâbi

Geçişli Fiili

فعل <= السفعان

السعفان

فعل

السعفان

فعل

فعل

الاستقلال

فعل

الاستقلال

فعل

خرج

İstiklâl

İstimlâk

İstihdâm

الستقبال

فعل

الستقبال

فعل

فر

İstikbâl

İstiğfâr

İstikrâr

- Bu babın fail ve mefullerinin yazılışı aynı olup cümle içerisindeki anlamına göre okunur.

فعل <= مفعول <= مفعول

مساقٰل

مسقٰع

مسقٰر

مسعٰف

مسجَّل

مسجَّل

Müstakîl

Müstakîm

Müsteşîr

Müsta'fi

Müstahsil

Müste'cil

مسئار

مسحَّو

مسهَّج

مسنَّا

مسفَّل

مسجَّل

Müsteşâr

Müstehakk

Müstehcen

Mütesna

Müstakbel

Müsta'cel

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Otuz Altıncı Ders

Arapça İsimlerin Çoğu Yapılması

- ☞ Arapça İsimler üç halde bulunur. Müfret(Tekil), tesniye(İkili çoğul) ve cem'(Çoğu).
- ☞ Tesniye Arapçaya özgü bir çoğuldur.
- ☞ Arapçada isimlerde Cem' ise düzenli (cem'i Salim) ve düzensiz (Cem'i Mükesser) olmak üzere ikiye ayrılır.
- ☞ Arapçada isimler erkek (müzekker) ve dişi (müennes) olmak üzere ikiye ayrılır. Bu yüzden cem'i salim de müzekker ve müennes olarak ikiye ayrılır.

1. Tesniye(İkili Çoğul)

بر	بحر	طرف	ملک	دولت
برین	بحرين	طرفین	ملکین	دولتین
Berreyn	Bahreyn	Tarafeyn	Memleketeyn	Devleteyn

2. Cem'i Müzekkeri Salim (Düzenli Erkek Çoğul)

عارف	غافل	طالب	معلم	مسلم
عارفین	غافلين	طلابين	معلمين	مسلمين
Ârifîn	Gâfilîn	Tâlibîn	Muallimîn	Müslimîn
عارفو	غافلوا	طالبو	معلمو	مسلمو
Ârifâن	Gâfilâن	Tâlibâن	Muallimâن	Müslimâن

3. Cem'i Müennesi Salim (Düzenli Dişi Çoğul)

عارفة	غافلة	طالبة	معلمة	مسلمة
عارفات	غافلات	طالبات	معلمات	مسلمات
Ârifât	Gâfilât	Tâlibât	Muallimât	Müslimât

Efâl Vezni (فعال)

الجَاب	لِفْرَان	النَّار	الْوَفَاف	الْأَرْلَان
Ahbâb	Akrân	Enhâr	Evkâf	Evrâk
السَّبَاب	لِرْزَان	الْفَكَار	الْمُلْكَة	الْرَّكَان
Esbâb	Erzâk	Efkâr	Emlâk	Erkân

Efîlâ Vezni (فعل)

الصَّفِيَا	السَّقِيَا	الْفَرِبَا	الْأَنْبِيَا	الْأَوْلِيَا
Asfiyâ	Eşkiyâ	Akrîbâ	Enbiyâ	Evliyâ

Fu'ât Vezni فعَاث

دَلْفِي	غَازِي	رَلْلِي	فَاضِي	عَاصِي
Duhât	Guzât	Vulât	Kuzât	Usât

Fu'ûl Vezni فعل

ثَبُور	حَرْوَن	بَيُون	لَمُور	عَلُوم
Kubûr	Hurûf	Buyût	Umûr	Ulûm
نَقُول	صَبُون	مُلُوك	فَسْع	كُلُوب

لَيْسَه سی ایتھر لکسینگ للافه با قیلمز

Fi'âl Vezni

فعال

رجل	دلار	عبد	بلد	جبل
رجال	دیوار	عباد	بلاد	جبال
Ricâl	Diyâr	İbâd	Bilâd	Cibâl

Efile Vezni

(فعله)

سلع	لباس	لساں	مکاں	زمانہ
(سلح)	(لبس)	(لسنہ)	(مکانہ)	(زمنہ)
Eslîha	Elbise	Elsine	Emkîne	Ezmine

Fe'âil Vezni

فعال

واسطہ	عفیرہ	رسالہ	نجیبہ	وظیفہ
واسطہ	عفائر	رسائل	نائج	وظائف
Vesâit	Akâid	Resâil	Netâic	Vezâif

Fevâ'il Vezni

فواعل

طائفہ	حاوسہ	جو فر	فاجرہ	ساحل
طائفہ	حوالوں	حوالوں	فاجر	ساحل
Tavâif	Havâdis	Cevâhir	Kavâid	Sevâhil

Fevâ'il Vezni

فُوَالْعِيلُ

دِيْوَلُ

خَانَوَهُ

خَافَافُ

نَارِنَخُ

فَانَوَهُ

دَرَلِينُ

خَوَالِينُ

خَوَافِينُ

نَوَلَرِنَخُ

فَوَالِينُ

Devâvîn

Havâtîn

Havâkîn

Tevârîh

Kavâñîn

Fe'âlîl Vezni

فَعَالُ

نَرْجِسٌ

عَنْصَرٌ

جَوْفَرٌ

عَسْكَرٌ

دَفَرٌ

نَرْاجُ

عَنْاصَرٌ

جَوْفَارٌ

عَسَكَرٌ

دَفَارٌ

Terâcim

Anâsîr

Cevâhir

Asâkir

Defâtir

Fe'âlîl Vezni

فَعَالِلُ

سِطَاطُ

فَرْبَاعٌ

قَنْدِيلٌ

سَلْطَانٌ

جَمْهُورٌ

سِيَاطِينُ

فَرَلِينُ

فَنَادِيلُ

سَلَاطِينُ

جَمَاهِيرٌ

Seyâtîn

Karâbîn

Kanâdîl

Selâtîn

Cemâhîr

Tefâ'il Vezni

فَعَالِيَّهُ

نَفَرِيرٌ

نَكْلِيفُ

نَرْكِبٌ

نَمَالٌ

نَصُورٌ

نَفَارِيرٌ

نَكَلِيفُ

نَرَكِبٌ

نَمَائِلٌ

نَوَاصِيرٌ

Tekârir

Tekâlîf

Terâkîb

Temâsil

Tevâsîr

Fu'al Vezni

فعل

نَحْفَهُ	زَمْرَهُ	وَدْلَهُ	أَتْمَشُ	جَمْلَهُ
نَحْفَهُ	زَمْرَهُ	وَدْلَهُ	أَتْمَشُ	جَمْلَهُ
Tuhaf	Zümer	Düvel	Ümem	Cümel

Fu'u'l Vezni

فعل

سِفْنَهُ	طَرْبُونَ	صَحِيفَهُ	كَاتِبُ	رَسُولُ
سِفْنَهُ	طَرْبُونَ	صَحِيفَهُ	كَاتِبُ	رَسُولُ
Sufun	Turuk	Suhuf	Kütüb	Rüsul

Ef'ül Vezni

(فعـل)

بَحْرُ	لَسَاوَ	شَهْرُ	نَفْسُ	نَجْعُ
بَحْرُ	لَسَاوَ	شَهْرُ	نَفْسُ	نَجْعُ
Ebhür	Elsün	Eşkür	Enfüs	Encüm

انسانه صداقت يارقشىپور رسه دا كراه
يارد مجيسيپ طوغولك حضرت الله

Otuz Yedinci Ders

Arapça İsim Tamlamaları

- ☞ Arapça isimler belirli ve belirsiz olarak ikiye ayrılır. Kelimeyi belirli kılan ek ise (ال) (Harf-i Tarif) takısıdır. Bu İngilizcedeki (The), Almancadaki (Das), Fransızcadaki (La) takısı gibidir.
 - ☞ Arapça harfler 14 Şemsi ve 14 Kameri olmak üzere toplam 28 harftir.
 - ☞ İki kelimelik tamlamalarda Harfi Tarif ikinci kelimenin başında gelir ve birinci kelime ile birleşmez.
 - ☞ Tamlamaların okunuşu ikinci kelimenin başındaki (**Harfi Tariften sonra**) ilk harfe göre okunur.

Semsi Tamlamalar

- C Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelimenin ilk harfi (**Harfi tarif okunmadan**) seddelli ve üstün okunur.

Arapça Semsi Harfler

ن ئەۋەر زىشى سەن ئەل ئەل

نورُ التَّسْمِيَّ

Nûrüs'şems

فاجع التولريخ

دالر السعره

Tâcüt'tevârîh

Dârüs'saade

خیر الناس

قطع الطريق

Hayrün'nâs

Katut'tarîk

علوی الدین

عبدالله

Ulûmud'dîn

Abdul'lah

مارالذكر

دار التعليم

Mârüz' zikr

Dârüt'talîm

Kameri Tamlamalar

- ☞ Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelime Harfi tarif ile birlikte şeddesiz okunur.

Arapça Kameri Harfler

ل ب ج ح ع غ ف ك ح د ه ي

نورُ الْقَمَرِ

Nûrû'l'kamer

بَيْنَ الْمَالِ

Beytül'mâl

دَارُ الْفَنُونِ

Dârül'fünûn

خَارِقُ الْعَادَةِ

Hârkul'âde

سَالِفُ الْبَيَانِ

Sâlifül'beyân

شَيْخُ الْإِسْلَامِ

Şeyhü'l'islâm

غَزَّاتُ الْمُسْلِمِينَ

Guzâtül'müslimîn

رَبِيعُ الْأَنْوَلِ

Rebîül'evvel

دَارُ الْبَرَائِعِ

Dârül'bedâyi

- ☞ Birinci kelime zaman veya mekân zarflarından biri ise ilk kelime ötre değil üstün okunur.

بَيْنَ الْمَلِكِ

Beynel'milel

بَيْنَ النَّارِيْخِ

Kablet'târih

تَحْتَ الْبَحْرِ

Tahtel'bahr

مِنَ الْبَابِ

Minel'bâb

بَيْنَ النَّاسِ

Beynen'nâs

بَعْدَ الْيَوْمِ

Badel'yevm

فَوقُ الْعَادَةِ

Fevkel'âde

حَسْبُ الْفَرَدِ

Hasbel'kader

☞ Birinci kelime (ب) harfi ise (Bi) şeklinde, (ف) eki ise (Fi) şeklinde okunur.

بِالْأَخْرِ

Bil'ahire

بِالزَّادِ

Biz'zât

فِي الْحَقِيقَةِ

Fil'hakika

بِاللَّدْنِ

Bil'külliye

بِالْعَسْكِ

Bil'akis

فِي الْعُصْلِ

Fil'asıl

☞ Üç kelimelik tamlamalarda ikinci kelimenin sonu mutlak esre ile okunur.

فِي نَفْسِ الْأَمْرِ

Fî nefsil'emir

إِلَى أَخْرِ الْعَمَرِ

İlâ ahirl'ümür

كِتَابُ مَصَالِحِ الْمُسْلِمِينَ

Kitâbü mesâlihil'müslimîn

خَارِجُ الْهَرَمِينِ السَّرْفِينِ

Hâdimül'harameynil'serefeyn

عَلَى طَرِيقِ الْأَنْجَاصَارِ

Alâ tarîkil'inhisâr

دِيْوَانُ الْغَارِ الْمَرْكَبِ

Dîvânül'lugâtit'tûrk

Otuz Sekizinci Ders

İsm-i Mekan

- ☞ Arapça fiilerin cereyan ettikleri yerleri bildiren kelimelere ism-i mekan denir.
- ☞ İsm-i mekan ikisi kıyası ve ikisi semavi olmak üzere toplam dört vezindir.
- ☞ İsm-i mekan (Mefâ'il) (مفاعل) vezni ile çoğalır.

Mefâ'l ve Mefâ'il Vezni

منبع

مخرج

عبر

سكن

مكتب

Menba'

Mahrec

Ma'bed

Mesken

Mekteb

مرجع

مسجد

موقع

منزل

مجلس

Merci'

Mescid

Mevzi'

Menzil

Meclis

Mef'ale ve Mef'ilə Vezni

مملکة	مدرسہ	محكمة	طبع
Memleket	Medrese	Mahkeme	Matba'a
معرفة	مرکز	مسیرہ	منزلہ

Ma'rifet Mehlike Mesîre Menzilet

Mefâ'il Vezni

مکانیں	مجالس	مکالمہ	مکالمہ
Mekâtib	Mecâlis	Mekâtib	Mekâtib
معارف	منازل	منازل	سالک

Ma'ârif Merâtib Menâzil Memâlik

*Otuz Dokuzuncu Ders**İsm-i Alet*

- ☞ Arapça kelimeler (Mif'al) (مفعل), (Mif'âl) (مفعال) ve (Mif'ale) (مفعله) vezinleri ile ism-i alet olurlar.
- ☞ İsm-i alet (Mefâ'il) (مفاعل) vezni ile çoğalarılar.

مسع	سع	غفر	غفر	مقطع	قطع
Misma'	Migfer			Mikta'	
سراب	وج	مقابس	بس	سولاك	رسن
Mî'râc	Mikyâs			Misvâk	
منزہ	شرب	مسمع	شع	سلح	ملح

Mışrebe Mışme'a Mimliha

Kırkinci Ders

İsm-i Mensub

- ☞ Arapça kelimelerde ism-i mensub bir ismin bir yere, bir kişiye, bir mesleğe aitliğini ifade eder.
- ☞ İsm-i mensub kelimenin sununa (ى) eki getirilerek yapılır.

فرنگی	مکنی	ملی	علسی	عربی	مصری
Fîkrî	Mekkî	Millî	Îlmî	Arabî	Mîsrî
ساوی	دُنیوی	معنوی	علوی	مدنی	بورسوي
Semavî	Dünyevî	Ma'nevî	Alevî-Ulvî	Medenî	Bursevî

Kırk Birinci Ders

İsm-i Mübalağa

- ☞ Türkçe kelimelerin başına çok, pek, fazla gibi zarflar getirilerek yapılan isimlerdir.
- ☞ Arapça kelimelerde ism-i mübalağa dört vezinde oluşturulur. Bunlar (Fa'âl) (فعّال), (Fa'âle) (فعّاله), (Fa'uûl) (فّعول), (Mifâl) (مفّاعل) vezinleridir.
- ☞ Bunların dışında da mübalağa bildiren isimler vardır.

فهمہ	علامہ	فار	عیاش	رزان	سیاح
Fehhâme	Allâme	Kahhâr	Ayyâş	Rezzâk	Seyyâh
منع	معمار	مقدار	شکور	خفور	جسور
Min'âm	Mî'mâr	Mikdâm	Şekûr	Gafûr	Cesûr

مسکین	رحمان	فیوح	صدیق	رحمح	علیم
Miskîn	Rahmân	Kayyûm	Sîddîk	Rahîm	Alîm

Kırk İkinci Ders

İsm-i Tafđil

- ⌚ Arapça kelimeleri (Ef'al) (افعل) veznine sokularak yapılan mukayese ve üstünlük gösteren kelimelerdir.
- ⌚ Türkçede sıfatların başına daha,en,çok,en çok gibi zarflar getirilerek yapılır.
- ⌚ İsm-i Tafđil Efa'ıl vezni ile çoğalır.

الن	الك	السفل	الصغر	البر	العظم
Elzem	Ekrem	Esfel	Asgar	Ekber	A'zam
الذر	الحس	السل	الحسن	البله	الفضل
Ender	Ahsen	Ekmel	Ahmak	Ebleh	Efdal

اللازم	الكارم	السافل	الصاغر	الكابر	العاظم
Elâzim	Ekârim	Esâfil	Esâgîr	Ekâbir	E'âzim
الذور	الحسان	السلام	الحسام	البلال	الفضل
Enâdir	Ehâsin	Ekâmil	Ehâmîk	Ebâlih	Efâdîl

Kırk Üçüncü Ders

Bazı Arapça Kelimelerin Okunuşu

- ⌚ Bazı Arapça kelimelerde yer alan Elif-i Maksure (ى) ve Elif-i Memdude (إ) harfin normal okunuşunun dışındadır. Örneğin;

معنى	دَعْوَى	يَحْيَى	مُصْطَفَى	مُوسَى	عَصَمَ
Ma'nâ	Da'vâ	Yahyâ	Mustafâ	Musâ	Í'sâ
القصي	اللى	علي	كري	سورى	فهو
Aksâ	Ílâ	'Alâ	Kübrâ	Şurâ	Fetvâ
بعا	نا	بن	مرأ	سفا	جفا
Bekâ	Senâ	Binâ	Ümerâ	Sefâ	Cefâ

Kırk Dördüncü Ders

Arapça Sayılar & Günler & Aylar

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠
واحد	اثنين	ثلاثة	اربع	خمسة	ستة	سبعين	ثمانية	سعين	عشرة
Aşere	Tis'a	Semâniye	Seb'a	Sitte	Hamse	Erba'	Selâse	İsneyn	Vahid
٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١
عشرة	عشر	ثمانية عشر	سبعين عشر	ستة عشر	خمسة عشر	اربع عشر	ثلاثة عشر	اثنين عشر	واحد عشر
Işrin	Tis'a Aşere	Semâniye Aşere	Seb'a Aşere	Sitte Aşere	Hamse Aşere	Erba' Aşere	Selâse Aşere	İsna Aşere	Ehad Aşere
١٠٠	٩٠	٨٠	٧٠	٦٠	٥٠	٤٠	٣٠	٢٠	١٠
مائة	سعين	ثمانية	سبعين	ستين	خمسين	اربعين	ثلاثين	عشرين	عشرة
Mi'e	Tis'in	Semânîn	Seb'in	Sittîn	Hamsîn	Erba'in	Selâsîn	Işrin	Aşere

١٢٠٥	خمسة و مائة و لف	١٢٠٥
١٣٠٤	اربعه و ثلاثة مائة و لف	١٣٠٤
١١١٩	سعه عشره مائه و لف	١١١٩

السبت	الجمع	الخميس	اللاربع	الثلاثة	اللاتس	الواحد
Eyyam	(يام)					
Es'sebt	El'cum'a	El'hamîs	El'erbia'	Es'sûlâse	El'isneyn	El'ehad

محرم	صفر	ربيع الاول	ربيع الآخر	جمادى الآخرة	جمادى الاول	شوال	رمضان	ذى القعده	ذى الحجه	رمضان	رمضان	رمضان	رمضان	رمضان	رمضان	رمضان	رمضان	رمضان
م	ص	ر	ر	ر	ر	ش	ر	ذ	ذ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
Cümadel'âhire	Cümâdel'ûlâ	Rebîül'ahir	Rebîül'evvel	Safer	Muharrem													
Zil'hicce	Zil'ka'de	Şevvâl	Ramazân	Şâ'bân	Receb													

Kırk Beşinci Ders

Mali Takvim ve Rumi Aylar

Mali Takvim; Miladi 1840 - Hicri 1256 yılına kadar Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini başlangıç kabul eden ve ayın dünya çevresinde dolanımını esas alan 354.367 günlük Kameri Takvim sistemi üzerine, Miladi 1840 - Hicri 1256 yılından itibaren de dünyanın güneş etrafında dolanımını esas alan 365.2422 günlük Şemsi Takvim sistemi üzerine kurulmuş karma bir takvim sistemidir.

Mali Takvimin Tarihi Gelişimi

* 1677 yılında Baş Defterdar Hasan Paşa'nın (vefatı 1684) teklifi üzerine 33 senede 1 sene atlanmak suretiyle Kameri Takvim ile Şemsi Takvim arasındaki farkı dikkate alarak, mali kayıtların buna göre düzeltilmesini istenmiştir.

* 1333 Rumi yılı teknik sebeple 1 Mart'tan başlamakla beraber 10 ay devam ederek, 31 Kanunievvel (Aralık) 1333 (miladi 1917) günü sona ermiş ve 1 Kânunusani (Ocak) 1334 = 1 Kânunusani (Ocak) 1918 olarak başlatılmıştır. 1840 yılından beri Jülyen usulüne göre yürüyen mali ve resmi muamelattaki tarihi kayıtlar, 1918 tarihinden itibaren Gregoryen usulüne göre devam ettirilmiş ve yılbaşı 1 Ocak tarihine alınmıştır. 1334 Rumi (1918 Miladi) yılından itibaren, Mali ve Miladi takvimlerdeki ay ve gün farkı kalmamış aynı olmuştur. Artık sadece sene farkı vardır (584 yıl).

* 10 Ocak 1945 tarih ve 4696 sayılı Kanunla da teşrinievvel, teşrinisani, kânunuevvel ve kânunusani aylarının adları ekim, kasım, aralık ve ocak olarak değiştirilmiştir.

Rumi Aylar

1. Ay	2. Ay	3. Ay	4. Ay	5. Ay	6. Ay
Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
7. Ay	8. Ay	9. Ay	10. Ay	11. Ay	12. Ay
Eylül	Teşrin-i Evvel*	Teşrin-i Sani*	Kanun-i Evvel*	Kanun-i Sani*	Şubat

* تشرين اول تشرين ثانی كانون اول كانون ثانى.

Kırk Altıncı Ders

Rumi ve Hicri Yılların Miladi Yılı Çevrilmesi

RUMİ YILIN MİLADİ YILA ÇEVİRİLMESİ

1 Kânunusani (Ocak) 1334 = 1 Kânunusani (Ocak) 1918 olarak yılbaşı eşitlenmiştir. Bu tarihten önceki tarihlerin hesaplanmasıında yılbaşına dikkat edilmesi gerekmektedir. Rumi Takvim'de yılbaşı mart ayıdır. Miladi Takvim'de ise yılbaşı ocak ayıdır. Hesap yapıılırken, Rumi Takvim'de mart ayı 1/ay, ocak ayı 11/ay ve şubat ayı da 12. ay olarak hesaplanır.

a) Rumi 1 Mart 1256 - 15 Şubat 1332 (Miladi 13 Mart 1840 - 28 Şubat 1917) tarihleri arasındaki tarih dönüşümleri için;

*** Rumi tarih eğer ocak veya şubat aylarında bir tarih ise, yıl kısmına 585 rakamı (diğer aylar için 584 rakamı) eklenir. Ay kısmına da 13 rakamı eklenir ve Miladi tarih bulunur.

b) Rumi 1 Mart 1333 - 31 Kanunievvel 1341 (Miladi 1 Mart 1917 - 31 Aralık 1925) tarihleri arasındaki tarih dönüşümleri için;

*** Miladi yıldan 584 rakamı çıkarılırsa Rumi tarih bulunur. Ay ve gün farkı yoktur, isimleri aynıdır.

1 MART 1333 ÖNCESİ
584 + 13 GÜN
1 MART 1333 SONRASI
584 EKLENECEK

HİCRİ YILIN MİLADİ YILA ÇEVİRİLMESİ

Hicri yılı 33'e bölünüz. $1420 : 33 = 43.03 (=43)$ (A sayısı)

A sayısını hicri yıldan çıkarınız. $1420 - 43 = 1377$ (B sayısı)

B sayısını 622 ile toplayınız. $1377 + 622 = 1999$

METİN ÇALIŞMALARI*Birinci Metin*

İSM-İ FÂİL ÖRNEKLERİ

عابر عاجز ظاهر عامل ماضي

عاون فاضل بايع غافل حامد كامل

فاسد خابر صاحب رافع فايل شامل

İSM-İ MEF'ÜL ÖRNEKLERİ

مغفور مرزوق محبوب متنزه موفون

منتظر مطرد موضوع مشهور محظوظ

محبوضة مرحوم مفروض مفروض مفروض

İF'ÂL BABI ÖRNEKLERİ

الصلح السغال لورك لورك اعدان لغوان

الناس ديراز لذباح لذباح لذباح

النفاذ السكان اجمال احسان اصرار اخبار

İkinci Metin

TEF'İL BABI ÖRNEKLERİ

نَجِير	نَعْمَر	نَقْدِر	نَفْصِيل	نَعْلِيَّه	نَعْبِير
--------	---------	---------	----------	------------	----------

نَقْدِرْيَه	نَحْفِيُور	نَصْرِيُون	نَحْلِيل	نَعْرِيفَه	نَعْجِيل
-------------	------------	------------	----------	------------	----------

نَخْمِين	نَقْرِيعَه	نَحْكِيمَه	نَحْصِيل	نَكْطِيفَه	نَفْضِيل
----------	------------	------------	----------	------------	----------

MUFÂ'ALE BABI ÖRNEKLERİ

مُخالَفَه	مُحَاذِه	مُخَابِرَه	مُخَاصِرَه	مُعاوِله	مُعاوِله
-----------	----------	------------	------------	----------	----------

مُنَاسِبَه	مُلَاحِظَه	مُحاَلَمه	مُحَاذِره	مُعايِنه	مُحَاسِبَه
------------	------------	-----------	-----------	----------	------------

مُبَارِكَه	مُبَاشِرَه	مُجاوِله	مُنَافِقَه	مُجاوِدَه	مُنازِعَه
------------	------------	----------	------------	-----------	-----------

İNFİ'ÂL BABI ÖRNEKLERİ

لِنَفْلَقَه	لِنَفْسَادَه	لِنَفْجَارَه	لِنَرْفَاعَه	لِنسَارَه	لِنَهَارَه
-------------	--------------	--------------	--------------	-----------	------------

لِنَغْزَالَه	لِنَسْرَانَه	لِنَكْسَانَه	لِنَقْلَابَه	لِنَعْدَاسَه	لِنَطْبَاقَه
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

لِنَفْرَانَه	لِنَطْبَاقَه	لِنَهَارَه	لِنَفْعَالَه	لِنَعْدَاسَه	لِنَفْرَانَه
--------------	--------------	------------	--------------	--------------	--------------

Üçüncü Metin

نَزَلَ فِي فُوَّهٍ بَرِّيٍّ نَّاسِبٍ مُّعْذِنَةٍ

Osmânlî

Mütenâsib

Kuvve-i bahriyemizi

Teşekkül

حَمَانَيْهِ مُحَافَظَهِ بُونَانَرْ سَارُهَوَه

Sâirede

Bulunanlar

Muâhafaza

Osmâniye

لَدِنْ

غَنِي

جُوكَهْ وَرِجَهْ كَمَالَهْ

Edilmiş

Etmış

Derece-i kâmâle

Posta

نَعْرُونْ بِسْكَافُوزْ بَرِّي

Guruş

Bin yüz yedi

لَنْ

Sene

لَبُو

El-yevm

وَلَقَدْ رَمْ

حَضْرَتُمْ بَشَّهْ

بَرْدَهْ

هُمْبُونْ

Vel'ekârim

Hazretlerine

Pâdişah

Hümâyûnumu

عَزِيزُ الْأَرْضِي افْنَرْ مَأْمُورُ بَرِّي

Müdürünu

Memûrlarından

Efendi

Ârif Efendi

Dördüncü Metin

لَعْنُرِي لَعْنَهُ لَعْنَهُ اُولَئِنَسِي

Olunması

Olundu

Olan

Olanları

(أَوْلَادُ زَوْلَدَرَهُ سَبْجَنِي لَسْكَلَرَهُ)

İşkələlerin

Sancağı

Oldur ki

Olunub

ابْيَانَكْ حَصْصَ

Husüs

El-beyânın

Tahrir

Donanma

وَوْنَشْ تَخْرِيرْ

تَابِعْ فَوْلَلَعَدَهُ لَلِيهِ كَوْنَزُوب

İle

Fevk'el-âde

Tâbi'

Gönderüb

عَرْضَ حَالَهُ لَإِبْلَزَ لَرْبِرَهُ إِنْتَهَى

İstanbul

İzmir

İbrâz

Arz-i hal

لَهْ

Ana

Süretiyle

Havâle-nâme

İngiltere

Beşinci Metin

روح لکا رسیده کام که بوئنہ ایشکے بی وندر لکھا شریفه بوئر بیو نہ لکس بیمیر درن اولکا و بولو
روانه رده ارماده بیونج سوئر اولمپیر وی که

Rum Begler begine hüküm kி:

Bundan akdem sana nice defa ahkam-i şerife gönderiliüb münasib olan mahalde cemiyet üzere olasın deyü emrin olmağın ol emr-i hümayyunum mukarrer olub buyurdum kி:

۱. اسناده بیزند و دو دو ولر داسع به و مسی ن علیه دا پا کند و دن و دن کردن سلوں دو دن مور دن زه ادم و جه زن

Istanbul Kadisina ve defterdar Kasim Beşe ve ni'mara hüküm kி:
Halıya sen ki defterdarsın mektub gönderiüb bundan akdem cami'-i serif

Altıncı Metin

نیز ایا همچو ره فرم جمل تینیکو، همچو بندم خدمت کرد خشم عالم داشتند نه زخمیکو، اثنا و سرمه بگزیده بندم

Trabzon beginne hücküm kisi

*Haliya oğlum Bayezid isyan üzere olub asker cem' edüb bundan akşam oğlum selim tale
bekâhi üzerine varub*

Siverek beginne hüküm ki:

Siverek kadisi mektub gönderüb Siverekde vaki' olan ekrad (Kurd) taifesi benim hatunum
veya kızım falan nam na mahrem ile kelimat eylesdi deyii ol kimesneyi hilaf-i şer'i şerif katlı
ediib harmelerin ve damların ihrak ediib

سلطه سليم خضرابانیه کلمه بودنها فرم سلطه کلمه به بونم از این اولین بحث می باشد

Sultan Selim Hazretlerine hükküm ki:
Bundan akşam sana hükümü hümayunum ırsal olunub öte canibde bir sahih haber ma'sum
olunca mahmuse-i amire

Yedinci Metin

مُحْرِرُ لِيْلَةِ الْأَنْوَافِ مُشْهُورٌ بِنَسْخِهِ وَالْفَنِ

مُحْرِرُ لِيْلَةِ الْأَنْوَافِ مُشْهُورٌ بِنَسْخِهِ وَالْفَنِ

TAHRÎREN FÎ EVÂİLİ ŞEHİRİ RAMAZÂN SENE SEMÂNE VE MİE VE ELF - 1108 (NİSAN 1697)

مُحْرِرُ لِيْلَةِ طَوْبِيِّ الْجَمِيعِ مُشْهُورٌ بِنَسْخِهِ وَالْفَنِ

مُحْرِرُ لِيْلَةِ طَوْبِيِّ الْجَمِيعِ مُشْهُورٌ بِنَسْخِهِ وَالْفَنِ

TAHRÎREN FÎ EVASITI ZİLHİCCE SENE AŞERE VE MİE VE ELF - 1110 (HAZİRAN 1699)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لِعَدِيْرِيِّ عَشْرِيِّ مُشْهُورٌ بِنَسْخِهِ وَالْفَنِ

رِبِيعُ الْآخِرَةِ سَنَةِ الحِدْيَ عَشْرِيِّ عَشْرِيِّ مُشْهُورٌ بِنَسْخِهِ وَالْفَنِ

REBİÜLAHİR(E) SENE İHDÄ AŞERE VE MİE VE ELF - 1111 (EKİM 1699)

Sekizinci Metin

مُحَمَّدٌ فِي الْمِبْرُزِيِّ الْقَعْدَةِ شَرْبَدَ وَمَا يَهُ وَالْفَ

تَهْرِيرٌ فِي الْوَلَدِ ذِي الْقَعْدَةِ سَنَةِ سَعْ وَمَا يَهُ وَالْفَ

TAHRİREN Fİ EVÂİLİ ZİLKADE SENE TİS'A VE MİE VE ELF - 1109 (MAYIS 1698)

مُحَمَّدٌ فِي الْمِسْطَارِ بِرَبِيعِ الْلَّادُونِ شَرْبَدَ وَمَا يَهُ وَالْفَ

تَهْرِيرٌ فِي الْوَسْطِ رَبِيعِ الْلَّادُولِ سَنَةِ عَشْرَ وَمَا يَهُ وَالْفَ

TAHRİREN Fİ EVASITI REBİÜLÜLÂ SENE AŞERE VE MİE VE ELF - 1110 (EYLÜL 1698)

جَاهِي لِلْلَّادُونِ لِصَهْرِي شَرْبَدَ وَمَا يَهُ وَالْفَ

جَاهِي لِلْلَّادُولِ سَنَةِ (جَاهِي) عَشْرَ وَمَا يَهُ وَالْفَ

CÜMADEL ÜLA SENE İHDAAŞERE VE MİE VE ELF - 1111 (KASIM 1699)

FARSÇA KELİMELERİN
OKUNUŞU

خ

س

ر

؛

*IV. BÖLÜM
FARSÇA KELİMELERİN OKUNUŞU*

*F*arsça dil özellikleri bakımından Türkçeye yakınlık arz eder. Fars dili sondan eklemeli bir dildir. Cümleler ise başta özne, sonda yüklem şeklindedir. Yüklemeler şahıs ekleri ve zaman eklerini taşırlar.

*B*ütün bu özellikleriyle beraber güclü bir edebiyat diline sahip olan Farsçayı Osmanlılar kullanmış ve edebi eserlerinde yer vermiştir. Hatta Selçuklular zamanında tamamıyla Farsça eserlerin yazıldığı görülmüştür (Mesnevi gb.).

*K*itabımızın bu bölümünde Osmanlıcada kullanılmış olan Farsça ekleri ve kelimelerin yazılışını göreceğiz. Ayrıca İran kökenli olan Hatt-ı Ta'lik yazısını inceleyeceğiz. Tevkî hattının 14. asırda İran'da kazandığı değişiklikle ortaya çıkan çok resmi yazışmalarda kullanılmıştır.

*T*a'lik "asma, asılma" anlamına gelmektedir. Bu adı almasının sebebi harflerin birbirine asılmış gibi bir manzara arz etmesinden ileri gelmektedir. Ta'lik yazı her şeyden önce harf şekillerinin oranlığı ve çizgilerinin müzikisi ile dikkati çeker.

*T*a'lik yazında üslup vardır. İran Ta'lik üslubu ve Osmanlı Ta'lik üslubu. Anadolu'da hattatlar 14. yüzyıla kadar İran üslubunun etkisinde kaldı. Fakat Türk hattatları bu yazda kendi görüş ve sanat anlayışlarını uygulamışlardır. Yesârî'nin öncülüğü ve oğlu Yesârî-zade Mustafa İzzet'in gayreti ile yeni bir üslup meydana geldi. Haşmetli sülüsün yanında ince, kavisli, narin yapısı ve harekesiz yazılışıyla hoş ve şiir gibi görünüşe sahip olan bu ta'lik hattının hurde(küçük) ve hafi(ince) denilen şekli edebi eserlerde ve divanlarda kullanılmış, fetvahanenin de resmi yazısı olmuştur.

*T*a'lik yazının en önemli özelliklerinden biri, eğri çizgilerdir. Yer yer incelip kalınlaşan harfler ve bağlantıları, canlılık, akıcılık verir. Her türlü hareke ve tezyinat külfetinden kurtulmuş, sade, çıplak, incelerek eğilen çizgiler, asılıp duran son derece ölçülü çanaklar, uzayıp giden keşideler (çekilişler) melekleşmiş, zengin doğu kültürünün ve ruhunun ortaya çıkışı olarak görünürler. Ta'lik hattında elif ve lamlar soldan sağa doğru meyletmış; vav, fe, kaf, mim gibi harflerin gözleri kapanarak küçülmüştür. Be, sin, fe, kaf gibi harflerin kolları uzayıp gitmiş, harfler asılıp kalmıştır.

*K*alınlığı sülüs kadar olan bu yazıyı rivayete göre Hoca Ebul Al , Pehlevi ve Kufi yazılarını birleştirmek suretiyle icat etmiştir.

خروف خط تعلیم

ل ب پ س خ ج ع د ذ

ا ب پ ت ش ح د ذ

ر ز ز ر س ش ص ض ط ظ ع غ

ر ن ز ش س ش ص ض ط ظ ع غ

ف ن ک ک ل ل ح و د ه ل ل ای

ف ن ک ک ل ل م ن و و ل ل ای

۱ ۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ ۰

ظاکر رشته اقبالنی برآه کسر

مانع رزق اولانک رزقني اللہ کسر

جناب حق ولی نعمت جهان خلیفه رسول رب منان پادشاہ مزافندزمز

Kırk Yedinci Ders

Farsça Ön Eklər

- ⌚ Farsçada en sık kullanılan ön eklere burada yer vereceğiz.
- ⌚ Farsça olumsuzluk ekleri olan (پ) ve (ت) ekleri, kelimeleme ön ek olarak gelir.
- ⌚ Arapçada buna benzer olumsuzluk bildiren(بـ) eki vardır.

بِي حَسَابٍ	بِي نَمْكٍ	بِي پَرْوَا	بِي سُودٍ	بِي كَارِ	بِي هُدَهٍ	بِي خَبَرٍ
Bi hesab	Bi nemek	Bi perva	Bi sud	Bi kar	Bi hude	Bi haber
نَادَان	نَامْحَرْم	نَامْقُبُولٌ	نَامْسَاعِدٌ	نَاجِزٌ	نَاجِّارٌ	نَآشِنَا
Na dan	Na mahrem	Na makbul	Na müsaид	Na çiz	Na çar	Na aşina
بِلَاتِهِلْكَةٍ	بِلَأَپْرَوْوَا	بِلَامْعَذْرَتٍ	بِلَامْهَلْتٍ	بِلَامْجَرْتٍ	بِلَاقِيدٍ	بِلَافَاصِلَهٍ
Bila tehlike	Bila perva	Bila mazeret	Bila mühlet	Bila ücret	Bila kayd	Bila fasila

- ⌚ Farsça (üzere) anlamı taşıyan (بر .) eki kelimelerin önüne gelir.
- ⌚ Arapçada buna benzer (على) eki vardır.

بِرْ دُوش	بِرْ خُورْدَار	بِرْ قَرَار	بِرْ كَمَال	بِرْ بَاد	بِرْ وَجَهٍ	بِرْ مُوجَبٍ	بِرْ
Ber dus	Ber hundar	Ber karar	Ber kemal	Ber bad	Ber vech	Ber mucib	Ber
عَلَى الدَّوَامِ	عَلَى الْعَجَدِ	عَلَى الْعَادَةِ	عَلَى الْعَطْلَاقِ	عَلَى الْأَجَمَالِ	عَلَى الْعَادَةِ	عَلَى الْعَجَدِ	عَلَى الْأَكْثَرِ
Ale'l'ekser	Ale'l'husus	Ale'l'icmal	Ale'l'itlak	Ale'l'ade	Ale'l'acele	Aled'devam	

- ⌚ Farsça (den) (dan) anlamı taşıyan (من) eki kelimelerin önüne gelir.
- ⌚ Arapçada buna benzer (مـ) eki vardır.

از جمله	از قضا	از دل	از بر	از قدیم	از نو	از جان
Ez cümle	Ez kaza	Ez dil	Ez ber	Ez kadim	Ez nev	Ez can
مِنْ بَعْدِ	مِنْ جَمْلَهٍ	مِنْ الْأَنَّ	مِنْ طَرْفِ اللَّهِ	مِنْ عُشْقٍ	مِنْ الْأَنَّ	مِنْ غَيْرِ حَدَّ
Min ba'd	Min cümle	Min dil	Min ber	Min kadim	Min nev	Min can
من الاول	من جمله	من دل	من بر	من قدیم	من نو	من جان
Minel 'evvel	Min cümle	Min dil	Min ber	Min kadim	Min nev	Min can

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

در پی	در میان	در کمین	در عهده	در کنار	در حال	در آن	در
Der pey	Der miyan	Der kemin	Der uhde	Der kenar	Der hal	Der an	İçinde
هم فکر	هم سال	هم شهری	هم شیره	هم زمین	هم امان	هم جنس	هم
Hem fikir	Hem sal	Hem şehri	Hem şire	Hem zemin	Hem an	Hem cins	Ayniyet

Kırk Sekizinci Ders

Farsça Son Eklər

پیغامبر	رخ بر	سفر بر	ره بر	بار بر	نامه بر	دل بر	بر
Peygam-ber	Renc-ber	Sefer-ber	Reh-ber	Bar-ber	Name-ber	Dil-ber	Ber
یک وار	آواره وار	سزاوار	خاروار	استوار	شاھوار	امیدوار	وار
Yek-var	Avare-var	Seza-var	Har-var	Üstü-var	Şah-var	Ümid-var	Var
شبگیر	پشگیر	کفگیر	بارگیر	آبگیر	جهانگیر	طرفگیر	گیر
Şeb-gir	Piş-gir	Kef-gir	Bar-gir	Ab-gir	Cihan-gir	Taraf-gir	Gir
حاجمند	گله مند	غیر تمند	ارجمند	دردمند	دانشمند	بهرمند	مند
Hacet-mend	Gile-mend	Gayret-mend	Ercü-mend	Derd-mend	Daniş-mend	Behre-mend	Mend
شاھانه	پدرانه	مستانه	مردانه	معصومانه	دوستانه	مغرورانه	انه
Şah-anne	Peder-anne	Mest-anne	Merd-anne	Ma'sum-anne	Dost-anne	Mağrur-anne	Ane
گناہکار	福德کار	جفاکار	بسته کار	صنعتکار	خدمتکار	حیله کار	کار
Günah-kar	Feda-kar	Cefa-kar	Beste-kar	San'at-kar	Hidmet-kar	Hile-kar	Kâr

☞ Mekan bildiren ekler ise şunlardır.

خرزار	شوره زار	نیزار	لاله زار	کشترزار	گلزار	چمنزار	زار
Har-zar	Şüre-zar	Ney-zar	Lale-zar	Kışt-zar	Gül-zar	Çemen-zar	Zar
کوهستان	بوستان	شبستان	زمستان	قبرستان	گلستان	عجمستان	استان
Kuh-istan	Bu-istan	Şeb-istan	Zem-istan	Kabr-istan	Gül-istan	Acem-istan	İstan
اقامتگاه	عبدتگاه	گذرگاه	دستگاه	درگاه	دانشگاه	قرارگاه	گاه
İkamet-gah	İbadet-gah	Güler-gah	Dest-gah	Der-gah	Daniş-gah	Karar-gah	Gah

Kırk Dokuzuncu Ders

Farsça İsimlerin Çoğul Yapılması

- ☞ Farsça kelimelerde bazen "hı" harfinden sonra gelen "vav" harfleri yazıldığı halde okunmazlar (Vav-ı ma'dule)

خواه	خواهش	خواب غفت	خوان مولد	دعا خوان	خیر خواه	خواجه
Haher	Hahiş	Hab-ı gaflet	Mevlid-han	Dua-han	Hayır-hah	Hace

Ellinci Ders

Farsça İsimlerin Çoğul Yapılması

- ☞ Farsça isimlerde tipki Arapçada olduğu gibi Erkek ve Dişilik özelliği yoktur. Bu yönyle Arapçaya nazaran Farsça kelimelerin çoğul yapılması daha kolaydır.
- ☞ Yalnız Farsça kelimelerde, canlı ve cansız nesnelerin çoğul yapılması sırasında kelime sonuna getirilen ekler farklılık arz eder.
- ☞ Canlı varlıkların çoğulunda kelimenin sonuna ان veya گان eki , cansız varlıkların çoğul yapılmasında ise kelime sonlarına ها eki getirilir.

بندگان	آهوان	شاهان	خواجهگان	مردان	ان
Bendegan	Ahuan	Şahan	Hacegan	Merdan	An
تاسمه‌ها	تکمه‌ها	ماه‌ها	باخچه‌ها	آسیابها	ها

عاقل ایه که قیل نمازی چون سعادت تاجید
سن نمازیے شویله پیل که مؤمنک معراجید

Elli Birinci Ders

Farsça İsim Tamlamaları

- ⌚ Farsça İsim tamlamaları ana esaslarıyla üç bölümde incelenir. Sırasıyla :
 - a. İzafet kesresi ile
 - b. İzafet ye'si ile
 - c. Kesik izafet ile tamlamadır.
- ⌚ Eğer tamlama birden fazla kelimedenden oluşuyorsa buna Zincirleme Tamlama denir.
- ⌚ Üçlü tamlamalarda bazen son iki kelime kesik tamlama olabilir.
- ⌚ Üçlü tamlamaların birçoğunda son iki tamlamanın Arapça kurallara göre yapılandığını görürüz.
- ⌚ Üçlü tamlamaların bazılarında son iki tamlamanın arasını "ve" bağlacı girer.

میدان حرب

Meydan-i harb

دولت علیہ

Devlet-i Aliye

خط همایون

Hatt-i hümayun

امور دولت

Umur-i devlet

دیوان همایون

Divan-i hümayun

عساکر اسلامیہ

Asakir-i İslamiye

قلوب ناس

Kulüb-i nas

سردار اکرم

Serdar-i ekrem

دریای سیاه

Derya-yı siyah

اوردوی همایون

Ordu-yı hümayun

امراي مملكت

Umera-yı memleket

وزراي عظام

Vüzera-yı izam

در سعادت

Der-saadet

سر عسکر

Ser-asker

عالم پناه

Alem-penah

میر الای

Mir-alay

والي ولايت مصر

Vali-yi vilayet-i Mısır

مالک دولت عليه

Memalik-i devlet-i aliye

وزير دوراندیش

Vezir-i dur-endiş

عساکر ظفر رهبر

Asakir-i zafer-rehber

مكتوب مرغوب الاسلوب

Mektub-ı mergubu'l üslub

دولت الى الدوام

Devlet-i ile'd devam

دشمن دين و دولت

Düşman-ı din ü devlet

شمშیر غزاوجهاد

Şemşir-i gaza ve cihad

Elli İkinci Ders

Farsça Sayılar & Günler & Aylar

پنج

Penc (beş)

چهار

Çehar (dört)

س

Se (üç)

دو

Dü (ik)

یک

Yek (bir)

ده

نه

هشت

هفت

شش

Deh (on)

Neh (dokuz)

Heşt (sekiz)

Heft (yedi)

Ses (altı)

پانزده

چهارده

سیزده

دوازده

یازده

Panzdeh (onbeş)

Çehardeh (ondört)

Sizdeh (onüç)

Devazdeh (onik)

Yazdeh (onbir)

بیست

نوازده

هر شده

هفتاده

شازده

Bist (yirmi)

Nevazdeh (ondokuz)

Hejdeh (onsekiz)

Heftdeh (onyedî)

Şazdeh (onaftı)

پنجاه

چهل

سی

بیست

ده

Pencah(ellü)

Çihil(kırk)

Si(otuz)

Bist(yirmi)

Deh (on)

صر

نود

هشتاد

هفتاد

شصت

Sad(yüz)

Neved(doksan)

Heştad(seksen)

Heftad(yetmiş)

Şast(atmış)

ششصد

پانصد

چهار صد

سیصد

دویست

Şeşsad(aştı yüz)

Pansad(beyüz)

Çeharsad(dörtyüz)

Sisad(üçyüz)

Düvist(iki yüz)

دو هزار

هزار

نصد

هشتصد

هفتصد

Du hezar(ikibin)

Hezar(bin)

Nühsad(dokuz yüz)

Heştad(sekiz yüz)

Heftsad(yedi yüz)

RUZHA روزہ

شنبه	جمعه	چخ شنبه	چهار شنبه	سہ شنبہ	دو شنبہ	یکشنبہ
Şenbe	Cuma	Pencşenbe	Çeşerşenbe	Seşenbe	Düşenbe	Yekşenbe

MAHHA ماهہ

شهر یور	مرداد	تیر	خرداد	اوردیجشت	فرور دین
6. Şehriyer	5. Mordad	4. Tir	3. Hordad	2. Urdibihişt	1. Ferverdin
اسپند	بہمن	دی	آذر	آبان	مہر
12. İspend	11. Behmen	10. Dey	9. Azer	8. Aban	7. Mihr

توبہ باربی خط را سنه کنید کلریمه

بلوپ ایتد کلریمه بلمه یوب ایتد کلریمه

Birinci Metin

آه من الموت

قا شقچيلر كتخادى

حاجي امين اغا نك

مخدومي مالييه مييزلرندن

مرحوم حاجي باقي افندىن

زوجه سى صالحات امتدن

مرحومه حديجه خيريه

Ah mine'l mevt

Kaşikçilar kethüdasi

Hacı Emin Ağa'nın

Mahdumu malîye mümeyyizlerinden

Merhum Hacı Bakı Efendi'nin

Zevcesi salihat-i ümmetden

Merhume Hadice Hayriyye

İkinci Metin

آه من الموت

اون سکز ياشمده بالقانلری ايتدم رزمگاه
خانانک سمعي مھینلری اولدی مانع
يا شھید يا انتقام سوداسنه قوشدم بودم
يکمی ياشمده اريشندی حیاته خاتمه
ضابطان قرداشلرمله مسلمانلردن رجام
 توفیق پاشازاده حسن نشانة بر فاتحه

۱۳۳۳

سنہ

Ah min'el mevt

On sekiz yaşımda Balkanları ettim rezm-gâh
Hainanın sa'i mühinleri oldu mani'a
Ya şehid ya intikam sevdasına koşdum bu dem
Yirmi bir yaşımda erişdi hayatı hatime
Zabitan kardeşlerimla Müslümanlardan ricam
Tevfîk Paşa Zade Hasan Neşet'e bir Fatîha

1333

Sene

Üçüncü Metin

يَا حَضْرَتْ مُحَمَّدْ مَوْلَانَا جَلَالُ الدِّينِ رُومِيْ
اَسْكَنْدَرْ مَوْلَوِيْ خَانَزَادِيْ
پُوسْتْ نِيشْنِيْشْ رِشَادْ لُو
اَحْمَدْ عَارِفْ اَفْنَدِيْ
خَطَّلَرْ شَيْكِ كَرِيمِيْ
وَحَافِظْ سَلِيمَهَانْ فَنْدِنِيْكِ
حَلِيلَهَ سَمِيْ حُومَهُ وَمَغْفُورُهَا
شَيْرِفَهَ صَحَا هُرْمُوزْ خَانَمَكِ
رُوحْ شَيْرِيْ اِيجُونْ الْفَاتِحَةَ
فِي ١٥ صَفَر

١٢٨٤

سَنَة

Ya Hazreti Muhammed Mevlana Celaleddini Rumi

Üsküdar mevlevihanesi

Post-nişiniş reşadetlü

Ahmed Arif Efendi

Hazretlerinin kerimesi

Ve Hafız Süleyman Efendi'nin

Hasilesi merhume ve mağfurun leha

Şerife Salîha Hürmüz Hanım

Ruh-i şerifi içün El-Fatiha

Fi 15 Safir

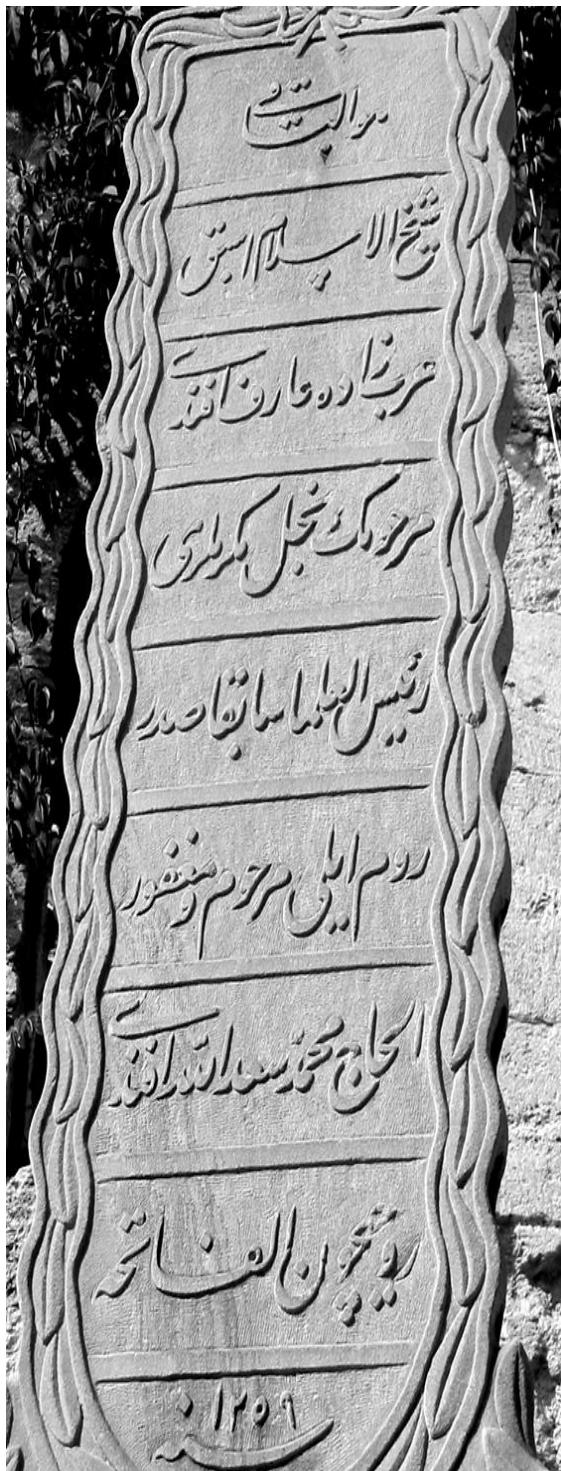
1284

Sene

Dördüncü Metin

هوابات

شیخ الاسلام اسپق

عرب زاده عارف افندے

مر حومک نجل مکملی

رئیس العلماء سابقًا صدر

روم ایلی مر حوم و مغفور

الحاج محمد سعدالله افندے

روحیجون الفاتح

1259

سنن

Hüvel'bâki

Şeyhül Islam-i esbak

Arab Zade Arif Efendi

Merhumun necl-i mükerremleri

Reis ül-ulema sabikan sadr-i

Rumeli merhum ve mağfur

El-Hac Muhammed Sa'dullah Efendi

Ruhîçün El-Fatiha

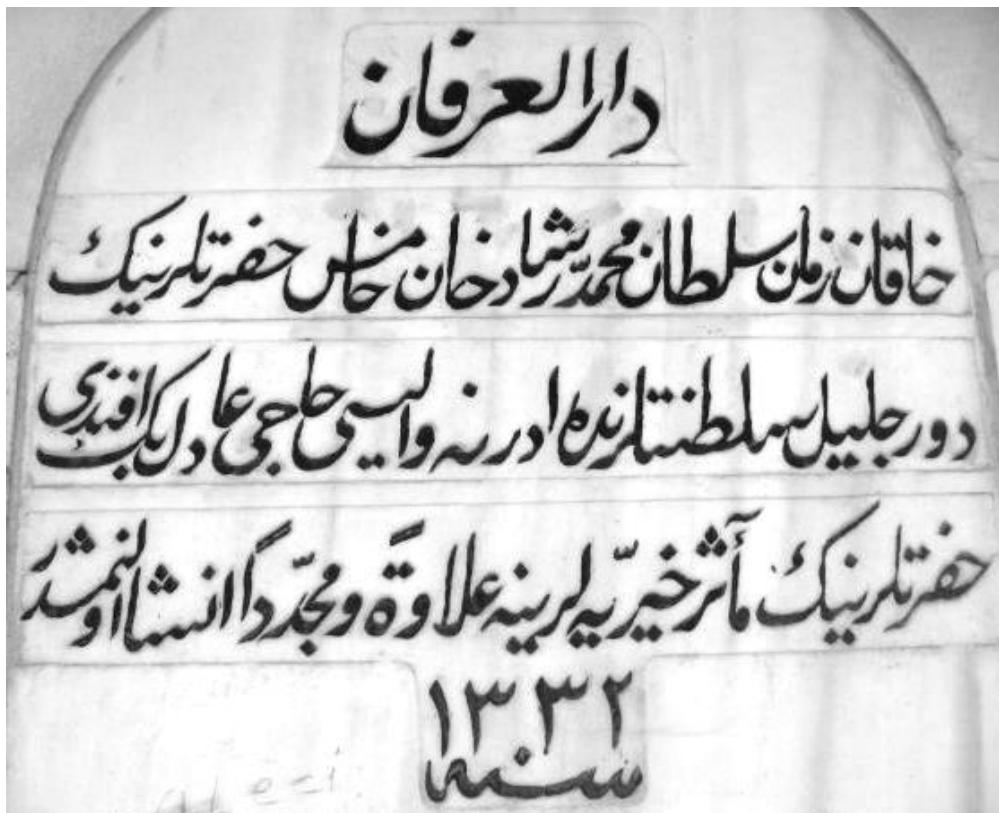
1259

Sene

Beşinci Metin

دارالعرفان

خاقان زمان سلطان محمد رشاد خان خامس حضرتleriniek
دور جلیل سلطنتlerinde ادرنه والیسی حاجی عادل بک افندی
حضرتleriniek ما ثر خیریه لرینه علاوه و مجدد آنسا او نموده

۱۳۳۲

سنہ

Dar'ül-İrfan

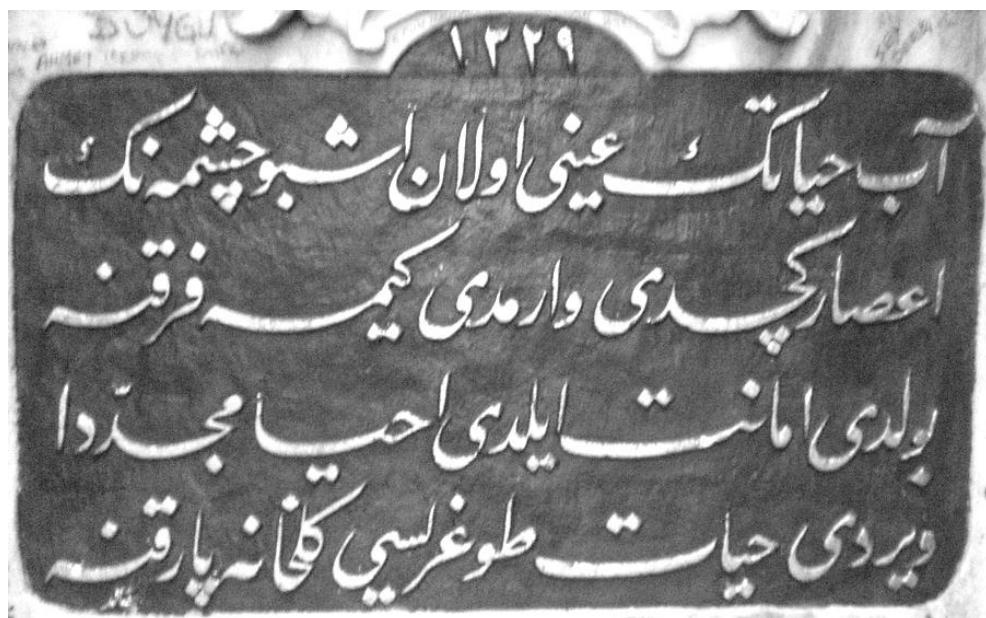
*Hakkan-ı zaman sultan Muhammed Rəşad Han Hamis hazretlerinin
Devr-i celil-i səltənatlarda Edirne valisi Hacı Adil Beğ Efendi
Hazretlerinin measir-i hayriyyelerine işaveten ve müceddeden inşa olunmuşdur*

1332
sene

Altıncı Metin

1329

آب حیاتک عینی اولان اشبو چشمہ نک
اعصار کچدی وارمادی کیمسه فرقنه
بولدی امانت ایلدی احیا مجدد
ویردی حیات طوغرلیسی گلخانه پارقنه

1329

*Ab-i hayatın aynı olan işbu çeşmenin
Asar geçdi varmadı kimse farkına
Buldu emanet eylesdi ihya müceddeden
Verdi hayat doğrusu Gülhane Parkına*

Yedinci Metin

وَمِنَ الْمَاءِ كُلُّ شَيْءٍ
صَاحِبُ الْخَيْرَاتِ وَالْحَسَنَاتِ صَدِرًا عَظِيمًا سَبِقَ
مَرْحُومٌ وَمَغْفُورٌ لَهُ سِيَاوُشْ پَاشَارُو حِيجُونْ رَضَاللَّهُ
الْفَاتِحَة

۱۰۱۱

*Ve min'el māi kūlli şey'in hay**
Sahibü'l-hayrat ve'l-hasenat sadrazam-i esbağ
Merhum mağfurleh Siyavüş Paşa ruhiçün rıza'l-lillah
El-Fatiha
1011
**Diri olan her şey sudandır.*

Sekizinci Metin

قبله حاجات اوله شاہان دهره دائم
عرض او ط سن قیلدی نو بنیاد سلطان مصطفیٰ

*Kıble-i hacat ola şahan-ı dehre daima
Arz odasın kıldı nev-büyüyad Sultan Mustafa*

L V G Ā T Ç E

ك

ه

خ

ئ

LÜGĀTÇE

آب	(F): <i>Su</i>
آب حیات	(F): <i>Hayat suyu</i>
آبگیر	(F): <i>Su bırıkçı yer, havuz</i>
آخر	(A): <i>Nihayet, son olarak</i>
آسیاب	(F): <i>Su değirmeni</i>
آسمان	(F): <i>Gök, sema</i>
آواره	(F): <i>Serseri, işsiz, aylaklı</i>
آواز	(F): <i>Ses, seda</i>
آهالی	(A): <i>Halk</i>
آهو	(F): <i>Ceylan, karaca</i>
ابرو	(F): <i>Kaş</i>
ابله	(A): <i>Aptal</i>
ابراز	(A): <i>Meydana çıkarma, gösterme</i>
اتحاد	(A): <i>Bir olma, birleşme, aynı fikirde olma</i>
اتخاذ	(A): <i>Kabul etme</i>
اثواب	(A): <i>Giyerek seyler</i>
اجتماع	(A): <i>Toplanması, bir araya gelme, toplantı</i>
احراق	(A): <i>Yakma, yakılma</i>
احکام شریفه	(A): <i>Padışaha ait hüküm ve emirler</i>
احیا	(A): <i>Diriltme, canlandırma</i>
ادیب	(A): <i>Edebi, terbiyeli, terbiye almış, edebiyatçı</i>
ارباب استحقاق	(A): <i>Hak kazanmış olanlar, hak sahipleri</i>
ارجمند	(F): <i>İtibarlı, şerefli, muhterem</i>

اسناد	(A): <i>Bir şeyi birisi için yaptı deme, iftira etme</i>
ارشاد	(A): <i>Doğru yol gösterme, uyarma</i>
ازجمله	(F-A): <i>Bu arada, başlıca, özellikle</i>
ازدواج	(A): <i>Evlenme</i>
ازقدیم	(F-A): <i>Eskiiden beri</i>
ازل	(A): <i>Başlangıcı olmayan</i>
ازنو	(F): <i>Yeniden</i>
اسبق	(A): <i>Öncekinden daha önceki, daha eski</i>
استدعا	(A): <i>Yalvararak isteme, dilekçe</i>
استقلال	(A): <i>Kendi başına olma, kimseye bağımlı olmama</i>
استناد	(A): <i>Dayanma, güvenme</i>
استوار	(F): <i>Sağlam, kuvvetli, dayanıklı</i>
اسفل	(A): <i>En sefil, en aşağı</i>
اشعار	(A): <i>Yazılı haber verme</i>
صغر	(A): <i>En küçük</i>
اصلاح	(A): <i>İyi bir hale koyma, iyileştirme, düzeltme</i>
اضحلال	(A): <i>Yok olma</i>
اعصار	(A): <i>Asırlar, yüzyıllar</i>
افرات	(A): <i>Aşırı, aşırı gitme, ileri gitme</i>
قدم	(A): <i>İlk, önce, önceki, daha önceki</i>
آکراه	(A): <i>Birine zorla iş yaptırmaya, tıkanınma</i>
اليوم	(A): <i>Bugün, şu anda, hala, şimdi</i>
امور مودوعة	(A): <i>Emanet edilmiş işler</i>
انحصر	(A): <i>Bir şeyi, bir şeyi başkası yapmamak üzere bir kişiye, bi müesseseye verme</i>

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

اندام	(F): <i>Vücut, boybos</i>
افهام	(A): <i>Fehimedilme, anlaşılmama</i>
اقسام	(A): <i>Takşim etme, parçalanma, ayrılma, bölünme</i>
انکساف	(A): <i>Güneş tutulması</i>
انکشاف	(A): <i>Açılmaya, meydana çıkma</i>
اواخر	(A): <i>Son günler, Ayın 20-30. günleri</i>
اواسط	(A): <i>Orta günler, Ayın 10-20. günleri</i>
اوائل	(A): <i>İlk günler, Ayın 1-10. günleri</i>

ب

با الآخرة	(A): <i>Sonra, sonradan</i>
با الذات	(A): <i>Kendi kendisi</i>
با العكس	(A): <i>Aksine, tam tersi</i>
با كلية	(A): <i>Büsbütün, bütün bütün</i>
باب على	<i>İstanbul'da Osmanlı zamanında sadrazamlık ile iç ve dış işleri başkanlığının bulunduğu bina</i>
باب فتوى	(A): <i>Şeyh'ül-İslam kapısı</i>
بار	(F): <i>Yük, Tanrı, yağıdır, saçan, dökken</i>
باربر	(F): <i>Yük taşıyan (hamal)</i>
بارگیر	(F): <i>Yük tutan (eşek, at)</i>
بالا	(F): <i>Yüksek, yukarı (rütbe)</i>
بدائع	(A): <i>Eşi ve benzeri olmayan güzel</i>
برخوردار	(F): <i>Mesut olan</i>
برموجب	(F): <i>Gereğince</i>
بروجه	(F): <i>Olduğu gibi olarak</i>
بعده	(A): <i>Sonra</i>
بلا استثناء	(A): <i>İstisnasız</i>
بلاهت	(A): <i>Aptallık</i>
بنده	(F): <i>Kul, köle</i>
بنياد	(F): <i>Temel, esas, bina, yapı</i>
ہرمند	(F): <i>Hisseli</i>

بی سود	(F): <i>Boş, faydasız, neticesiz</i>
بیکار	(F): <i>İşsiz, bekar</i>
بیقدار	(F-A): <i>Kıymetsiz, önemsiz</i>
بین	(A): <i>Ara, aralık, arasında</i>
بی غک	(F): <i>Tuzsuz, tatsız</i>
بی پدہ	(F): <i>Boşuna, boş yere</i>

پ

پارہ	(F): <i>Parça, para</i>
پاشا	(F): <i>General</i>
پایہ	(F): <i>Rütbe, derece</i>
پناہ	(F): <i>Şığınma, şığınılacak yer</i>
پرست	(F): <i>Tapan</i>
پس	(F): <i>İmdî, öyle ise</i>
پوست نشین	(F): <i>Posta oturan tekke şeyhi</i>
پی	(F): <i>İz, işaret, arka, ard</i>
پیر	(F): <i>Yaşlı, ihtiyar</i>
پیغامبر	(F): <i>Haber getiren</i>

ت

تاسمه	(F): <i>Tasma, kayış halâka</i>
تبع	(A): <i>Bir şeyi etrafında tekik etme, mahiyetini anlamaya çalışma, bir şey hakkında geniş bilgi edinme</i>
تحت	(A): <i>Alt, aşağı</i>
تحمیراً	(A): <i>Yazı ile, yazmak suretiyle</i>
تحمیرات قالی	(A): <i>Vilayetlerde bulunan resmi işlemler kalemi</i>
تحفه	(A): <i>Hediye, armağan</i>
ذکرہ	(A): <i>Hükümetten alınan izin kağıdı</i>
ترفع	(A): <i>Yükselme, yükseltme, rütbe verme, rütbe alma</i>
تزیین	(A): <i>Süslenmeye</i>
تكذیب	(A): <i>Yalanlama, yalan olduğunu söyleme</i>

تکمه	(F): <i>Düğme</i>
تعليق	(A): <i>Asma, asılma, askıda bırakma, geciktirme</i>
تولد	(A): <i>Doğma, doğum</i>

ث

ثابت	(A): <i>Hareketsiz, kımıldamayan</i>
ثانياً	(A): <i>İkinci</i>
ثبات	(A): <i>Yerinde durma, kımıldama-ma, kararından vazgeçmemem</i>
ثمن	(A): <i>Bahâ, kıymet</i>
ثمر	(A): <i>Meyve, mahsûl, netice</i>
ثنا	(A): <i>Övme, övüş</i>

ج

جانان	(F): <i>Sevgili, gönül verilmiş</i>
جانب	(A): <i>Taraf, cihet, yan</i>
جال	(A): <i>Dağılar</i>
جبرا	(A): <i>Zorla</i>
جريحه	(A): <i>Yara</i>
جلال	(A): <i>Büyükük, kızgınlık</i>
جهانگیر	(F): <i>Cihani zapteden</i>
جوهردار	(A-F): <i>Elmaslı, bir tür kılıç</i>

چ

چارگاه	(F): <i>Dört taraf, dünya</i>
چاریار	(F): <i>Dört dost (Hz. Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali)</i>
چرخ	(F): <i>Tekerlek, felek, gök</i>
چشم	(F): <i>Göz</i>
چندان	(F): <i>O kadar</i>
چه	(F): <i>Ne</i>
چھرہ	(F): <i>Yüz, surat</i>

ح

حاجات	(A): <i>İstekler, dilekler</i>
حاجب	(A): <i>Vezir, amir, kapıcı, perde</i>
حاجتند	(A-F): <i>İhtiyaç sahibi</i>
حاليا	(A): <i>Şimdiki zamanda, şimdiki halde</i>
حجاز	(A): <i>Arap yarımadasında Mekke ve Medine'nin bulunduğu yer</i>
حد	(A): <i>Sınır, derece, değer</i>
حسب القدر	(A): <i>Kaderden</i>
حليله	(A): <i>Zevce, nikahlı kadın</i>
حواجه	(F): <i>Hoca, efendi, müderris</i>
حى	(A): <i>Diri, canlı, Allah'ın isimlerinden biri</i>
حيدر	(A): <i>Aslan, Hz. Ali, cesur, yiğit</i>

خ

خاتمه	(A): <i>Son, nihayet</i>
خادم	(A): <i>Hizmet eden</i>
خاروار	(F): <i>Eşek yükü</i>
خامس	(A): <i>Beşinci</i>
خدا	(F): <i>Tann</i>
خدا بی بدل	(F): <i>Tabii güzellik</i>
خرizar	(F): <i>Dikenlik, çalılık</i>
خط	(A): <i>Yazı, satır, yol</i>
خطاب	(A): <i>Hutbe irad etme işi</i>
خط همايون	(A): <i>Padışah fermanı</i>
خلاف	(A): <i>Karşı, zıt</i>
خلیفه	(A): <i>Birinin yerine geçen kimse</i>
خواجه	(F): <i>Hoca, profesör, efendi</i>
خوطوزل	(T): <i>Başında geniş tepesi olan (kuş)</i>
خائن	(A): <i>Hiyanet eden, nankörlük eden</i>

د

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

دانشمند	(F): <i>Bilgili, medrese öğrencisi</i>
در	(F): <i>Kapı</i>
در پی	(F): <i>Ardı sıra</i>
در دمند	(F): <i>Dert sahibi</i>
در سعادت	(F-A): <i>Saadet kapısı, İstanbul</i>
در عهده	(F-A): <i>Üstüne alma, yüklenme</i>
در کین	(F): <i>Pusuda bekleyen</i>
در کنار	(F): <i>Kenara yazılmış olan yazı</i>
در میان	(F): <i>Ortada arada</i>
ذدار	(F): <i>Kale muhafizi</i>
دست	(F): <i>El</i>
دسته	(F): <i>Demet, tutam, on adet</i>
دل	(F): <i>Gönül, yürek, kalp</i>
دلبر	(F): <i>Gönül çalan (güzel)</i>
دھر	(A): <i>Dünya, alem, cihan, devir, zaman</i>
ديوان همایون	(A-F): <i>Padışah huzuru, meclisi</i>

ذ

ذکر	(A): <i>Zikreden, Allah'ı çokça zikreden</i>
ذات	(A): <i>Sahip, malik (kadın)</i>
ذاتاً	(A): <i>Aslında, asıl olarak, esasen</i>
ذاتي	(A): <i>Kişiye ait, kişiye özel</i>
ذب	(A): <i>Kovma</i>
ذرہ	(A): <i>Pek ufkak parça</i>
ذکاء	(A): <i>Zihin keskinliği, zeka</i>
ذليل	(A): <i>Hor, hakir, alçak, aşağı</i>
ذوات	(A): <i>Kişiler, şahıslar, kimseler</i>
ذی	(A): <i>Sahip anlamına gelen Arapça ön eki</i>
ذی حیات	(A): <i>Hayat sahibi, canlı</i>

ر

رأى	(A): <i>Rey, fikir, oy</i>
رجال	(A): <i>Erkekler, bellî bir makama sahip kimseler</i>
رزمگاه	(F): <i>Savaş meydanı</i>
رشادلو	(A): <i>Seyhler ve celebiler hakkında kullanılan lağap</i>
رجی بر	(F): <i>Ağrı ve sıkıntı çeken, ırgat, işçi</i>
رصد	(A): <i>Gözetleme, bekleme</i>
رفع	(A): <i>Yüksek, yüce</i>
رفيق	(A): <i>Arkadaş, yoldaş</i>
ره	(F): <i>Yol, usul, meslek</i>
رہبر	(F): <i>Yol gösterici, kılavuz</i>

ز

زاده	(F): <i>Evlat, oğul</i>
زاده	(A): <i>Çoğu olsun, artsın anlamında bir dua sözü</i>
زار	(F): <i>Ağlayan, inleyen</i>
Zahed	(A): <i>Sofu, zühd sahibi</i>
زائل	(A): <i>Sona eren, devamlı olmayan</i>
زبان	(F): <i>Dil, lisän</i>
زر	(F): <i>Altın, sarı</i>
زمستان	(F): <i>Kış mevsimi</i>
زن	(F): <i>Kadın</i>
زواں	(A): <i>Yerinden ayrılma, gitme, sona erme, öğle vakti</i>

ڙ

ڙاله	(F): <i>Gece yağan ince nem</i>
ڙاڙ	(F): <i>Suçma, boş söz</i>
ڙرف	(F): <i>Derin</i>
ڙنده	(F): <i>Eski, yırtık, yamalı hırka</i>
ڙولیده	(F): <i>Karışık, taranmamış, birbirine dolanmış</i>
ڙيان	(F): <i>Kızgın, kükremiş</i>
ڙير	(F): <i>Göl, havuz</i>

ڦیک (F): Yağmur damlaşı

س

سابقاً	(A): Evvelce, bundan önce
سال	(F): Yıl, sene
سالف	(A): Geçen, geçmiş
ساعر	(A): Seyreden, hareket eden, diğer, başka, gayri
سر	(F): Baş, kafa, başkan
سرحد	(F-A): Hudut, sınır
سر عسڪر	(F-A): Ordú Kumandani
سراوار	(F): Münasip, uygun, yaraşır
سعى	(A): Çalışan
سفر	(A): Yolculuk, savaş, savaşa gitme
سفربر	(A-F): Savaşa hazırlanma durumu
سفینه	(A): Gemî, vapur

ش

شاه	(F): Padişah, hükümdar
شاهوار	(F): Hükümdara yakışır biçimde
شب	(F): Gece
شبستان	(F): Yatak odası, harem dairesi
شبگیر	(F): Gece uyumayan, gece giden kervan, sabah vakti
شقى	(A): Haydut, yol kesen
شمشير	(F): Kılıç
شوره زار	(F): Çorak yer, çöл
سوق	(A): Şiddetli arzu, istek
شهداء	(A): Şehitler
شیر	(F): Aslan, haydar

ص

صبيان (A): Çocuklar

صدر	(A) : Göğüs, başkan, kazasker, sadrazmin klashtılmıştı
صدر روم ايلی	(A): Rumeli kazaskeri
صریح	(A): Açık, meydanda, belli
صغری	(A): Küçük
صلیب	(A): Haç
صوفی	(A): Tasavvuf ehlî, sofu
صیفیه	(A): Yazlık, yazlık ev
صین	(A): Çin
صیوف	(A): Yaz mevsimleri

ض

ضابطان	(A): Subaylar
ضاحیه	(A) : Bir şehrin dışında kalan çıkışlık ve çorak yer
ضاله	(A) : Sapılmış, doğru yoldan çıkışmış, günaha girmiş
ضایع	(A): Elden çıkan, kaybolan, yitik
ضبط	(A) : Sıkı tutma, idare altına alma, kayıt altına alma
ضرب	(A): Dövme, vurma
ضعف	(A): Zayıflık, kuvvetsizlik, meyil
ضم	(A): Arttırma, katma, ekleme
ضمناً	(A) : Açıktan olmayarak, kapalıca, üstü kapalı olarak
ضیا	(A): Işık, aydınlatma

ط

طاعت	(A) : Allah'ın emirlerini yerine getirme
طاله بقاه	(A) : Ömrü uzun olsun (anlamında dua)
طائفه	(A) : Bölük, takım, fırka, kavim, tayfa, gemi işçisi
طبع	(A): Tabiat, huy, basma, mühür
طرفگیر	(A-F): Bir taraf tutan
طعام	(A): Yemek, aş
طفل	(A): Küçük çocuk

- طلاق** (A): *Boşama, nikahı bozma*
طَلْعَتْ (A): *Yüz, cehre, surat*
طَوْلُ (A): *Uzunluk, boy, uzun müddet*

ظ

- ظَاهِرٌ** (A): *Görünen, açık, belli*
ظَلَامٌ (A): *Gölge, korumak, sahip çıkmak*
ظَلْمٌ (A): *Gölge, karanlık, zulüm, haksızlık*
ظَهَرٌ (A): *Öğle vakti*

ع

- عَالَمٌ بَنَاهُ** (A): *Alemin sığınacağı yer*
عَسَكَرٌ (A): *Askerler*
عَظَمٌ (A): *Büyükler, ulular*
عَلَيْهَا (A): *Alimler, ilim sahipleri, bilginler*
عَلَى الْأَجَالِ (A): *Topluca, toplu olarak*
عَلَى الْعَادِهِ (A): *Adet üzere, basitçe*
عَلَى الْعَطْلَاقِ (A): *Umumiyetle, genel olarak*
عَنْيَاتٍ (A): *Gayretli, özenli*
عِيَاشٌ (A): *Çok içki içen*
عِيَالٌ (A): *Bir kimseyin geçindirmek zorunda olduğu kimseler*

غ

- غَابَرٌ** (A): *Gelecek, gelecek zaman*
غَرْبٌ (A): *Batı*
غَرْضٌ (A): *Hedef, gaye, maksat, istek*
غَرْهٌ (A): *Arabi ayın birinci gecesi ve günü*
غَزوَهُ (A): *Akınlı, cenk, savaş*
غَفَارٌ (A): *Kullarının günahlarını affeden Allah*
غَلَامٌ (A): *Köle, esir*
غَلْبَهٌ (A): *Galip gelme, üstünlük, çokluk*

- غَيْبٌ** (A): *Gizli olan, gözle görülmeyen şey*
غَيْرُ (A): *Aynı, başka, diğer, Arapça sıfatların başına gelerek olumsuzluk anlamını verir*

ف

- فَتْقٌ** (A): *Genç, delikanlı, yiğit, mert*
فَخُرٌ (A): *Övünme, böbürlenme, şeref, onur, kıvanç*
فَضْلٌ (A): *Fazla, ziyade, fazlalık, üstünlük, iyilik, fazilet, erdem*
فَقِيهٌ (A): *Fıkıh ilminin ustası*
فَكٌ (A): *Feshetme, bozma, koparma, kesme*
فَلَكٌ (A): *Gökyüzü, sema*
فَوْجٌ (A): *Bölük, takım, cemaat*
فَوْقٌ (A): *Üst, üst taraf, yukarı*
فِي الْعَصْلِ (A): *Aslında*
فِي الْحَقِيقَةِ (A): *Hakikatte, gerçekten*

ق

- قَاطِعٌ** (A): *Kesici, kesen, durdurucu*
قَامِوسٌ (A): *Denizin ortası, lügat, sözlük*
قَبْلِ (A): *Ön, önce, önceki, evvel*
قَدْمٌ (A): *Ayak, adım, uğur*
قَرِيبٌ (A): *Yakın, yakın olan*
قَرِيَّهٌ (A): *Köy, kasaba*
قُلُوبٌ (A): *Kalpler, gönüller*
قَوْا (A): *Kuvvetler, güçler*
قَيْلٌ وَ قَالٌ (A): *Kesici, kesen, durdurucu*
قَيْوَمٌ (A): *Ebedî ve ezelî olan Allah*

ك

- كَتَابَتْ** (A): *Kurallara uygun yazı yazma*
كَتَخَدا (A): *Bir konağın veya bir işin ida-*

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

كثـرت	<i>resine memur olan güvenilir kimse</i> (A): Çokluk, bolluk
گـذرگـاه	<i>(F): Geçilen yer, geçit</i>
کـمـيـه	<i>(A): Kız evlat</i>
كـشـت	<i>(F): Ekin</i>
كـشتـار	<i>(F): Ekin tarlası</i>
كـفـتـ	<i>(A): Zafmet, sıkıntı, zorluk</i>
گـلهـ منـدـ	<i>(F): Şikayet eden</i>
كـفـگـيرـ	<i>(F): Süzgeç, kevgir</i>
كـوهـسـتـانـ	<i>(F): Dağlık olan yer</i>
كـيفـيـتـ	<i>(A): Olagelen iş</i>
كـيـسـنـهـ	<i>(F): Kimse (17. yy. kadar)</i>

ل

لـاـ	<i>(A): Arapça olumsuzluğun edatı</i>
لـاجـلـ	<i>(A): ...den dolayı, için, maskatıyla</i>
لـبـ	<i>(F): Dudak</i>
لـسانـ	<i>(A): Dil</i>
لـشـكـرـ	<i>(F): Asker, yiğit, kahraman</i>
لـغـتـ	<i>(A): Kelime, söz, sözlük</i>
لـوـاءـ	<i>(A): Bayrak, sancak, tugay, tugay komutanı</i>
لـهـ	<i>(A): Onun için, ona, kendisine</i>
لـيـكـنـ	<i>(F): Lakin</i>
لـيلـ	<i>(A): Gece</i>

م

ماـشـرـ	<i>(A): Güzel eserler, nişanlar, izler</i>
ماـرـ	<i>(A): Geçen, geçmiş olan (F): Yılan, iki yüzlü</i>
ماـنـعـهـ	<i>(A): Men' eden şey, engel, özür, zorluk</i>
ماـ	<i>(F): Ay, kamer, senenin on ikide biri</i>
مبـادـرـتـ	<i>(A): Sürat ve gayretle başlama</i>

مبـاشـرـتـ	<i>(A): Bir işe başlama</i>
متـجـاسـرـ	<i>(A): Cüret eden, -e kalkışan, yetenekten, küstah</i>
متـحـمـلـ	<i>(A): Dayanan</i>
متـزاـيدـ	<i>(A): Tezayüd eden, ziyadeleşen, artan, çoğalan</i>
متـسانـدـ	<i>(A): Dayanan, dayanışık</i>
متـشاـبـهـ	<i>(A): Birbirine benzeyen</i>
متـصـورـ	<i>(A): Tasavvur edilmiş, tasarlanmış, düşünülmüş, mümkün olan</i>
متـهـادـيـ	<i>(A): Toplanan, toplanmış, toplu, birikmiş, bireleşmiş</i>
مجـمـعـ	<i>(A): Toplanan, toplanmış, toplu, birikmiş, bireleşmiş</i>
مجـدـداـ	<i>(A): Yeni olarak, yeni baştan</i>
مجـددـ	<i>(A): Yenileyen, yenileyici</i>
مجـردـ	<i>(A): Soyulmuş, çıplak, tek, karışık olmayan, soyut</i>
محـرـوسـ	<i>(A): Muhafaza edilen, gözetilen, kounan</i>
محـلـولـ	<i>(A): Halledilmiş, çözülmüş</i>
محـبـ	<i>(A): Seven, dost</i>
محـدـومـ	<i>(A): Oğul, evlat, hizmet edilmiş</i>
محـربـ	<i>(A): Harbeden, yıkan, yok eden</i>
مرـتـزـقـ	<i>(A): Rızkılanan, azıkılanan</i>
مرـتـنـ	<i>(A): Rehin olarak alan</i>
مرـدـ	<i>(F): Adam, insan, erkek, yiğit</i>
مرـغـوبـ	<i>(A): Rağbet edilmiş, beğenilmiş, istenilen, sevilen</i>
مـذـكـورـ	<i>(A): Zikredilen</i>
مسـتـحـصلـ	<i>(A): Yetişiren, yetiştirci, üretici</i>
مسـتـعـجلـ	<i>(A): Acele, hemen yapılması gereken şey</i>
مسـتـعـفـيـ	<i>(A): İstifa eden, işinden kendi arzusu ile ayrılan, suçunun bağışlanması isteyen</i>
مسـلـمـ	<i>(A): Teslim edilmiş, doğruluğu kabul edilmiş</i>
مسـلـمـ	<i>(A): Teslim eden, Mülkiye kaymakamı veya Nahiye müdürü</i>
مسـمعـ	<i>(A): Kulak</i>
مشـاهـدـهـ	<i>(A): Bir şeyi gözle görme</i>

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

مشريه	(A) : Maşrapa
مشمعه	(A) : Şamdan
مصالح	(A) : İşler
معاونت	(A) : Yardım yardım etme, yardımçılık
المعروف	(A) : Bilinen
معلوم	(A) : Bildirilmiş
مغلق	(A) : Kapalı, kilitli, karmaşık
مفغور	(A) : Allah tarafından günah-ları nın affedilmiş olması için dua edilen kimse
مفغور له	(A) : Allah tarafından günah-ları affedilmiş (erkek)
مفغور لها	(A) : Allah tarafından günah-ları affedilmiş (kadın)
مفرط	(A) : İfrat eden, sinin geçen, aşırı, ileri vardırıran
مقابلة	(A) : Karşılık verme, karşılıklı (Kur'an) okuma
مقاؤله	(A) : Sözleşme, yazılı sözleşme
مقتضى	(A) : Lazım gelen, gerektiren, icab eden, gereken
مقدام	(A) : Çok çabaşayan
مقرر	(A) : Kararlaşmış, sağlam
مقرون	(A) : Yakın, yakınlaştırılmış
مقطع	(A) : Bıçak
مقیاس	(A) : Kiyas edecek alet, ölçü aleti, ölçü aleti
مکرم	(A) : Muhterem, aziz saygın
ملحمة	(A) : Tuzluk
ميز	(A) : Bir dairede yazıcıları yazdığı yazıları düzeten, seçen, ayıran
من	(A) : -Den, -den beri
من بعد	(A) : Bundan sonra, bundan böyle
منتخب	(A) : Seçilmiş, seçkin
منتقل	(A) : İntikal eden, geçen, miras kalmış, ölmüş
منجمد	(A) : Donmuş, buz tutmuş
منحرف	(A) : İnhiraf eden, sapan, doğru gitmeyen, sağlam olmayan
منحصر	(A) : İnhisar eden, sınırlanmış, bir kimseye mahsus olan

منحل	(A) : İnhisal eden, açılan, çözülen, açık olan, memuru olmayan yer
منخسف	(A) : İnhisaf eden, sökükleşen, işiksiz kalan
منزلت	(A) : Derece, rütbe, yükseklik derecesi
منعام	(A) : Çok bağısta bulunan
منعيم	(A) : Nîmet veren, yedirip içiren, Allah
من غير حد	(A) : Haddim olmayarak
منكسر	(A) : İnkısar eden, kırlan, kırk
مؤكل	(A) : Vekil kılınmış
مومي الية	(A) : Yukarıda adı geçen, ima edilen, bahsedilen
مهابت	(A) : Azamet, heybet
مهلكه	(A) : Helâk olacak yer, tehlikeli yer
مهين	(A) : İhanet eden, hor, hakîr, alçak, hayin
مير الای	(A) : Alay beyi, abbay

ن

ناچار	(F) : Çaresiz
ناچيز	(F) : Hiç hükmünde olan, degersiz
نادان	(F) : Bilmey, terbiyesi kit
ناس	(A) : İnsanlar, halk, herkes
ناظر	(A) : Bakan
نام	(F) : Mektup, kitap
نامه بر	(F) : Mektup götüren
نائب	(A) : Vekil
نجل	(A) : Oğul, evlat, çocuk
نشعش	(A) : Tabut, cenaze
نو	(F) : Yeni

و

واجب	(A) : Terki caiz olmayan, yapılmazı dinen lüzumlu olan
واقع	(A) : Olan, vuku bulan, gerçeklesen

وَلَّا	(F): Yüksek, yüce, başa
وَجْد	(A): Kendinden gelecek derecede dalgınlık, ilahi aşka daşma
وَجْه	(A): Yüz, surat, çehre
وَحدَت	(A): Yalnızlık, teklik, birlük, Al-lah'a yakınlık
ورق	(A): Yaprak, kağıt
وزرا	(A): Vezirler
وسط	(A): Orta, iki şeyin arası
وهب	(A): Vergi, bağırlama, hediye

ه

هَرْج وَ مَرْج	(F): Altüst, karma karışık, allak bullak, darmadağın
هرمز	(F): Zerdüştlerin hayır tanrısi, eski İran takviminin ilk günü
هَكْذَا	(A): Böyle, bunun gibi, böylece, yine öyle
هَمَيُون	(F): Padışah'a ait
هَمْسَال	(F): Yaşıt
هَمْشِيره	(F): "Sütleri bir olan" Kızkardeş
هَنْدَسَه	(A): Geometri

هَنْكَام	(F): Zaman, çağ, vakıt, mevsim
هَنْكَامَه	(F): Kavga, gürültü
هُوَي	(A): Heves, istek, arzu, sevgi, hoşlanma

ى

يَاد	(F): Hatırlama, anma, hatırlar, görevlilik
يَار	(F): Dost, arkadaş, sevgili
يَارُور	F): Yardımcı, imdadçı
يَاهُو	(A): Ey Allah'ım, derviş selamı
يَد	(A): El, kuvvet, kudret, yardım, vasita, mülk
يَزْدَان	(F): Hayır tanrısi, Allah
يَقِين	(A): Sağlam bilgi, kat'i olarak bilme
يَكُون	(A): Toplam
يَوْم	(A): Gün
يَم	(A): Deniz

KA YNA KÇA

- Yılmaz KURT, OSMANLICA DERSLERİ I - II , ECDAD YAYINLARI , ANKARA , 1993
- Şemseddin SAMİ , KÂMUS-I TÜRKİ , ENDERUN KİTAP EVİ , İSTANBUL , 1989
- Ferit DEVELLİOĞLU , OSMANLICA TÜRKÇE ANSİKLOPEDİK LÜGAT , AYDIN KİTAPEVİ YAYINLARI , 12. BASKI , ANKARA , 1993
- Dr. Ali Kemal BELVİRANLI , OSMANLICA İMLÂ LÜGATI , NEDVE YAYINLARI , KONYA , 1978
- Serdar MUTÇALI , ARAPÇA - TÜRKÇE SÖZLÜK , DAĞARCık YAYINLARI İSTANBUL , 1995
- 3 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (966-968/1558-1560) , DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ , ANKARA , 1993
- Ncmi ÜLKER , XVII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA İZMİR'DEKİ İNGİLİZ TÜCCARINA DAİR TİCARİ PROBLEMLERLE İLGİLİ BELGELER , TÜRK TARİH BELGELERİ DERGİSİ , C. 14 S. 18 , 1992
- Muhammed Ali ENSARÎ , OSMANLICA İMLÂ MÜFREDATI , HAYRAT NEŞRİYAT , İSTANBUL , 2003
- BEDÜZZAMAN SAİD NURSİ , SÖZLER , İSTANBUL , 1993
- Mehmet EMİNOĞLU , OSMANLI VESİKALARINI OKUMAYA GİRİŞ , TDV YAYINLARI , ANKARA , 1992
- Mustafa HAMİD , RESİMLİ ELİFBA , NAZİR MATBAASI , İSTANBUL , Rumi 1340
- Raşid , KÜLLİYAT-I KAVAİD-İ LİSAN-I OSMANÎ , BAB-I ALİ , İSTANBUL , 1317
- Mehmet RİF'AT , HAVACE-İ LİSAN-I OSMANÎ , KASBAR MATBAASI , İSTANBUL , 1311
- Mehmet RİF'AT , KÜLLİYAT-I KAVAİD-İ OSMANIYE , MAHMUT BEY MATBAASI , İSTANBUL , 1303
- Şeyh Vasfi , NAHV-I OSMANÎ , KARABET MATBAASI , İSTANBUL , 1314
- Faik REŞİT UNAT , HİCRİ TARİHLERİ MİLADI TARİHE ÇEVİRME KİLAZUZU , TTK YAYINLARI , 1974
- Mehmet AKİF ERSOY , SAFAHAT , İSTANBUL , 1343
- Esad COŞAN , MAKALAT (HACI BEKTAŞ VELİ) , KÜLTÜR BAKANLIĞI , ANKARA , 1996
- OSMANLICA KİTAPÇIĞI , www.islamharfleri.com , 2009

